

# BUDAPESTI NAPLÓ

Szerkesztőség és kiadóhivatal:  
József-körút 18.

Főszerkesztő: **VÉSZI JÓZSEF.**  
Felelős szerkesztő: **BRAUN SÁNDOR.**  
Kiadja: **A SZERKESZTŐSÉG.**

Egész évre 28 k., (14), 1/2 évre 14 k., (7), 1/4 évre 7 k., (3.50), egy hónapra 2 k. 40 fillér, (1.20 frt).  
Egyes szám Budapesten 8, vidéken 10 fillér.

## A keleti nézőtér.

Budapest, november 12.

(L.) Legördült a függöny: a francia-török színelőadásnak vége Mitilénén. A főhős, *Caillard* tengernagy hazafüstöltött páncélos hajóival, ahol néhány napig bizonyára nemzeti hősként fogják ünnepelni. Otthon majd elmondhatja, mi mindent látott a félig európai, félig ázsiai csudavilágban. Elmondhatja ő is, mint Napoleon, hogy ama keleti szigeten négy évezred emlékei néztek a francia lobogóra. Egy poétikus lelki hajóapród talán még hallotta a szaffikus sorok csöngését a tenger zsongásán át. Török és görög lányok citerás nótáiról is beszélhet valakit, amik az olajfák kék árnyékában hangzottak el. És temérdek összeszökő színről mesélhet, amikről Chateaubriand és a nagy Gauthier oly gazdag levelek küldtek hazá. Feledhetetlen színjáték lehetett a Lorando-cég követelésének ez a behajtása.

Mi, magyar közönség, a nézők szerepét játszottuk. Keleti kérdéssről és keleti eseményről lévén szó, a legfeszültebb figyelemmel kezeltük látcsöveinket. Hozzászoktunk egész történelmünk folyamán, hogy ami a Dunától délre és a Haemustól keletre történik, részben a mi bőrünkre mehet, a mi torunkra forhat. Nincs európai ország, amelynek létészöngője annyira sugallná a Kelet szüntelen megókumlálását, mint nekünk. És diplomáciánk legutóbbi gyakorlata, a hatvanhetes évek óta, hozzászoktatott ahhoz is, hogy a Kelet izgalmas színjátékai ne csak pusztán a néző szerepe jusson nekünk, hanem rendező kezünk, cselekvő akaratomk belejátszszék a színjátékba is és megakadályozzon nekünk kellemetlen fordulatokat. Ez a jól bevált tradíció vérünkbe ment át.

Most hirtelen azt látjuk, hogy egy jelentős eseménynél csak fizető publikum vagyunk.

Semmi kétség, hogy az egész magyar közönség kényelmellenül érzi magát a mitilenei esemény láttára. Még nem ingott meg benne a külügyeink vezetésébe vetett bizalom, de már érezzük, hogy valami történt, aminek nem kellett volna történnie, vagy még inkább: *valami nem történt, amit meg kellett volna cselekedni.* És alig van magyar ember, aki e percben ne sejtene, — ki homályosan, ki világosabban — hogy a színjátékhoz való belépődíjat ezuttal presztizsünk nem tulgazdag tőkéjéből fizették ki.

Hogy erre a kényelmetlen, feszengető érzésre nagyon is van ok, azt a Keleten lefolyt események logikája és belső értelme világosan bizonyítja. Ime, egy pár francia bankár és kereskedő nem birta a rendes uton behajtani számláit. Erre Franciaország a céllal arányban éppen nem álló hadierőt küldött ki Törökország földközi-tengeri kereskedésének összefutó pontjára, karhatalommal kitzúte a köztársaság zászlaját, lefoglalta a török vámpénztárakat. Mindez meglepetésre számító gyorsasággal történt. Ki hinné el, hogy ama hadi flotta csakugyan monsieur Lorando követeléseinek folyósítására gözölgött Mitilene felé? Sem régebben, sem újabban nem volt ilyesmire példa, kivéve azokat az eseteket, amikor valamely hatalmasság minden áron *casus bellit* akart találni. Franciaországnak bizonyára nem lehetett célja egy keleti háború kezdése. Itt tehát másról van szó. Arról, hogy Franciaország az ő szövetségesének, Oroszországnak megbízásából járt el. A szindarab szövegét, amelyet oly frappáns sikerrel játszott el *Caillard* Mitilénén, Pétervártól írták, a cár kancellárjának büróiban. Franciaország

csak eljátszotta a muszka fogalmazványt. Tökéletesen veszélytelenül, hisz mögötte állott a pétervári nagytüdejű sugó, — az osztrák-magyar monarchia pedig szunyókált az ülőhelyén.

S mi célja lehetett a Pétervárról inspirált színjátéknak? Csak egy: evidenssé tenni, hogy a Keleten az első hegedüt Oroszország játssza, övé ott a hatalom és dicsőség, senki másnak nincs jussa a Levante sorsába beleszólni.

A magyar közönség látván és érezvén a dolgok ily fordulását, töprengve kérde magában: hát mire jó akkor az ugynevezett orosz-osztrák-magyar *entente*, amelyre külügyi politikusaink oly sűrűn hivatkoznak a amelyet antipirin gyanánt adagolnak nekünk, ha egy kicsit fő a fejünk a keleti ügyek miatt?

Hát ez a töprengés minden látszat szerint helyén van. Mert ugyancsak rózsás optimizmus kell ahhoz a hithez, hogy az *entente* még mindig fennáll, és hogy annak határozatait mind a két fél becsületesen respektálja. Meg vagyunk győződve, hogy az értékes papirdarab tényleg megvan egy bécsi tüzmentes kasszában. Ezt elhiszszük becsület-szóra. Am a Keleten és Délen vajudó politikai alakulások mást mutatnak. Az írott betűre nagyon sajnálatosan rácsófol az élk élet. Befolyásunk alól egymás után síklanak ki az érdeklődésünk körébe eső államok. Orosz politika az ur Montenegróban, Szerbiában, Bulgáriában. Orosz törekvések ütök fel soha nem tapasztalt nyílt merészséggel a fejüket Romániában. Oroszország vasgyűrűbe szorit minket, ő lévén az ur az egész Al-Dunán és a Balkánon. Ki ne nézne aggódó szemmel Albánia, Macedónia felé? Ki ne látná az orosz befolyás eredményeit a cseh, szlovén, illir mozgalmakban?

## T Á R C A.

### A gazdag Péter.

— A Budapesti Napló tárcája. —

Írta: *Capuana L.*

Pupos Péternek nevezték, igazában azonban nem ő volt pupos, hanem az apja, akinek két pupja is volt: az egyik elől, a másik hátul. Mégis akadt olyan bátor asszony, aki feleségül ment hozzá, sőt két fiúval — egyenessel, mint a pipaszár — ajándékozta meg. A neve „pupos” Péter volt, mert ez a jelző ráragadt az egész családra és talán a jövőben is az Accurso-ivadékok mind „pupos”-ak lesznek.

Accurso Péter nem volt pupos. De megérdemelte volna, hogy az legyen, mert a szívében volt a pupja. Egész életében sohasem adott egyetlen szegénynek se egy darab kenyert, vagy egy korty vizet. Nem, soha! Valamikor egy szegény betevét hozta és siránkozó hangon alalmizsnát kért:

— Két napja nincs betevő falatom!

Péter ezt merte válaszolni:

— Te boldog! Két napig tudsz élni evés nélkül! Látod, én két órával ezelőtt reggeliztem és a gyomrom megint üres.

Ha az ember öt hallgatta, úgy látszott, nincsen nagyobb szerencsétlenség, mint a gazdagság. Mennyi gond! Mily sok fejtörés! Oh, mennyire irigyelte a koldusnépet, amelynek egy soldo sín-esen a zsebében, amelynek egyetlen fedél alatt sem jut hajlék! Mert ezeknek pinesen semmi dolguk az adóhivatallal, a vámokkal, a végrehajtóval és még sok ilyen kellemes alakkal! Nyugodtan nevezhetnek a kormány és a halál árca, de! Reggeltől estig nincsen pihenője. Ide-oda-

futkosni és folyton fizetni, fizetni, fizetni; alig végzett, máris újra kezdeni. Bizony az Eg az ő vállaira rakta a legterhesebb keresztet és arra ítélte, hogy élete végéig hordozza — keservesebben, mint Krisztus urunk, amikor a Kalváriára ment. Az ő Golgothája a sok olajdomb, a szőlő-hegyek, a nagy, bevetett, dus földdarabok a nagy udvarházzal, pincékkel, barmokkal, pajtákkal és még sok egyéb cók-mókkal.

Es micsoda vesződsége volt az olajszürettel! Összesereglett 40—50 mindenféle munkás, csupa kenyérfogyasztó; éjjel-nappal dolgoztak, piszkosan, olajjal tele mázoltan, akiket az éjszakai sárgára festett, de akik azért mégis úgy tudtak zabálni, mint a farkasok, ha nem is voltak éhesek. Micsoda megemészthetetlen dolgot kellett nekik ízni! Pokoli hónapok voltak.

A tartók természetesen mind megteltek olajjal, de hányszor kellett a pincébe lemenni és kitennie magát annak a veszélynek, hogy a sikos lépesőkön a nyakát törli! Hogy kellett vigyáznia, hogy az olajat a megfelelő edényekbe töltsék. Bizony, ha nem tartotta volna folyton nyitva a szemét, mennyi hiba történt volna! Es végre ez a sok kenyérevő telegyűjtötte a zsebkendőjét ötlíras pénzdarabokkal, megmosakodott, másik ruhát vett magára és ő, a legszegényebb, aki éjszakánként alig aludhatott két vagy három órát másfél hónap alatt: teljesen tönkre volt silányítva, az undorító olajszag ráfeküdt még a torkára is. De még itt se akadt vége a dolognak. Mert ez a nagy kincs csak nem maradhat a pincében, a horodkban? El kell adni. Es amig eladásra kerül a sor, három-négyszer át kell töltogetni más edényekbe. Amikor ez megtörtént, várni kell, amig az olaj ára emelkedik. Nagy türelem kell ehhez, hogy az ember olyan sokáig várjon; a többiek pedig megkönnyebbülten távoznak és most már nem is gondolnak az olajra.

Aztán megemlégek az eivódással teli napok következték. Nem birt azzal a rablónépsséggel, amelyik hamis mértéket használt, rossz ötlírasokkal fizetett: erőfeszítő figyelemmel kellett rájuk ügyelni. Hányszor kellett minden pénzdarabot néznie, forgatnia és az asztalon pengetnie, hogy a hangjáról is megismerje a hamis pénzt! Area verejtékével méreggel kereste és becsületesen megérdemelte ezt a pénzt. Es két nap mulva hova tűntek az ötlírasokból összerakott kis oszlopok? A végrehajtó vagy valami más hivatalnok kezébe...

— Te nem ismered ezeket a keserveket! — mondta Cannizunak, egy szegény ördögnek, aki e nagy gazdagság közepette lomposan, lesóványodva szolgált, mint egy hü kutya.

— Adja nekem, nagyságos ur, ide. Majd én mindent elintézek és nem lesz semmi vesződsége! — felelte nevetve Cannizu.

— Na, akkor szép ajándékot adnék neked! Éjjel-nappal átkoznál érte! Nem, nem adom! Gondoljunk inkább az üzletünkre!

Sok gondot okoztak neki a szántóföldek is.

— Ó, boldog Cannizu! Te kenyéren és hagymán élsz, nemde? De nekem leves, hal, beefsteak, roastbeef, sajt, édesség, gyümölcs, kávé kell, hogy a lábaimon járn tudjak. Bár az enyém volna a te gyomrod, a te struegyomrod, amely még a vasat is megemészti; te még a mi borunkból is iszol, pedig olyan mint az eeat, és én nem tudok a marsalait, muscato és Calabria szőlőnedve nélkül élni, mert az én boraim élvezhetetlenek. No, néha megelégszem a bordeauxival is, ha nincs más!

Cannizu néha válaszolt is:

— Hát ha igazán akarja, megteszem.

De közbevágott Péter:

— Te állat! Kenyér és hagyma kell neked és adj hálát a Teremtőnek, hogy nem adott mást neked. De nézd például a bátyámat, akinek nincs

S a vasgyűrű egyre nő, egyre hatalmasabb, vastagabb, szilárdabb lesz. A bomladozó Ausztriában — ahol éppen külföldi hivatalunk székel — talán a közelben lefolyó sajnálatos események elvonják a figyelmet a távolabbi, de hasonlíthatatlanul veszedelmesebb szimptomárról. Szorul, szűkül körülöttünk az acélöv, mint Poe Edgar halálra-ítélte körül.

Hivatalosan könnyen meg lehetne cáfolni ezt az állítást. Azt mondhatná ugyanis valaki: Oroszország épp oly kevéssé avatkozott a francia-török konfliktusba, akár csak mi. De ez a válasz csak látszólag cáfol. Tényleg úgy áll a dolog, hogy amit ma Franciaország tesz, az a cári akarat végrehajtása. Péterváron állítják ki a marsrutát a touloni hadihajók számára. Az orosz diplomácia, amelyről rég elmondták, hogy a legesesebb a világon, nagyon jól tud francia hajókkal is operálni. Látszólag nem sérti meg az orosz-osztrák-magyar *ententeot*, de per procuram dolgoztatja Franciaországot. Hivatalosan azt vallhatja Oroszország, hogy hiven állta az *entente*-ben adott szavát.

De vajon télen maradna-e az orosz diplomácia, ha például holnap Németország, a mi szövetségünk ugyanazt cselekedné Belgrádban, amit tegnap cselekedett Franciaország a Keleten? Nem azt mondanák-e, hogy az osztrák és magyar érdekek erőteljes érvényrejtését Németország szövetségi szíveségből vállalta el érdekünkben, nehogy mi kénytelenek legyünk az *ententeot* megszegni? Aki így okoskodnék, igazat mondana s ez az igazság érvényesül az ímént lezajlott szinjátekban is.

A magyar közönség felette feszélyezve érzi magát a politikai fordulat folytán. Attól tart, hogy a Ballplatzon talán tulságos a jó-hiszeműség vagy talán keleti diplomatáink hirasai tulságosan hézagok és jámborok. Vagy talán elszakadtak a táviródrótok és még mindig gyalogpostával megyen minden. Valamivel másképpen mehetnének ezek a diplomáciai ügyek: így hallani mindenfelé.

Nehéz ezt a mindenünne felénk tóduló hangot elnémitani, de talán nem is célszerű. Ha igazságokat hallunk, bármily fanyarok is azok, ám gyűrjük fel az ujjunkat intenzívebb munkához. Ha meg rémlátás, akkor a tények igazi állásával nyugtassuk meg az embereket.

semmije és mégis folyton a bárót adja! Az egész vagyonát eljásztotta, elpazarolta és azután beállt mezőőrnek... Es most boldog! De mert még rosszabb, mint a melyt te vagy, nem akar engem látni, gyűlöl, mert nem akartam úgy élni, mint ő. Hát érhet engem vád ezért? Ugy dolgoztam, mint a hangya, minden sikerült és folyton jobban sikerült; azt hiszem, ha vizet öntenék a lámpatartójába, az is úgy égne, mint a petróleum... De azért nappal dolgozom, mint egy szolga és éjszaka a gazda vagyok: ezernyi dolgom töröm a fejem! O, mennyire irigylem a te egészségés, jó álmodat a szalmazsákon! Mit ér az, hogy az ágyamban három finom, puha és ruganyos matrác van. A fejem mégis fő, ide-oda hanykolódom... Hajh! Ha úgy tudnék ásitani, aludni és horgyogni, mint te! Ki gondolna akkor a termésre, aratásra, az eladásra? Látod, te nagy állat, nevétsz, mintha valami boldogságot mondanék. Es én mégis megismélem, hogy szívesen cserélnék veled.

— Hát cseréljünk, nagyságos ur...  
— Naponta százszor is elátkoznád a lekemet.

— De hát végre is az ember nem visz magával mindent a másvilágra. Kinek dolgozik annyit?

— Tudom is én? Ez az én keresztm és sorsom, érted? Van valami gyönyörűségem ebben a gazdagságban? Mert minden Isten ajándéka. A buzakalás olyan mint a tojás, a pincében egyetlen üveg, hordó sem üres. Es aztán, és aztán... Ha te tudnád, hogy báró Pitula mennyivel tartozik nékem! De azért a báró ur Nápolyban, Rómában, Turinban, Párisban sétálgat és a pénz borra, asszonyokra költi... En pedig egyetlenyszer voltam Rómában egy barátok csapatával, hogy a pápát lássam... Ha pedig nem jöttem volna elég korán vissza, mi történt volna idehaza? Szánhatok én magamnak tudásra való időt? Nem, soha! A gazdagságom az én keresztm. De történjék Isten akarata!

Mi azt hisszük, hogy az alternatíva első részével állunk szemközt. De óhajjuk, hogy a másik is figyelembe vétsék.

## BELFÖLD.

**Magyar miniszterek Bécsben.** Dr. Koerber osztrák miniszterelnök, mint Bécsből jelentik, délelőtt tíz órakor a Bankgasseban levő magyar miniszteriúmba ment Széll Kálmán miniszterelnökhöz s vele közel két óra hosszat tanácskozott s aztán a Reichsrathba ment. A két miniszterelnök ma tanácskozásának Széll Kálmán miniszterelnök bécsi tartózkodása alatt még folytatása lesz. Osztrák képviselői körökben úgy vélekednek, hogy a két miniszterelnök teljes megállapodásra fog jutni. Lukács László pénzügyminiszter ma délben Bécsbe érkezett és osztrák kollegájával a tárcáját érdeklő ügyekben konferált. Széll Kálmán miniszterelnök, aki délután Szögyény-Marich László berlini osztrák-magyar nagykövet látogatását fogadta, ma még Bécsben marad és holnap fog Budapestre visszatérni. Wlassics Gyula közoktatásügyi miniszter ma visszautazott Budapestre.

**A korponai petíció.** Holczér János korponai képviselő mandátumát petícióval támadták meg ellenfelének választói. A választás október hó 4-én volt s a petíciót november hó 4-én adták be a Kuria iktató-hivatalába. A Kuria II. választási tanácsa ma Vavrik Béla elnöke alatt, Nagy Sándor bíró eladása alapján a petíciót, mint elkésve érkezett, hivatalból visszautasította.

**Pártértekezlet.** A Szederkényi Nándor elnöke alatt álló függetlenségi és 48-as párt ma este 6 órakor értekezletet tartott, melyen tárgyalás alá vette a bizottság által elkészített lehrati javaslatot és annak szövegét Szederkényi Nándor, Okolicsányi László, Molnár Jenő, Hortoványi József, Heltebronth Géza és Holló Lajos hozzászólása után véglegesen megállapította. A javaslat benyújtásával a párt Szederkényi Nándor pártelnököt bízta meg.

## Protestáns gyűlések.

— A Budapesti Napló tudósítótól. —

Budapest, november 12.

Ma este 6 órakor tartotta a magyarok evang. egyházegyetem közgyűlési előértekezletét báró Prónay Dezső főfelügyelő és Baltik Frigyes püspök elnöke alatt. Az értekezlet megkezdése előtt a négy egyházkerület küldöttéi testületleg tisztelegtek báró Prónay-nál. Prónay Sárközy Sámuel püspök üdvözlő beszédére azzal válaszolt a tisztelgőknek, hogy ily tisztelegést mindig bizonyos megilletődéssel fogadja, mert ez emlékezteti arra az időre, midőn az evangélikus egyház nyilvános üléseket nem tarthatott, hanem

és aztán Péter, akit puposnak neveztek, megöregedett. Jól evett, még jobban ivott, rózsás arca volt, hizott, gömbölyödött a sok jajgatása és panasza ellenére: hogy a gazdagság a legnagyobb baj ezen a világon. Alamizsnát nem ad senkinek, jótékonyágot nem ismer, még a bátyjának se jutott semmi. Pedig ennek nyolc fia volt, aki ma nem tudta, hogy mivel fogja őket holnap jóllakítani, mert bizony a mezőőröket nem a legjobban fizetik. De sok embernek adott munkát, pontosan megfizette őket az utolsó fillérig, amelynél sem többet, sem kevesebbet sohasem adott. Önző volt, de nyílt és besületes a panaszaiban és állandó aforizmáiban: ninesen nagyobb baj, mint a gazdagság! Es ez kitűnt a legutolsó betegségénél.

Amikor észrevette, hogy az utolsó órája közeleg, hivatta a bátyját.

— Hallgass ide, Guiseppa. Nagy szerencsétlenség vár rád, mert gazdag leszel, nagyon gazdag, legyen néked irgalmas az Eg. Gondjól a temetésemre. Elkerülhetetlen, hogy ne költés rá néhány ezer lírát. A pénz ott fekszik, abban a szekrényben. A szegények pap, ének és zene nélkül mehetnek a másvilágra, de én gazdag vagyok és erre a bajra gondolnom kell még halálom órájában is. Tudod, rendelj szép koporsót, sőtét diófából, bársonnyal bélelve. Ez nagyon sok pénzbe kerül, de mit tegyünk? Ha te mezőőr maradtál és úgy halnál meg, akkor meg kellene elégedned egy közönséges koporsóval, amit a község csináltat. Ugy mentél volna át a másvilágra, hogy nem okozott volna gondot semmi és egy filléredbe se került volna a halálod. Elég, elég... En nemskára megyek és nagyon bánt, hogy ilyen sok mindentélt kell rád hagynom — a gazdagságot! De teljesíted Isten akaratát, amint én tettem. Ott fenn majd számolok...  
Es most menj papérra...

az egyház javát szívükön hordó vezérleírások az evangélikus előkelőbb házak egyikében jöttek össze, hogy az egyházat a fenyegető veszélyektől megóvják. Most békésebb idő virrad az egyházra, de azért még sem szabadulhat lelke bizonyos megilletődéstől, mert érzi erejének megfogyatkozását. Nem ugyan kora miatt, mert életéveit tekintve, öregnek nem mondhatja magát, de eszébe jut minden hasonló alkalommal Majláth György ország-bíró mondása, hogy a haladó korral szenvedélyeink nem gyöngülnek, csak az azok lékezésére szükséges erők gyengül s így kéri most is az egyházkerületek küldötteit, hogy a támogatást tőle meg ne vonják.

Az előértekezlet azzal kezdődött, hogy báró Prónay Dezső főfelügyelő üdvözlötte a megjelenteket és fölteríté Poszobé Sándor egyetemes egyházkerületi főjegyzőt, hogy a holnapi isteni szolgálatot végezze, mely fél tíz órakor tartatik meg.

Szontágh Pál (nógrádi) reflektálva báró Prónay Dezső egyetemes főfelügyelőnek a protestáns irodalmi társaság miskolci gyűlésén elmondott beszédére, melyben a főfelügyelő annak az óhajának adott kifejezést, hogy az unitáriusok is belépessenek a protestáns irodalmi társaságba. Bejelenté, hogy a holnapi konventen ebben az irányban indítványt fog beadni. Hangsúlyozza, hogy elérkezett immár az ideje, hogy a protestánsok tömörüljenek. Igaz, hogy a mostani király uralkodása nagy biztosíték, de ki tudja, hogy nem ismétlődik-e meg I. Ferenc eszázharminczaka, mikor egy diplomata így jellemezte az uralkodó nézeteit: „O felsége a tiszta monarchiát akarja, tiszta katolikus alapon, mert az egyik a másikat támogatja és meg-erősíti.”

Zsilinszky Mihály nem szól Szontágh Pál intenciója ellen, de nem tartja helyénvalónak, hogy mint indítvány ez az egyetemes közgyűlésen hozassák föl, mert el kell választani az egyetemes gyűlés ügyeit a protestáns irodalmi társaság belső ügyeitől.

Gyurátz Ferenc dunántúli püspök egyetért Szontágh intencióival, de nem tartja helyénvalónak, hogy az egyetemes gyűlés nyilatkozzék. Többek hozzászólása után báró Prónay Dezső főfelügyelő kifejti, hogy az egyetemes gyűlés más autonóm hatásköröket nem érinthet. Miután egyénelig is érintve van, kéri elnökötársát. Baltik püspököt, hogy míg ez a tárgy elintéztetik, az értekezlet vegesse.

Szontágh Pál kijelenti, hogy az indítványt meg fogja tenni.

Baltik püspök: Elnöki kötelességet teljesít, mikor kijelenti, hogy ez ügy nem tárgyalható az egyetemes gyűlésen.

Szentiványi Árpád kifejté, hogy miután Szontágh Pál amugy is elérte célját azzal, hogy az egész értekezlet helyesli az ő elözetait, kéri Szontághot, hogy holnap ne tegye meg az indítványt. (Általános helyeslés.)

Erre Szontágh Pál visszavonja az indítványt. Sorra került ezután a kultuszminiszter ismeretes leirata az erdélyi püspök címe dolgában. Az értekezlet egyhangulag tudomásul vette a leiratot, olyképpen azonban, hogy ezzel a mult évi határozatot nem érinthet. (Általános helyeslés.)

Prónay Dezső főfelügyelő bemutatja a kultuszminiszter leiratát az ág. hitv. evang. katonai segédlelkész arányos alkalmazása tárgyában. A leirathoz mellékelve van a hadügyminiszternek a kultuszminiszterhez intézett átirata, amely értesíti a kultuszminisztert hogy a kívánság nem teljesíthető.

Zelenka Pál püspök indítványozza, hogy miután a kultuszminiszter semmit se tudott kieszközölni s egyszerű postamunkát végzett, menjen a konvent tovább, előbb a minisztertanácshoz, ha kell az országgyűléshez, mert el nem tűrhető, hogy a hadseregben a protestánsok más telegezetnek alárendeltessenek. Kijelenti, hogy a hadügyminiszter megsérti az egyház autonómiáját, ami ellen védekezni kell.

Az értekezlet megállapodik abban, hogy a kerületek felterjesztései e tárgyban együttesen tárgyaltsanak s reparátussá a sérelem.

Bejelenté az elnök hogy a zágrábi egyház a dunántúli egyházkerületekhez akar csatlakozni.

Az értekezlet ezt helyeslően vette tudomásul, azután letárgyalta a kisebb jelentőségű belügyeket.

Kolozsvár, november 12.

A református egyházkerület ma folytatta a közgyűlésére tűzött ügyek tárgyalását. A jövő évi költségvetés tárgyalásánál, mely 25,000 korona deficitet mutat, nagy vita támadt. Az igazgatótanács azt javasolja, hogy az egyháznak a központonba bevont tőkét után az eddigi 5% helyett 4%-ot fizessenek. Pokoli theologiai tanár erre csak egy évre adja felhatalmazást az igazgatótanácsnak. A tőketulajdonosok biztosítandók volnának, hogy a közgazdaság javulása után visszakapják az 5%-ot. Upron Zoltán szemrehányást tesz a káros pénzügyi spekulációról. Bánffy elnök az igazgatótanácsot védi, mely a kerület érdekében mindig önzetlenül járt el. Többek hozzászólása után elfogadták az igazgatótanács javaslatát, de Pokoli indítványát a kamat leszállítására vonatkozólag a gyűlés magáévá tette. Upron Zoltán bizalmatlansági javaslatát egyhangulag elvetették.

Nagy-Szeben, november 12.

Az erdélyrészi ágostai evangélikus országos egyház 20-ik országos egyházgyűlését ma délelőtt nyitotta meg Müller Frigyes püspök. A megalakulás után a gyűlés hódelő táviratot küldött a királynak. A délutáni ülésen a bizottságokat választották meg.

## KÜLFÖLD.

**Uj vatikáni nagykövetségünk.** Most már egészen bizonyos, hogy gróf *Revertera-Salandra*, az osztrák-magyar monarchia vatikáni nagykövete legközelebb megváltik állását. Egy bécsi tudósítás szerint *Revertera* tegnapi Bécsben bucsulótogatás volt *Talliani* nunciussal. A látogatás szokatlanul hosszú volt. *Revertera* között a nunciussal, hogy nemsokára Rómába utazik és átadja a pápának visszahívó levelét. *Revertera* még ebben az esztendőben otthagyja állomását. Szinte kétségtelen most már, hogy *Revertera* utódja gróf *Szécsen* külügyminiszteriumi osztályfőnök lesz. A nunciaturán tegnap szóba került ez a jelölés s a nunciussal a legközelebbi napok egyikén alkalma nyílik e tárgyban a külügyminiszterrel értekezni.

**A cár ellen.** Pétervári lapok kőszá hirként említik, hogy az orosz rendőrség központi vezetősége *Nihilista-összeszkövésnek* jutott nyomára. Az összeszkövőknek az volt a tervük, hogy a cár vonatát, amelyvel családjával Spálából Pétervárra vissza akart utazni, a levegőbe robbanták. Ez volt az oka annak, hogy a belügyminiszter és a pétervári rendőrfőnök Spálába s onnan Varsóba utaztak. A hirt egyelőre nem erősítették meg. Lehet, hogy ez a hír a külföld számára készült és hogy a spálai utazás csakugyan az Oroszországban pusztító éhínség és diákzavargásokban leli okát.

**A német vámtarifa-javaslat.** A német szövetségi tanács plénuma ma tárgyalta a német vámtarifa-törvényt tervezetét és, mint előrelátható volt, hozzájárult a bizottsági indítványhoz és elfogadta a vámtarifát. Hír szerint *Thielmann* államtitkár és *Müller* kereskedelmi miniszter több tarifafelére nézve komoly aggodalmakat fejezték ki. Ezt a hirt azonban kétkedve kell fogadnunk, mert *Müller* kereskedelmi miniszter Crefeldben és Düsseldorfban az agrártörvények védőjeként lépett föl. A javaslatot mindenesetre még november vége előtt terjesztik a birodalmi gyűlés elé. Akkor aztán megkezdődik a kisebbség a küldömet a javaslat ellen, még pedig az agyonbeszélés fogásával. Németországban a közönség általában azt hiszi, hogy a javaslatból nem lesz törvény.

**Egy nagykövet nyugdíjazása.** Berlinből táviratozzák: A császár elfogadta gróf *Hatzfeld Widenburg* londoni német nagykövetnek felmentése és nyugalmába helyezése iránt beadott kérvényét. Az erre vonatkozó kéziratban a császár köszönetet mond *Hatzfeldnek* azokért a kitűnő szolgálatokért, amelyekkel 44 éves szolgálata alatt mint madridi, konstantinápolyi, londoni nagykövet és mint államtitkár tett s elismerése jeléül a porosz korona érdemkeresztjét adományozza neki.

**A délafrikai szabadságharc.** Két fontos hír érkezett ma Londonból: az egyik azt jelenti, hogy *Fokváros városi örségét* szolgálattételre hívták be, ami azt jelenti, hogy a boerok ismét veszedelmes környékezik a Fokgyarmat fővárosát. Sőt a *Daily Mail* értesülése szerint ez az operációjuk sikerrel járt, mert hatalmukba kerítették egy az angol seregnek szánt európai lőszállítmányt.

A másik fontos hír forrása szintén a *Daily Mail*. Ez a lap állítólag megbízható boer forrásból úgy értesül, hogy *Krüger* elnök, dr. *Leyds* és más boer delegátusok tanácsára, figyelembe véve a háború mostani állását, kész arra, hogy komoly béketárgyalásokba bocsátkozik, ha az angolok a békefeltételeket közvetlenül ő elé, mint a transzváli államok államfője elé terjesztik. *Krüger* azonban a *fokföldi felkelők teljes amnesztációjához*, a gyarmatokba vitt és a koncentrációs táborban őrzött foglyok elbocsátásához, a lerombolt farmok felépítéséhez, a telepekiről a háború által távolított boerok teljes kártalanításához, a boerok minden anyagi kárának megtérítéséhez ragaszkodik, valamint azt követeli, hogy Anglia, Oroszország és Franciaország által garantált szerződésben biztosítsa a boerok teljes függetlenségét és összes önkormányzati jogait. A boerok ezzel szemben hadikárpótásul azt nyújtánák Angliának, hogy az aranyezékek jövedelmének egy részét átengednék nekik.

Arról szó sem lehet, legalább most nem, hogy az angol kormány elfogadja ezeket a feltételeket. Még az ellenzék szószólói sem akarnak ilyen békekötésről tudni. *Campbell-Bannerman* tegnapi beszédét mondott, melyben kijelentette, hogy a boerok függetlenségének elismeréséről szó sem lehet. Legfeljebb önkormányzati jogaiknak angol protektorátus alatt való gyakorlását lehet megengedni.

E szomorú, nyomott hangulatú napokon megható epizód játszódtott le Hiversumban. *Mária*, nápolyi ex-királyné, *Erzsébet* megdicsőült ki-

rálýnéknak a nővére, rendkívüli részvétellel és rokonszenvvel viseltetik a boer nép és *Krüger* elnök iránt s elhatározta a boer nép, hogy *Krüger* elnököt meglátogassa. Mult hétfőn utazott Párisból Amsterdamba, főudmesterének, *Latour* grófnak a kíséretében, *Isola grófnő* név alatt. Az amsterdami *Hotel Doelen*ban azonnal fölismerték, mert rendkívül hasonlít *Erzsébet* királyasszonyhoz. Még azznap elment *Krüger*hez, kinél jóval előbb bejelentették a látogatását. Egy óra hosszúságú időzött az ősz elnökkel, kit ez a látogatás mélyen megragadott.

London, november 12.

A *Daily Mail*nek *Krüger* elnökhöz közelálló körökből, állítólag antikütic helyről azt jelenti, hogy *Krüger* komolyan fontolóra veszi a békealkudozások megindítását, ha arra egyenest Angliának valamely elfogadható képviselőjétől kap ajánlatot a következő feltételek mellett: amnesztia a lázadóknak, a Ceylonba vitt foglyok és a táborokban és más helyeken fogva tartott emberek visszaszállítása, a köztársaságok területén levő összes britek visszavonása, az elpusztított farmok felépítése vagy az összes anyagi károk megtérítése és végül Franciaország és Oroszország által garantált szerződés kötése, amely a boeroknak közvetlen autonómiát és az afrikai területek jogát biztosítja, aminek ellenében a boerok átengedik Angliának *Vitwackersrandot* és az aranyezéket, ami a boerok részéről fizetendő hadi kártérítésnek volna tekintendő.

Brüsszel, november 12.

*Krüger* közlése *Steyn* elnöknek *Kitchener*hez intézett levelét, amelyben *Steyn* tudatja, hogy a boerok nem törődnek vagyonuk elkobzásával, attól sem félnék, hogy a foglyok boerokat az angolok agyonlövetik és a végéskig folytatni fogják a háborút, mert a békét csak akkor hajlandók megkötni, ha visszakapják teljes függetlenségüket. *Steyn* levelében felsorolja a legutóbbi elkövetett kegyetlenségeket s azzal végzi levelét, hogy az angol név a boer földön örökre átkozott marad.

## Az osztrák képviselőház ülése.

— A Budapesti Napló távirata. —

Bécs, november 12.

Az osztrák képviselőház ma újra összeült és már a Ház asztalán találta a szlovének és horvátoknak sürgős indítványát, amely *Laibachban* egy szlovén egyetem felállítását követeli. Az ülés jó részét a galíciai választási visszaélések ellen beadott indítvány tárgyalása tölthető ki. A politikai körök érdeklődése azonban ma a pártkonferenciák felé irányult, ahol határozatokat hoznak a rendelkezési alap dolgában.

A képviselőház üléset délelőtt 11 órakor nyitotta meg *Vetter* elnök. *Schustersics* és társai az ülés elején betervezték a szlovén egyetem felállítását célzó indítványukat. Megokolásukban utalnak arra, hogy a szlovének már ötven éve kérik ezt az egyetemet és követelésük most aktualissá lett azáltal, hogy a kormány megígérte az olaszoknak, hogy *Innsbruckban* önálló olasz nyelvű fakultást létesít. A délszlávok száma két milliónál többre rug, és több mint 700 szlovén diák német egyetemeket kénytelen látogatni. Végül hangsúlyozzák a délszláv képviselők, hogy a szlovén egyetem felállítása az államnak is eminens érdeke.

*Böhm-Bawerk* pénzügyminiszter ezután *Lechernek* és társainak arra az interpellációjára válaszol, amelyet hozzá az öt- és tízkoronás fizetési eszközök hiánya tárgyában intéztek. A pénzügyminiszter azt mondja, hogy az öt- és tízkoronás államjegyek bevonása és azoknak tíz- és százkoronás bankjegyekkel való helyettesítése folyamán csakugyan némi hiány mutatkozott tíz- és tízkoronás jegyekben, mert a tízkoronás bankjegyek csak az államjegyek beszállítása arányában bocsáttatnak rendelkezésre a forgalomnak. Eszerint csak muló természetű a zavar és a beváltás előrehaladtával ez még csökkenni is fog. A baj elhárítása végett a miniszter a magyar pénzügyminiszterrel egyetértőleg az Osztrák-Magyar Bank kezdeményezésére tervbevette a szükséghez képest tízkoronás aranyérem forgalomba hozatalát, ami már meg is kezdődött.

A Ház azután *Romanow*knak a galíciai választási visszaélésekre vonatkozó sürgős indítványát tárgyalta.

*Koerber* miniszterelnök utal arra, hogy az indítványozó maga is elismeri, hogy a legutóbbi választásokon kevesebb erőszakosság történt és konstatálja, hogy kihágások csak két-köszégekben fordultak elő, ahol a hatóságok rögtön közbeléptek. A beadott panaszok száma mindössze 46. A miniszterelnök ellenzi vizsgáló-bizottság kiküldését. A míg határozott bizonyíté-

kokat nem hoznak fel, nem fogadhatja el azt az állalánosságban hangoztatott szemrehányást, hogy a hatóságok túllépték vizsgálatukat. A beadott panaszokat behatóan megvizsgálják és a vizsgálatot a legszigorubbant hajtják végre. A vizsgálat befejezése előtt ítéletet mondani nem lehet. Vizsgáló-bizottság kiküldésénél mindenesetre helyesebb a büntetőtörvény alapján fejeletéseket tenni, annál is inkább, mert a bírói eljárás nyilvános. A választási visszaélésekre vonatkozólag indítványozott törvényjavaslat benyújtására és olyan indítványokra, amelyek csakis más alkotmányi kérdésekkel együtt tárgyalhatók, a jelen pillanatot nem tartja alkalmasnak a kormány.

*Klofac* biztosítja a galíciai longyeleket és ruthéneket eltvársági rokonszenvéről és kijelenti, hogy pártja a sürgősség mellett fog szavazni.

*Wassilkó* Miklós felszólítja a cseh képviselőket, hogy ne tőrjék egy szláv nemzetiségnek elnyomását és azt ajánlja a lengyel klubnak, hogy tartózkodjék a szavazástól és ne dobja vádlott léte a maga őz szavazatát a serpenyőbe.

*Abrahamovics* Dávid nem akarja tagadni, hogy amint mindenütt történni szokott, Galiciában is történnék választási visszaélések, sőt törvénytelenések is. Ezeket a visszaéléseket minden lengyel képviselő el fogja ítélni. A lengyel klub az illetékes fórum előtt, a tartománygyűlésen helyt fog állani az ellene emelt vádakkal szemben. De bízható-e, hogy 30 év óta valamennyi kormány, valamennyi helytartó eltűrte az ilyen választási visszaéléseket? Szólvá védelmére veszi a hivatalnokokat az ellenük emelt vádak ellen és kijelenti, hogy a lengyel klub abban az erős meggyőződésben, hogy az igazság teljes mértékben fog érvényre jutni és hogy az illetékesek kérdése a képviselőházban föl ne vetődjék a sürgősség ellen fog szavazni.

*Daszynski* az indítvány módosítását indítványozza olyformán, hogy a parlament maga küldjön ki bizottságot a választási visszaélések megvizsgálására. Hevesen támadja a lengyel nemességet és kritizálja a galíciai viszonyokat, ahol a slachta minden eszközzel elnyomja a népet. A papság, a zsidók és a hivatalnokok támogatása nélkül a lengyel klub nem kapta volna meg mai többségét a galíciai tartománygyűlésen. A szónok azután keményen kritizálja Galícia közigazgatását és azt mondja, hogy a szociáldemokraták nem hagyhatnak fel a slachta ellen való küzdelemmel, míg diadalra nem segítik az elnyomott népet.

*Elnök* rendreutasítja *Daszynskit* a lengyel klubot és a galíciai tartományi marsallt sértő kifejezéseiről. (Élénk ellentmondás a szociáldemokraták részéről.)

*Pacok* kijelenti, hogy a csehek azon az elvi állásponton állanak, hogy a tartománygyűlési választásokra vonatkozó ügyeket csak a tartománygyűlés tárgyalhatja. Külön szavazást indítványoz a sürgős indítvány egyes pontjai fölött és kijelenti, hogy a csehek a választási visszaélések ellen irányuló törvényjavaslat benyújtása mellett fognak szavazni, ellenben nem fogják megszavazni a bizottság kiküldését és választási bíróság szervezését, az utóbbit azért nem, mert ezt a dolgot nem lehet sürgős indítvány alapján elhatározni.

Az elnök erre berekesztette a tárgyalást. A legközelebbi ülés csütörtökön lesz.

Bécs, november 12.

*Abrahamovics*nak mai beszéde után, amelyben azt mondta, hogy *Wassilkó* Miklós nemzetiségi vizsgáló-kodásokban úgy lép fel, mint egy commis voyageur, *Horica* és *Korol* képviselők *Wassilkó* megbízásából felvilágosítást kértek *Abrahamovictól*. *Abrahamovicz* kijelentette, hogy nem akarta megsérteni *Wassilkót*. Ezzel az ügy elintéződött.

## HIREK.

BUDAPEST, november 12

— BUDAPESTI NAPLO. November 13-én uj előfizetés nyílik a Budapesti Naplóra. Kérjük azokat a tisztelt olvasóinkat, akiknek az előfizetése ezen a napon lejár, méltóztatassanak a megújításról idejekorán gondoskodni, hogy a lapot akadálytalanul küldhessük tovább.

— A német oszszárné. A berlini udvari körökből velt értesülés alapján közlik, hogy a német oszszárné már teljesen felgyógyult s kisebb udvari ünnepeken már meg is je jelent. A *Kölnische Zeitung* megcáfolja azt a hír, hogy a német oszszárné számára villát fognak kibérelni Abbáziában és a német oszszári párt *Ferenc József* királyt meg fogja látogatni.

— Uj egyetemi magántaná. A közoktatásügyi miniszter Dr. *Krcsmarik* János országgyűlési képviselőnek, az izlam vallás intézményeinek Seriat törvények című részéből művelődés történeti szempontból a budapesti királyi magyar tudományegyetemi magántanára történt képesítését jóváhagyta és nevezetett e minőségében megerősítette.

— **Herczel tanár kitüntetése.** A hivatalos lap mai száma közli, hogy dr. Herczel Manó egyetemi magántanárnak a király a *rendkívüli tanári* címet adományozta. Ez a hír kétségkívül örömmel fogja eltölteni az európai hírű tudós nagyszámú tisztelőit. Herczel professzor ma a legnagyobb magyar sebészek egyike, akinek neve éppoly közbecsülésben áll az orvosok, mint a közönség körében. Régi és hazánk határain túl is méltányolt nagy érdemeinek elismerése ez az újabb kitüntetés.

— **Erzsébet királyné emléke.** Erzsébet királyné emlékét, mint minden évben, az idén is névnapjának évfordulóján, november 19-én ünneplik a hivatalos körök és az iskolák. Részt vesz azonban a gyász-ünnepeken egy a főváros, mint az ország kegyele-tes közönsége. Erzsébet-napján, a jövő kedden délelőtt 10 órakor a budavári koronázó Mátyás templomban gyásztiszteletet lesz, amelyen *Vasary* Kolos bíboros hercegprímás fog pontifikálni. E napon egy az egyetemen, mint az összes tanintézetekben az előadások szünetelnek, a főváros középiskoláiban pedig Erzsébet-ünnepélyeket tartanak.

— **A darmstadti szenzáció.** A német császár példás családi életéről annyit írtak már össze a lapok, hogy nem szorul még külön megerősítésre az a hír, hogy a császárt nagyon kellemtelenül érinti a hesseni nagyhercegi párviillongása. *Lajos Ernő* nagyherceg egyszerűen ránta a felelőségére, aki a két évvel ezelőtt elhunyt *Alfréd* kőbúrgi fejedelemnek, az angol király öccsének leánya. A nagyherceg a minap, a nélkül, hogy néniének szót volna, elutazott Olaszországba: a nagyhercegné pedig, nem akarván központja lenni a darmstadti pietykának, leányával, a hat éves *Erzsébet* hercegnővel együtt, hazautazott *Kőbúrgba* az édes anyjához. Hetek óta üresen állt a nagyhercegi rezidencia, míg végre a napokban hazatért a nagyherceg. Utközben Münchenben megállapodott és hosszabb ideig értekezett felesége küldöttjével, a kőbúrgi régenssel, de úgy látszik, hogy a kibékülés *elmarad*, mert a nagyherceg haza, a régens pedig *Kőbúrgba* és onnan Berlinbe utazott, bejelenteni a császárnak, hogy a válás *elkerülhetetlen*. *Vilmos* császár mindent elkövet a válás megakadályozására. Ez lehet a magyarázata annak, hogy a császár testvére, *Henrik* porosz herceg tegnap *váratlanul Darmstadtba* érkezett. *A cárnak* sem lehet a dolog kellemes, mert tudvalevőleg a cárné a nagyherceg *huga*. A nagyherceg legidősebb nővére, *Viktória*, *Battenberg* Lajos herceg felesége; második nővérét, *Erzsébetet* *Sergius Sándor* nagyherceg vette nőül; harmadik nővére, *Irént* pedig *Henrik* porosz herceg felesége. — Berlini tudósítónk azt táviratozza, hogy a nagyhercegtől indult ki a válás gondolata. Főképp az bántja, hogy még nincs gyermeke.

A *Wormser Zeitung* a következő darmstadti magántáviratot közli: Nem hallgatható el többé az a tény, hogy lelkiismeretes fáradások ellenére nem volt lehetséges a nagyherceg és neje közötti házassági viszonyt olyan harmonikussá tenni, mint ahogyan életsorsuk és az ország áldásos kormányzása érdekében kívánatos volna. Ezért épp oly szomorú, mint komoly kötelességnek tűnik fel, hogy megfontolás tárgyává tegyék a válás kérdését.

— **Uj egyetemi tanár.** A király a budapesti tudományegyetemen megüresedett ókori történelmi tanszékre dr. *Kuzsinszky* Bálint rendkívüli egyetemi tanári címmel fölrubázott magántanárt, magyar nemzeti muzeumi őrt nyilvános rendkívüli egyetemi tanárrá nevezte ki. Az erre vonatkozó királyi kézirat a hivatalos lap mai számában jelent meg.

— **Tisza Kálmán állapota.** Tisza Kálmán állapotában javulás állott be. Orvosi biznak abban, hogy a beteg néhány nap múlva elbágyhatja a szobát.

— **Witte pénzügyminiszter sógora.** Az orosz udvari körök rendkívül kínosan érinti egy eset, amely közvetve Witte pénzügyminiszter személyével van kapcsolatban. Néhány hónap előtt Franciaországban a bíróság elé állítottak egy *Nurok* nevű urat, aki Witte orosz pénzügyminiszter második feleségének testvérbátyja. *Nurok* nagyon csunya ügybe keveredett, de a párisi orosz nagykövetség mégis kieszközölte a vádlott szabadon bocsátását, mire az Brüsszelbe költözött. Ott *Nurok*, hivatkozva előkelő rokonságára, nagy szerepet játszik az üzleti világban és szelvényben az híreszteli, hogy nővére, Witte miniszter neje, kénytelen neki évenként százezer frankot fizetni, csak azért, hogy hallgasson. Mint-hogy se Witte pénzügyminiszternek, se nejeének családi vagyona nincs, *Nurok* híresztelése Péterváron óriási feltűnést okoz, mert az a pénz jóval több, mint a pénzügyminiszter egész fizetése. Oroszországi brüsszeli képviselője külön jelentést adott hírt *Nurok* leleplezéséről gróf *Lambsdorff* külügyminiszternek és utasításokat kért, mert *Nurok* viselkedése nem egyeztethető össze az orosz állami érdekekkel.

— **Felolvasás.** Alexy János MÁV felügyelő a Vasúti és Hajózási klubban felolvasást tart: A ma-

gánvasutak államosításának jelentősége és eredményei címen. A kérdés összeüggésben van az államvasutak tisztviselőinek fizetésrendezésével.

— **Zsilinszky Mihály ünneplése.** Az ágostai evangélikus egyháznak holnap kezdődő közgyűlése már ma gyűjtötte össze a vezető ténylezőket s a különböző szakbizottságok tagjait. Ez összejövetelüket alkalmul használták fel arra, hogy ünnepljék *Zsilinszky* Mihályt nyilvános munkássága negyvenedik évének betöltése alkalmából. E végből a bizottsági ülésekben végzett munka után este a Pannónia egyik külön éttermébe gyűltek s itt őszinte szeretetből és nagyrabecülésből lakadó óvációt rendeztek az érdemei férfúnak. A felköszöntések sorát *Zelenka* Pál püspök nyitotta meg, lendületes szép szavakkal esetelevé *Zsilinszkynek* érdemeit. Majd *Szentiványi* Árpád, dr. *Baltik* Frigyes, *Laszkáry* Gyula lelkesen éltették *Zsilinszkyt*, a bányai egyházkerület felügyelőjét, államtitkári méltóságában a magyar kultúra egyik vezéré, a jeles történetíró, az eszményekért hevülő hű és fáradhatatlan munkást, jó protestáns és magyar hazafit. *Gyurász* Ferenc püspök emelkedett szavakkal emlékezett meg *Zsilinszky* nevééről és családjáról. Még többben ünnepltek lelkes szavakkal *Zsilinszkyt*, mire ez meghatóan köszönte meg a baráti szívek ily meleg megnyilatkozásait.

— **Az új országháza.** Az országgyűlés dunaparti hatalmas palotája felépült és a törvényhozás két testülete alkalmasint a jövő év októberében átköltözködik új hajlékába. A helyiségek művészi díszítése, festése is készen van és még csak a butorberendezés hiányzik, de az is meglesz néhány hónap múlva. Az építő-bizottság vasárnapra meghívta a hatalmas mű megtekintésére *Magyar Műnök- és Építészegyesület* tagjait, akik nagy számmal jelentek meg. A tervező *Steindl* Imre egyetemi tanár és *Steinhaus* László kalauzolták az urakat, akik elragadtatással nyilatkoztak a látottakról. Tizenkilenc évvel ezelőtt hangzott el a Sándor-utcai országházban, amikor Tisza Kálmán az új palota költségeinek megszavazását kérte, hogy a magyar parlament új palotájánál nagyobb, ragyogóbb épület nem lesz a Duna egész hosszában. hirdette a magyar állam nagyságát és erejét. Ez volt a kívánsága a nemzetnek is és az alkotó művész az építő-bizottsággal vállaltva megfelelt ez óhajtatásnak. A magyar országgyűlés háza az építőművészetnek olyan alkotása, amelyre jövő nemzedékek is büszkén fognak tekinteni.

— **Egy híres cigánynemzetség gyászja.** Az éjszaka egy híres cigánynemzetségből származó aszszony hunyta le örök álmra a szemét. A Soroksári-utca 29. számu házban hosszas szenvedés után ötvenhat éves korában meghalt *Radics* Vilmosnak, az egykori híres cigányprimásnak özvegye, született *Boka* Paula aki leánya volt az országos hírű *Boka* Károly cigányprimásnak és zeneszerzőnek. Bokának még két leánya volt, az egyik a *Patikáros* Ferkó, a másik *Balázs* Kálmán felesége. *Radics* Vilmos elhunyt özvegyét így kiterjedt rokonság gyászolja, közte fia: *Radics* Béla, a népszerű fővárosi cigányprimás és leánya, *Magyari* Imre debreczeni primás felesége. A derék öreg asszonyt november 14-én, esütörtökön délután 3 órakor ősi szokás szerint zenezóval és nagy pompával temetik el a Soroksári-utca 29. sz. alatti gyászházból.

— **Krüger és a nápolyi királyné.** Sok vonásban hasonlatos az a sors, mely *Mária* nápolyi eskirállynének, Erzsébet magyar királyné nővérének s *Krügernek* jutott osztályrészül. A közös sorsu emberek szimpátiája lehetett az, mely az eskirállynét most arra bírta, hogy a délafrikai köztársaság gondoktól zaklatott ősz elnökét meglátogassa.

A királyné főudvarmestere, gróf *Latour* kíséretében utazott Amsterdamba, melynek közelében tartózkodik most *Krüger*. A főudvarmester kérdést intézett az elnökhöz, hogy fogadná-e a királynét, aki szívében meleg szimpátiát érz a dicsőségesen küzdő boerok iránt. Az ősz elnök szívesen vette a látogatást s egy óránál tovább beszélgetett a királynővel, aki a látogatás után, azonnal visszatért Párisba.

— **Mennyibe kerül egy katona?** A norvég storting költségvetési vitája folyamán Brandt képviselő kiszámította, hogy Norvégia hadügyi költsége a legnagyobb az egész világon. Brandt számításai szerint minden norvég katona évenként 247 márkába kerül. A második helyen áll az osztrák-magyar monarchia hadügyi budgetje. A mi katonánk fejéenként 244 márkába, Németországié 236 márkába, Franciaországié 196, Dániáié 191, Oroszországié 185, Olaszországié 166, Svédországié 150, Romániáié pedig 135 márkába kerülnek.

— **Ingyen kenyér.** A Podmaniczky-utca negyvenharmadik számú házában az idén is megnyílik az a kenyérez bolt, amelyben ingyen jut egy darab kenyérhez mindenki, aki rászorul. A kenyérosztás esütörtökön délután kezdődik s aztán reggeltől estig tart mindennap, egész télen.

— **A Nemzeti Ideál.** Ismeretes az a füzet, amelyet ez a magyar ifjú adott ki. Mind az azer egyetemi hallgató a budapesti tudományegyetemen — és mind az azer bizonyára öntudatlanul, ezzel a könyvvel retrográd eszmék szolgálatába állt. A füzetet megküldték a többi magyarországi főiskola ifjúságainak is azzal a felszólítással, hogy csatlakozzanak hozzájuk s terjesszék a füzetet és ami benne van nyomtatva, az ugynevezett Nemzeti Ideált. A vidék azonban egészségesebben gondolkodik, mintsem hogy odaadná magát kolportőrnek ilyen vállalkozáshoz s az azer magyar ifjút egymásután utasítják el maguktól a vidék főiskolái. Legutóbb a Sárospataki Főiskolai Ifjúsági Egyesület határozott a budapesti irás dolgában s jegyzőkönyvébe ezt a választ iktatta be:

A sárospataki főiskola ifjúsága a „Nemzeti Ideál” című könyvbe foglalt eszméket aláír és terjesztő budapesti egyetemi hallgatókhoz nem csatlakozik. Mert a Nemzeti Ideálban a hazafias, nemzeti eszmék felekezeti, vallásgyűlöleti köntösbe vannak öltöztetve, — mert felekezetiessédek nélkül, a vallásgyűlölet kiirtásával s a felekezetek teljes társadalmi paritásával tartja a nemzetboldogító eszméket tökéletesen keresztülvihetőnek.

Ez magyarul van mondva. Körülbelül azt jelenti, hogy jó lesz abba hagyni a kilencelést. Ezek az eredmények nem is igen alkalmasak arra, hogy tovább folytassák a kísérletezést.

— **A tifusz gyógyítása.** Egy párisi távirat már jelentette hogy *Chatomesse* tanár, Pasteur tanítványa hatatos tifusz-szérumot talált föl. Ez a hír nagy feltűnést keltett orvosi körökben, mert eddig senkinek sem sikerült olyan szérumot találnia, melynek a tifusz gyógyítására hatása lett volna. Orvosi körökben *Chatomesse* találmányáról a következőkben nyilatkoznak:

A tifuzt azok a tifuszbacillusok idézik elő, melyeket *Eberth* és *Koch* fedezett föl először. E bacillusok valószínűleg a táplálék által jutnak a testbe s kétségtelen, hogy a piszkos víz legjobban termőtalajuk. Hogy ez csakugyan így van, annak egyik bizonyítéka például az, hogy mióta Bécsben forrásvizet szállít a vízvezeték, tifusz-járvány egyáltalában nem volt, míg Prágában, Mainzban és egyéb helyeken, hol ilyen tiszta víz nincsen, még most is sürűen lépnek föl a tifuzos járványok. A poroszországi Gelsenkirchenben jelenleg is dühög a tifuszjárvány, mely mintegy ezer embert döntött ágyba. A legszigorubb megelőzési intézkedések sem tudnak kifogni e betegségben, miért is az orvostudomány korszakalkotó vívmánya gyanánt kell üdvözölni oly gyógyszer, melyvel a tifusz gyógyítható.

Nagyon valószínű, hogy a gyógyítás módját a szérum utján lelték meg. A szérumterápia nem állhat meg a difteria szérumánál. A tifuszbeteg vérenek és a tifuszbacillusok tulajdonságainak vizsgálatánál nemrégiben a tifusz-szérum sajátos tulajdonságára bukkantak. 1896-ban mutatták ki *Gruber* Miksa és *Durham* orvosok, hogy a fertőző nyavalyában megbetegedett állat széruma sajátos hatással van azokra a baktériumokra, melyeket ez a betegség termel. A mikroszkop alatt látható, hogy mihelyt a szérum a bacillusterméssel érintkezik, a baktériumok mozgása megszűnik s a baktériumok osumóba állanak. Szabad szemmel látható, hogy a folyadékban csökök támadnak. A baktériumokat övszérumuk kitölti. Ez a reakció különösen a tifusz-szérumnál jelentkezik nagyon korán. E reakció segítségével sikerül megállapítani már a betegség ötödik napján, hogy tifuszbetegségről van szó, ami e reakció ismerete előtt lehetetlen volt.

Külön gyógyszer a tifuznak mai napig nem volt. A most feltalált szérum volna az első ilyen külön tifusz elleni gyógyszer. Alapos okok szólnak amellett, hogy ez a szérum csakugyan hasznos gyógyszer. Az eddigi kísérletek, melyeket *Beumer*, *Paiper*, *Klomperer* és *Levy* végeztek, határozottan az új szérum mellett szólnak.

Ha csakugyan beigazolást nyer, hogy *Chatomesse* széruma a tifusz gyógyítására alkalmas, úgy a szérumterápia, melyen egyébként a jövő orvostudomány nyugszik, második, nagyszerű diadalát aratta.

— **Visszaszított gyógyszerés-önkéntesek.** Azoknak a gyógyszerészeknek, akik záró szigorlatukat nem a tanszertől végén, hanem a téli félév kezdetén, október hónapban tették le, meg volt engedve a katonai bevonulás oly feltétellel, hogy a hiányzó időt utána szolgálják. Legújában azonban minden ily folyamodást kedvezőtlenül intéztek el, amennyiben a katonai hatóság nem engedte meg az október 1-én tul való önkéntesi szolgálat megkezdését.

— **Megtámadott jegyző.** Nagybecskerekéről táviratozzák, hogy *Pécsi* Tivadar kistoráki jegyzőt tegnap hazautaztatában oláh parasztok megtámadták és fejbeütötték. A jegyző sebe súlyos, de nem életveszélyes.

— **Tűzvész.** A Kis-Jenőbűz mintegy másfél órányira fekvő *Zárdán* nagy tűz volt. Hat ház több melléképülettel leégett. Nyolc család csak életét tudta megmenteni.

— **A Schiller-díj.** A német írói világ nyugalmát alaposan feldulta Vilmos császár legújabb elhatározása. A császár november 10-ikén, Schiller születése napján olyannyira felforgatta a Schiller-díj pályázati rendjét, hogy egy berlini lap azt mondja, hogy a Schiller-díj immár császár-díjjá alakult át. A császár és a Schiller-díj bizottsága közt ismételen merültek fel differenciák, amennyiben a császár a bizottság ítéletét nem hagyja jóvá. Így megakadályozta azt, hogy a díjat Fuldának és Hauptmann Gerhartnak adják oda. Az új rend értelmében a császár maga adományozza a háromezer márkáról haterzerre emelt díjat és a bizottság egyszerűen véleményező testületet degradáltatik. A bizottság tagjai közt Mommsen, a híres történetíró és két titkos tanácsos is foglal helyet és a liberális sajtó most kíváncsian várja, mit szólnak ezek a császár eljárásához.

— **A kereskedelmi alkalmazottak közgyűlése.** A kereskedelmi alkalmazottak országos egyesülete tegnapi közgyűlést tartott, melyen a VI. kerületi előjárás képviselőjében Rupp tanácsjegyző jelent meg. A gyűlés egyedüli célja az volt, hogy az egyesület kebelében dúló villongást megszüntessék. Ezt a közgyűlés elején egy kisebb csoport meg akarta akadályozni és egyik megbízottja által indítványt terjesztett elő, hogy a közgyűlést bizalmatlanságot szavazzon a vezetőségnek és órákon át tartó felszólalásokkal akarták lehetetlenné tenni a gyűlést folytatását. Végül a gyűlés után szavazásra került a bizalmatlansági indítvány, mely mellett csak huszonketten állottak föl, míg a túlnyomó többség viharos tapsok között bizalmát fejezte ki az elnökség iránt. A többi indítványt a választmány, az előrehaladt időre való tekintettel, visszavonta.

— **Az udvari tanácsos ur órája.** Régekte kedélyesebbek voltak a királyok, mint manapság, azaz, hogy több volt köztük a jó humorú ember. Ma már nagyon sok a forma és az uralkodók minden lépését copfos urak szigorú pillantása kíséri. Ezekkel nem jó újat huzni. Ez az oka annak, hogy szörnyen ritka eset számba megy az, ha egyik-másik királyról azt olvassuk, hogy valami hivatalos aktusban kedélyeskedett. Régekte másképpen volt. Mátyásról föl van jegyezve a krónikában, hogy elment a kolozsvári bíróhoz fát vágni. Ma már még akkor is hihetetlenformán hangzanak ez a hír, ha a legváladalozóbb szellemű uralkodóról, a német császárról jegyeznék föl. Münchenben beszélgetek első Lajosról azt, hogy megakart győzködni arról, hogy vajon nem csapja-e be a szabója. Mi ennek a módja? Vette az új felöltőt és becsapta egy zálogházban. Kapott rá két tallért, a számla pedig szólott hatvan tallérról. Arról jut eszünkbe a bajorok polgárkirályának ez a tréfája, hogy hasonló esetet provokált ma Bécsben ami királyunk is. De óvatossában. A más ember jószágát csapatta be s maga csak tanu maradt a pénzszerezésnek ebben a módjában. Ma tette le ugyanis a király az új zálog-, letét- és biztosító-hivatal épületére a zárkövet. Sok főherceg és egyéb nagy ur volt a kíséretében. Csupa olyan ember, akinek aligha lesz szüksége valaha ennek a hivatalnak a szíveségére. A zálogházi osztályra legkevésbé. Sauer-Csáky udvari tanácsos fogadta a királyt és végigvezette az összes helyiségekben. A zálogház egyik rácsal kettéválasztott helyiségében mosolyogva jegyezte meg a király, hogy nem tudja a módját annak, hogy hogyan jut az ember pénzhez ebben a hivatalban. Soha so járt még zálogházban. Az előző-kény igazgató erre annak rendje és módja szerint beadta az óráját az egyik ablakon s átvette a pénzeszkét meg a cédulát a másik ablakban. Valószínűleg azóta már újra a zsebében ketyeg az óra is. A király mosolyogva nézte végig a jelenetet, amelyet sokkal több hűséggel játszott volna el valami bécsi jogászyerek s valószínűleg azzal a tudattal távozott a zálogházból, hogy most már tudja, hogy hogyan szerez pénzt szorultságában a szegény ember. Pedig hát nem ilyen egyszerű annak a sora.

— **A telefon főmondás.** Hegedűs Sándor kereskedelmi miniszter a telefonállomások főmondásának határidejét ez év novemberétől kezdve három hónapra elhalasztotta le. Ettől az időtől kezdve az előfizető a kötelező nyilatkozatban elvállalt közzétételre eltele után az előfizető sorából bármikor kiléphet, ha kilépését az illetékes hivatalnál legalább egy hónappal előbb írásban bejelenti.

— **A sakkjáték terjesztése.** A Budai Polgári Körben e hó 22-én este 6 órakor érkeztél lesz, melyen a körben való sakkjáték meghonosítását és annak terjesztését fogják tárgyalni. Ez értekezletre minden érdeklődőt szívesen látnak.

— **Övadéksikkasztás.** A rendőrség ma ismét letartóztatott egy övadéksikkasztót. A jómadár neve Weiss Lőr, gálszécsi születésű 32 éves ügynök, aki Adorján Marcell néven zuglapt adott ki, majd hitelbe egy kis nyomdát vett. Így azután egész sereg embert szerződlettel szolgának, pénzbeszedőnek és pénztárnoknak. Az utóbbi időkben egymást érték a rendőr-

ségen a feljelentések a jeles firma ellen. Szegény, napszámos emberek panaszkodtak el, hogy összekapargatott filléreiket, amelyeket mint ovadékok adtak át Weisznak, elsikkasztotta. Összesen husz feljelentés érkezett ellene. Az eddig elsikkasztott összeg 3000 korona. A rendőrség megindította a nyomozást és a jeles alakot a Szent-István-kórházban — ahol Neumann Károly álneven fektet be — letartóztatta.

— **Koch tanár elmélete.** A londoni tüdővészellenes kongresszuson Koch professzor tudvalevőleg azt hirdette, hogy a tuberkulózis az állatról, nevezetesen a fejős tehénről nem terjed át az emberre. Akkoriban az orvosok körében ez az elmélet nagy torongást keltett. Mint tudjuk, egy francia orvos médiumnak is ajánlkozott e teoria bebizonyítása céljából. Most egy londoni távirat azt jelenti, hogy Londonban hosszas kísérletek folytak e tárgyban és igen sok esetben bebizonyult, hogy az emberi köpetből vett tüdővész bacilluskok betegé tették a fejős tehentek.

— **A sórákokozott gyáros.** Frankfurtban történt a következő eset. Egy hamburgi gyáros a napokban meglátogatta frankfurti ügynökét és ott feleltet egy csomagot. Az ügynök és felesége egy darabig várták a gyáros visszatérését, de mert nem jött vissza, lebontották és két nagy darab húst találtak benne. Az ügynök felesége megfogta a húst ebédre és el is kőltültek ketten. Nemskára a házaspár oly rosszul lett, hogy mind a kettőjüket kórházba vitték. Másnap a gyárostól egy levelező-lap jött, amely megfejtette a rosszullet okát. Azt írta a gyáros, hogy a húsban patkánymég van és azt érte akarta hazavinni mert házában nagyon elszaporodtak a patkányok.

— **A mitrovicai választás utalványai.** Az Agramer Tagblatt egy legutóbbi számában egy okmányt tesz közzé a mitrovicai választás tisztaságának jellemzésére. Ime:

„Utalvány. Értéke két korona. 1901. november 7-én mindenki, aki ezt az utalványt fölmutatja, a város összes vendéglőjében kap két korona értékű ételt és italt. Mitrovica város hatósága.”

Ezt az utalványt még a választás helyiségében megkapta minden olyan szavazó, aki a kormányparti jelöltre adta le a szavazatát. Szóval: a horvátok nem kíváncsiak arra, hogy milyen a tiszta választás. Jó nekik a piszkos is.

— **A kintornás majma.** A londoni arisztokrácia egyik nótája sétaközben meglátott egy kintornás embert, akinek hátáról a kis majom kéregetve nyujtogatta feléje a gyújtóperselyt. A hölgynek ugy megtetszett a kis állat, hogy megvette s otthon kényeztette s becézgette. Egyszer estét rendezett a lady s ez alkalomra a majomnak új ruhákat készített, hogy bemutathassa a társaságnak. Mindannyian el voltak ragadtatva az állat ügyességétől, amint bököt s hamisítatlan angol modorban kezelt fogott az egyes érekeikkel. Az est folyamán a társaság egyik hölgytagja zongorához ült s egy dalt énekelt. Alig fejezte be az éneket, a majom keresni kezdett valamit s végre egy ezüst csészét kezébe fogva, végigjárt az egész társaságon. Nyilvánvaló volt, hogy mi a szándéka. A háziasszony nagy zavarban volt, az egész társaság pedig jóízűen nevetett — a szokás hatalmán. Mikor készen volt a gyűléssel, felugrott az éneklő hölgy vállára s az ezüst csésze tartalmát az ölébe öntötte. A tekintélyes összeget játékony célra fordították.

— **Házasság.** Mellinger Miksa, Mellinger M. J. és fia budapesti cég betagja, eljegyezte Kohn Helen kisasszonyt, Kohn Hermann pécsi kereskedő leányát.

— **Szerencsétlenség a bányában.** A strassurti bányászerezencsétlenségről a következőket jelentik: Délután négy órakor erős földrengés volt érezhető, amely a lakosságot rendkívül megrémítette. A földrengésnek az volt az oka hogy a II. Lajos-aknának két emelete beomlott. A szerencsétlenség abban a pillanatban történt, amikor a munkások az akná el akarták hagyni. Ebben a pillanatban nyolcvan munkás volt az aknában; ezek közül hatvanat élve huztak ki, de ezek is oly sérüléseket szenvedtek, hogy életbenmaradásukhoz kevés remény van. Ma reggel három halottat huztak ki, a többi tizenhét embert még nem tudták megtalálni. A mentési munkálatok igen nehezen mennek, mert a föld egyre oszamlilik.

— **Akik nem ömerik a betűt.** Az irni és olvasni nem tudókról érdekes statisztika fekszik előtünk. Romániát, Szerbiát és Oroszországot illeti meg a rekordnak a kétes dicsősége: 80% az analabétiák száma. Spanyolországban 63, Olaszországban 48, Franciaországban és Belgiumban 14, Magyarországon 43, Ausztriában 39, Irlandban 21, Hollandiában 10, Angliában 8, a skótnál 9, az amerikai Egyesült Államok fehérbőrű lakosságánál 8 százalék az irni és olvasni nem tudók száma. A germán néptörzseknél van a legkevesebb analabéta. Németországban 1%, Skandináviában pedig, — és ennek különben az a magyarázata, hogy az északi népek az időjárás folytan hónapokig szobá-

jukba zártan, szinte rákényszerednek a betű megismerésére, — egyáltalán nincs irni-olvasni nem tudó ember.

— **Ongyilkos gépgyáros.** Szombathelyről táviratozzák: Mayer Károly tekintélyes gépgyáros ma délután a gyár vasöntődjének irodahelyiségében felbört magát. Szörnyet halt. A 250 munkással dolgozó gyár további intézkedésig beszüntette a munkát. Az ongyilkos gyáros 49 éves volt. Az ongyilkosság oka az, hogy a céget az utóbbi időben súlyos pénzügyi veszteségek érték. A cég gyártmányai legnagyobb részét a Balkán-félsziget államaiban helyezte el. A cég csak felezeti váltókban 380.000 forintot helyezett el különböző pénzintézeteknél. A katasztrófa közvetlen oka az, hogy az egyik helybeli takarékpénztár legutóbb 30.000 koronával alábbszállította a cég hitelét. A kemesaljai hitelbank ma küldött vissza 32.000 korona értékű, a Wiener Bankverein 50.000 korona értékű váltót. A csőd kikerülhetetlen.

— **Jótkönyv hangverseny.** Az érettségizett munkanélültek javára folyó hó 26-án a Royal-szellt nagytermében jótkönyvcélú hangversenyt rendeznek, melyen fővárosi színházaink legelőkelőbb tagjai kívüli ismert hegedű- és zongoraművészek is közreműködnek. Az est iránt igen nagy az érdeklődés. Belépőjegy ára 5 és 3 forint s kapható minden dohánytüszében.

— **Éltűntek.** A rendőrségen ma hét eltűntet jelentettek be. Az eltűntek a következők: Wiesnerberger Frigyes IV. elemi iskolai tanuló. Lakott: Nádor-utca 20. Hercegy Károly 16 éves kalapos-tanone. Lakott: István főherceg-szálló. Nemesik Károly 40 éves díszlő. Lakott: Dembinszky-utca 22. Tausel Nándor 70 éves magánzó. Lakott: Nagymező-utca 23. Tonesik János 34 éves lakatos. Szabó Lajos 25 éves szabó. Lakott: Elemér-utca 11. Bodvai Ferenc 14 éves vaskereskedő-inas. Lakott: Bajnok-utca 6. szám alatt. Levelet hagyott hátra, amelyben azt írja, hogy ongyilkossá lesz, mert több vasszerszámot elloptak tőle és szegyenli magát. Az eltűnteket keresi a rendőrség.

— **Az insterburgi halálos párbaj.** Insterburgban még mindig nagy az izgatottság a halálos végű párbaj miatt, amelynek szerencsétlen áldozatát, Blaskovitz hadnagyot nagy részvétellel temették el. Mint Insterburgból táviratozzák, Hildebrand főhadnagyot bizonytalan időre szabadságotlakt s azután se fog többé visszatérni Insterburgba, mert áthelyeztetéséért folyamodott.

— **Leharapott orr.** György Ferenc munkás most szabadult ki a lipótvári fegyházból és a Szegedi-utca 7-ik szám alatt vett lakást. Felesége, Tamás Jolna, tegnapi megtudta, hogy a férje szabadlában van s hozzá sietett. György ridőgen fogadta az asszonyt s amikor az szerelmesen meg akarta csókolni, a megvadult ember elkapta az asszony fejét és egy pillanat alatt tőből leharapta az orrát. Az asszonyt a Rökusba vitték, a harapós térj ellen pedig a rendőrség megindította a vizsgálatot.

— **Éltűntek.** Az éjszaka Turi János 21 éves asztalossegéd a Szövetség-utca 4. sz. alatt levő Szarvas-szállóban kétszer melibe lötte magát. A mentők haldoklóval vitték a Rökusba. — Árvos Gyula 20 éves gyári munkás az Aradi-utca 23. számú ház előtt három csomag gyufát vízben feloldott s megitta. Ó maga sőtál el a Rökusba, ahol most ápolják. Tet-tének oka a nyomor. Már napok óta nem volt lakása sem. — Nemoa Balázs 19 éves kocsifényező-segéd a Tüzoltó-utca 75. számú ház előtt melibe lötte magát. Életveszélyes sebével a Szent István-kórházba vitték. Levelet írt atyjának, Nemoa Alajosnak és néniének, Nemoa Krisztinának, Jászárokszállásra, amelyben azt mondja, hogy nagy nyomorban sanylődik.

— **Rendőri hírek.** Koller Gynla joghallgatónak az Irányi-utca 18. szám alatt lévő lakásáról 52 koronát érő, Klein Jolán Gizella-tér 2. szám alatti lakásáról 13 koronát és Szin Jolannak ugyancsak a Gizella-tér 2. szám alatt lévő lakásáról 70 koronát érő kabátját ellopták. — Felterber Mátyás napszámos tegnapi a Disz-tér egyik épülő házról leessett és súlyosan össze-szuzta magát. A mentők az új Szent János-kórházba szállították. — A napokban a Margit-rakodóparton egy felocsalásnak indult női holtestet fogtak ki a Dunából. A holtest ruhájában zsebkendő, kulcsot és pénztárárt találtak amelyeket a személyazonosság megállapítása végett meg lehet nézni a főkapitányságon, II. em. 55.

— **Cigányzene a Telefon Hirmondóban.** Előfizetőinek szórakoztatására ma este cigányzenét fog közvetíteni a Telefon Hirmondó. E cigányzene-átvitel 8 óratól 11 óráig lesz hallható, de a közvetítés megszakítását szenved 8 óra 15 perckor a tösdolvasással (frankfurti, párisi hírlatok és a berlini tösdolvasás) és 9 óra 30 perckor, midőn az est folyamán érkezett legújabb híreket olvastatja fel a beszélő-űjség. A cigányzene-közvetítés az Emke- és az Elite-kávéház-ból történik, ahol Zöldy Marci közreműködésével Rácz Gyula zenekara, illetve (az Elite-kávéházban) Kövecz Antal zenekara átszik.

(x) Csuz és köszvény ellen elismertlegkitűnőbb szer a Zoltán-féle kenőcs. Ara 2 korona. Zoltán Béla gyógygyártában, Budapest, V. Sétátér-utca és Szabadság-tér sarkán.

(x) Vásdroljanak osztálysorjegyeket Lukács Vilmos bank-házában, Budapest, V. Fűrdő-utca 10. Egy egész a 12 kor, 1/4 a 6 kor, 1/4 a 3 kor, 1/4 a 1-50 kor.

(x) Kérjünk mindenütt F. M. K. E. vagy E. K. E. gyujtót.

## Vézi József ünneplése.

— A Budapesti Napló tudósítójától. —

Budapest, november 12.

A főváros harmadik kerületének polgárai ma este a Korona ünnepélyes nagyteremben társas lakomára gyűltek össze, hogy képviselőjük, Vézi József iránt érzett ragaszkodásuknak a fehér asztal mellett is kifejezésre adjanak. A társas lakomán a harmadik kerület polgárságának színe-java, társadalmi rétegeinek minden tényezője megjelent s a választási pártok a barátság, a polgártársi szeretet s a képviselőjük személye iránti ragaszkodásban egyesülve, ünneplétek Vézi Józsefben kerületüknek most már igazi pártfogóját s érdekeiknek őszintelen harcosát.

A lakoma folyamán elmondott felköszöntők sorát Végh János ügyvéd, a kerületi szabadelvű párt elnöke nyitotta meg.

Örömmel üdvözölte a kerület polgárságát, mely a választási harc után már visszatért a békés munka műhelyeibe s most összegyűlt, hogy biztosítsa egymást arról, hogy újból fölvettesse az egyetértés, a bizalom és a régi barátság fonálát. A kerület polgárait politikai ellentétek úgy sem választották el s akiket egyéb tekintetek szelítettek el Vézi mellől, azok már most is látják, óráról-órára tapasztalják, hogy a becsület munkában s a kerület érdekeinek őrzésében méltó munkatársuk Vézi József.

Benedek Sándor közigazgatási bíró, a kerület politikai érettségének tanújelét látja abban, hogy most alkalma van Vézi Józsefet e helyen üdvözölni. A politikai feladatokat bátran teszi Vézi kezébe, csak azokra a nagy társadalmi feladatokra akar rámutatni, melyektől a nagyon is mostoha sorsban élő harmadik kerület fölvilágosítása függ. Szerinte az erős és rendületlen összetartás a legfőbb szükség, s az összetartás által megszilárdult sereg vezetésére csak a Vézi József előkelő szellemét, ép és erős kezét tartja alkalmasnak.

Vézi József emelkedett ezután szólásra, s általános figyelem közt így szól:

A kerület nemes és régi disze, Benedek Sándor azt óhajta, hogy szülessék meg e kerület békessége és boldogsága. A politika kérdéseit bátran lehetnek a napirendről, hisz nem valószínű, hogy az országos politikában egyhamar nagyobb ellentétek merüljenek föl. Beszélni e helyen csakugyan nem lehet egyébről, mint a harmadik kerület érdekeit érintő társadalmi kérdésekről, melyeknek megoldásához egy dolog kell: munka. E munkában — úgy mond — mindig hűséges segítőtársunk lesznek a büszke vagyok arra, hogy már is segítőtársuk vagyok. Büszke vagyok arra, hogy választóim tanácsért fordulnak hozzám, mert e frekvenciából azt látom, hogy a választási folyamán tett ígéreteimet komolyan vették. Most megújítom akkori ígéreteimet s állom büszkébb volnék, minél gyakrabban nyílnék alkalom ígéreteim beváltására.

Vézi József beszédét az őszinte öröm kitérésével fogadták. Utána dr. Stern József ügyvéd emelkedett szavakban emlékezett meg Végh János negyven éves közéleti szerepléséről s kiemelte, hogy Végh volt az, ki egy egész emberöltő ifjait s férfait kitanította, miként kell tisztes munkát elkövetni a házért, a fővárosért és a kerületért. Beszédét avval fejezte be, hogy Végh Jánosnak azt kívánja, hogy mielőbb láthassa azon nagy és jogos remények teljesülését, melyet most már a kerület egyeteme tűz Vézi Józsefhez. Végh János megköszönte dr. Stern meleg szavait s általános megaláztatást keltett, mikor így fejezte be beszédét:

— Öregségem tapasztalatai s emberismeretem a zalogai, hogy jól választottam Véziben s jó helyre vezettem polgártársaimat, mikor Vézsihez vezettem őket.

Sajó Sándor rendőrkapitány, akinek a választások folyamán tartózkodnia kellett attól, hogy szimpátiájának kifejezését adjon s aki csak passzív szemlélő lehetett a küzdelemnek, most sietve ragadta meg az alkalmat, hogy őszinte rokonszenvének kifejezését adjon Vézsi iránt. Dr. Bence Benő előljáró Vézi Józsefben a jólélekű és nemeslelkű ember ünnepléte. Szendi Béla hajógyári főfelügyelő a kerület nagyratörő, komoly polgárait emeli poharával, kik a görög bölcs tanítása szerint élve, nem építik magasra házuk tetjét, de annál magasabba lelküket. Palotai Reszó Vézi Józsefben a sajtó kiváló munkását s a társadalmi tisztesség óráit köszönti.

A tőztek hosszn sorából még kiemeltük Holtsapkát Nándorét, ki sokáig zugó tapok között Vézi József nevére emelte poharát. Fényi Zsigmond és id. Halász Gyula a közérdekek szolgálatának fontosságát hangsúlyozták s Vézi József, Vézi József Benedek Sándorra és Szendi Bélára, Schubert Arnold gyógyszerész Goldberger Sámuelre, Stáke István Sajó kapitányra, dr. Reisz Mór orvos dr. Bence Benő előljáróra,

dr. Benedek Sándor Kepes Bertalanra, Csukás Károly és Liebold Ferenc Vézi Józsefre emelték poharukat. Végül Csernay József éltető szellemes beszédében azokat, kik — amint mondta — megtértek.

## Szerelmesek Eldoradója.

Budapest, november 12.

Szerelmes mátkapárok! akik örökké tartó szenvedélyt éreztek magatokban egymás iránt és akiket a szent láng ellenségeinek, a szülőknek vagy gyámoknak makacs tilalma már-már kétségbe ejt: — ne esetek kétségbe, van mód segíteni rajtatok.

Ilyenforma biztató szótart hangzik felénk Madridból, azaz a magyarázó todalékkal, hogy a szép Spanyolország területén a most érvényben álló egyházi és világi törvények lehetővé teszik minden szerelmes mátkapárra nézve a boldog egybekelést, a törvényes házasságot, a törvényadta jogokkal körülbástyázott fészekrakást, föltéve természetesen, hogy nem hiányzik — ami nélkül semmi sem lehetséges — a pénz.

Hogy a szülők vagy gyámok tiltakozó szavát hogyan és miképpen lehet a házasságra törekvő szerelmesek érdekében hatályon kívül helyezni, erről ékesen beszélnek a legújabb példák, a magyarázatot pedig megadja egy kis visszapillantás a törvények keletkezésére.

A római katolikus egyház alaptörvénye szerint a házasság oly szentség, mely egy férfit és egy nőt holtig tartó és soha föl nem bontható életszövetséggel által egymáshoz kapcsol. Az életszövetséget a házasulandók maguk kötik meg és pedig egy olyan római katolikus lelkésznek a jelenlétében, akinek községéhez az egyik házasulandó tartozik. Ebből a törvény meghatározásból ravasz proletoárk és ötletes törvénykiforgatók segítségével sikerült kihámozni annyit, hogy a házasság érvényességéhez szükséges ugyan az illetékes plébános jelenléte, de magát a házassági iryigyet: maguk az érdekeltek kötik meg. A házasság jogérvényességének el nem engedhető előfeltétele tehát csakis az, hogy az illetékes lelkész a köztétele jelen legyen. Hogy már most véletlenül avagy szándékosan van-e jelen, hogy jószántából avagy erőszakosan került-e oda, hogy akaratával megegyezik-e avagy ellenkezik-e a frigykötés, erről a törvény betűje hallgat. Mindezekből azt magyarázzák ki a körmonfont spanyol jogtudósok, hogy amennyiben a házasulandóknak sikerül az illetékes lelkész jelenlétében kölcsönösen és világosan és két világi tanu füle hallatára kifejezésre juttatni az egybekelési szándékukat: a házasság jogérvényesen és fölbonthatatlanul meg van kötve.

Az utóbbi időben Madridban az ilyen rögtönzött házasságkötések kezdenek divatba jönni. Néhány hét előtt a spanyol arisztokráciának egyik fiatal hölgyecskéje így oldotta meg a szerelemnek nagy feladatát: a boldog egybekelés jogát. Az arisztokrata hölgy egy kis hivatalnokba volt szerelmes, aki szíven és fiatal egyéniségén kívül alig ajánlhatott föl egyebet gazdag menyasszonyának. A szülők — reális gondolkodásuk lévén — éppen ezért kitétek a szűrét az ifjú szerelmesnek s eltiltották őt a háztól. A szerelmes leány persze nem osztozott a reális gondolkodásban s egy titkos légyott időhatárain belül, szakértők tanácsára, megkötötte a rögtönzött házasságot imádottjával. A fiatal házaspár boldog! És ez a jó. A szülők pedig előbb dühösködtek, aztán belenyugodtak abba, amit megváltoztatni nem lehet.

A szent Lorenzo egyház kupolája alatt csöndes rezignációtól áthatottan ül egy szelidekű öreg lelkész a gyóntatószékben. Mint ahogy pénzéhes utonálló váratlanul támadják meg az utast, azonképpen váratlanul ott terem a szentéletű öreg pap előtt a szerelme éhes ifjú pár. A menyasszony lehet 18, a vőlegény lehet 21 éves. A hölgy is, a gavallér is elmondja a formulárét betűről-betűre hiven, halhatóan, messzececsengő szóval. Mögöttük állanak a tanuk és hitelesen beigazolhatják, hogy a frigykötés megtörtént és az illetékes lelkész „jelen volt.” — Az a körülmény, hogy a 21 éves vőlegény egy gazdag család kiskorú sarja és hogy a 18 éves menyasszony ugyanennél a gazdag családnál — eseléd, ez nem változtat a házasságkötés jogérvényességén semmit.

Egy dús gazdag grófkisasszony (itt mégis respectálta a sziv a rangviszonyokat) valamelyik udvarképes, de szegénysorsu hadnagyba lett szerelmes. Itt is a gazdag szülők tilalma volt a kherub, mely őt állott az Éden kapujánál. Mit volt mit tenni, mint a háboruk dalájára bizoni a megoldást.

A hadnagy beállított a községi plébánoshoz és halaszthatatlanul sürgős ügy ürügye alatt rábírt, hogy a várakozó kocsiba lépjen be vele. A kocsiban két katonatiszt várakozott s az ajtó becsapódása után vágatásra ösztökélte a lovakat a kocsis. A párt a három tiszt a szó szoros értelmében elrabolta. Elra-

bolták őt azért, hogy egy, a fiatal házások számára kibérelt s Madridtól eléggé messze eső villában jelen legyen akkor, mikor a szerelmesek a házasságot megkötik egymással.

Igy tesznek elegendő a törvény formalitásának és a boldogság lényegének Spanyolországban.

## FŐVÁROS.

(\*) **Kormány és főváros.** Az ezredéves kiállítás alkalmával szükség volt arra, hogy a Széchenyi-szigeten volt kioszkot eltávolítsák. Akkor a kormány azt ígérte, hogy vagy helyreállítja a kioszkot, vagy — ha ezt a főváros nem kívánja — fizet 11.076 forintot. A kormány most kifogásokat tesz a kártérítés ellen, s vegyes bizottsági eljárásra kívánja bízni a döntést. A tiszti ügyesség névben Fulepp Kálmán tiszti főügyész ma azt a véleményt terjesztette a jogügyi bizottság elé, hogy a fővárosnak teljes jogalapja van a követelés érvényesítésére. Ennek a véleménynek alapján a jogügyi bizottság azt ajánlja, hogy kérjék föl a minisztériumot a főváros jogos követelésének a teljesítésére. Ha ez nem vezetne sikerre, még mindig fennmarad a jognak bírói útra való érvényesítése.

(\*) **Csődbe jutott vállalkozó.** A Bomba-téren vásárosarnokot épített a főváros. A csarnoknak a jövő év februárjára kellett volna elkészülnie, de most halasztást szenved az építkezés befejezése. A csarnok vasmunkáit ugyanis olyan vállalkozó cégnek adták ki, amely még sohasem dolgozott a fővárosnak és amely ötszáz koronával olcsóbb ajánlatot tett, mint a másik vállalkozó, aki már több városi munkát csinált. Ma a vállalkozó bejelentette a tanácsnak, hogy csődbe jutott. Most a vasmunkákat arra a vállalkozóra bízák, aki az árlejtésen a csődbe jutott vállalkozó után a legolcsóbb volt. A vásárosarnok ennek következtében csak áprilisban készül el.

(\*) **Közüti vasutak menetrendje.** A székesfőváros hatósága még május hónap 15-ikén terjesztette föl a kereskedelemügyi miniszterhez a közüti vasutak nyári menetrendjét s a miniszter arról csak most nyilatkozik. A főváros azt kívánja, hogy a Kálmán-tér—Üllői-út—Orczy-út—Városliget, — valamint a Központi Városháza — Népliget viszonylatában, a mostani hatperces forgalom helyett négyperces járatokat rendezzenek be.

A miniszter erre azt felelte, hogy az előbbi viszonylatban már hatperces forgalom is sűrű, a négyperces forgalom káros volna, mert elvonná a kocsikat olyan vonalaktól, amelyeken sokkal nagyobb szükség van. Ami a népligeti relációt illeti, itt csakugyan szükséges a forgalom gyorsítása; de nem kell négyperces, hanem elég ötperces forgalom. Ennek a berendezésnek az esetén, az Üllői-úton, különböző irányokban, óránként 22 kocsi közlekednek. Fölhívja tehát a miniszter a fővárost, hogy ennek az ötperces forgalomnak a berendezése iránt a jövő nyári menetrendben gondoskodjék. A miniszter különben hiányosnak találja a menetrendben, hogy a vasut-társaság a legfőbb érdekeket sem keresi a fővárosba betorkoló helyi érdekű vasutak forgalmával és a magyar államvasutak szomszédos vonataival. Fölhívja ennélfogva a miniszter a fővárost, hogy a legközelebbi nyári menetrend megállapításánál ebből az irányban folytasson — a szükséghez képest — tárgyalásokat.

(\*) **Békésvármegye átirata.** Békésvármegye törvényhatósága köriratot intézett a társhatóságokhoz az iránt, hogy támogassák az a törekvést, amely szerint az állami és törvényhatósági alkalmazottak szolgálati viszonyában a teljes és föltétlenül nyugdíj-viszonyosságot léptessék életbe. Vagyis be legyen számítva a tisztviselő nyugdíjába az az idő, amelyet egyik vagy másik helyen akár mint állami, akár mint megyei tisztviselő elöltöltek. A bizottság Győry Elek pártoló főszóvalása után javasolja, hogy a székesfőváros törvényhatósága tegye magáévá Békésvármegye kívánását.

## SZÍNHÁZ, ZENE.

\*\* **Ninon.** A Ninon mai előadását olybá veszem, mintha valami próbát néztem volna végig. Vagy másfélt esztendeje, hogy ez a gyönyörű dalmű, amely disze a magyar operairodalomnak, nem került színpadra, és bizony több odaadást követelhetne a Magyar Királyi Operaház tagjaitól (ugy a színpadon, mint a zenekarban). Csak egy-két szereplőt nem éri ez a szemrehányás. Remélem, hogy nemsokára ismét találkozhatunk *Abrányi-Sztojanovics* költői és hatásos művével és pedig olyan előadásban, amelyről parlamentáris kifejezésekkel lehessen bírálatot mondani. (—ly.)

\*\* **Tristan és Izolda.** Az Operaházban holnap, szerdán nincs előadás. Csütörtökön délelőtt 10 órakor tartják meg a *Tristan és Izolda* nyilvános főpróbáját meghívott közönség jelenlétében. A vasárnap bemutatott előadásait már befejezték. A mű mind a három felvonására teljesen új díszletek készültek, melyeket

Spannraft Ágost, az Operaház diszleffestője festett; a főbb szereplők számára pedig új jelmezek készültek. Kéménydy Jenő szcenikai főfelügyelő rajzai és utasításai nyomán. Említésre méltó, hogy a Schunda által javított magyar tárogatot Wagner-operában itt alkalmazták először a másutt használt fatrombita helyett.

**A Vígyszínház bemutatója.** A Vígyszínházban holnap, szerdán lesz a bemutatója *Ganthony Rikárd Úzset* a *Marshall* című színművének. A darabot ma házi főpróbát tartottak, melyre csakis a sajtó képviselői kaptak meghívót.

**A szépművészeti államtitkári állás.** Egy bécsi lap azt újságolta, hogy a belügyminisztériumban egy új szépművészeti államtitkári állást terveznek, melyre gróf Keglevich István volna kiszemelve, helyette az intendánsi székre pedig Herzog Ferenc kerülne. Mint a Pol. Ért. jelenti, a belügyminisztérium illetékes köreiben a terről eddigéig semmit sem tudnak.

**Burmeister Willy** e héten háromszor játszik egymásután *Lembergben*, ahol hangversenyeire már hetek óta minden jegy elogyott. Ertesztésünk szerint ottani bevételei meghaladják a 15.000 koronát. A nagy mester jövő vasárnap érkezik Budapestre, hogy *hétfőn, november 18-án* tartsa meg hangversenyét a Vigadó nagytermében, barátja, *Mayer-Mahr* zongoraművész kísérelében. November 20-án pedig megkezdje magyarországi körútját Kassán és meglátogassa Miskolc, Nyíregyháza, Debrecen, Arad, Temesvárt, a többi városokat pedig december és januárban. Burmeister hétfői hangversenyére jegyek *Méry Béla* zeneműkereskedésében Andrassy-ut 12. szám kaphatók.

**A parlament a színpadon.** A bécsi *Burgszínházban* tegnap volt a bemutatója *Bahr Herman* *As apostol* című színművének. Az új dráma iránt sokatlan érdeklődés nyilvánult és a parlament tagjainak szánt jegyekből egyetlen egyet sem küldtek vissza, mert hetek óta tudta mindenki, hogy *Bahr* ebben a drámájában az olasz parlamentet szerepelteti, igazabban mondva, a dráma hős jellemvonásai a nemrég elhunyt *Crispi* jellemére emlékeztetnek. A közönség úgy hiszi, hogy második felvonásban játszódik le az a jelenet, amikor az olasz parlament *Crispi* megbuktatja. A színpadon egy oszlopos terem, karzattal, ahol nagy közönség foglal helyet és a félkörben húzódó padok tele izgatott képviselőkkel, akik pompásan játszottak. Elés sivitás, ültetős és ordítás hangzott és a miniszterelnök (*Sonpenthal*) neje egy jalkiállítás eszméletlen öszerogy és ki kell vinni, amint *Gohl* képviselő szemébe vágja férjének:

— A miniszter tolvaj. Megvezette a nemzeti bank. Itt, vannak a nyugtáik neje kezircsával. Ő maga természetesen nem tud róla semmit.

Es leteszi a nyugtákat az asztalra. Óriási izgatottság támadt, amely kihát az utóára is. Ott a dühöngő tömeg megrohanja „apostol”-át, véresre veri és kövekkel dobálja, míg el nem tűnik házában és az ablak alatt is egyre ordítja a nép:

— Zsebtolvaj! zsebtolvaj!

A miniszter idegrohamba esik és ekkor megjelenik *Andri*, aki a parlamentben legyűrte. Arcán a diadal telett érzett örömmek semmi nyoma, hanem a szégyen írja égeti. Szégyenli, hogy ily embert legyőzött, mert ily eszközökkel történt. *Andri* kiszakítja magát a nép karjai közül, amely őt vállaára emelte és bocsanatot kér a bukott államférfitől és aztán el akar menni messze, egy csendes helyre, ahol újra tisztességes emberré lehet és dolgozhatik. A publikum tetszése ennél a jelenetnél megcsökent, pedig éppen ez az ami a darabban történt. Amikor *Crispi* a Banca Romana affér hatása alatt megbukott, *Imbriani* odament hozzá és mély sajnálkozását fejezte ki e fordulat miatt, mert nem akarta *Crispi* becsületében megbántani. A miniszter fölemeli megtört legyőzöttjét és kéri, vigye őt is magával arra a csendes helyre. Ott az emberek el fogják halmozni szeretetükkel, míg elgyengülnek és nem tudnak több ellenállani. Ezzel végződik a dráma és a közönség hiába várja, mihez fog ezután a miniszter, vajjon megmarad-e a politikai pályán és tisztára mossa-e becsületét. Vannak a darabban ennél sokkal nagyobb hibái is, de a siker mégis teljes és megérdemelt volt.

**A kitüntetett Mahler.** *Mahler* Gusztávot, a bécsi udvari opera igazgatóját, aki legutóbb Münchenben járt, *Luitpold* bajor régens-herceg a Szt.-Mihály-rond harmadosztályú rendjével tüntette ki.

**Ocsay brigádosa — otthon.** *Ocsay brigádosa*, *Herzeg* Ferenc nagysikerű történeti színműve, a napokban került először színe a szerző szülővárosában, *Verseczen*. A darabot *Földesy* társulata adta elő s az érdeklődés oly nagy volt a darab iránt, hogy nemcsak az összes jegyek keltek el az előadásra, de a ülőhelyeket meg is kellett szaporítani. A versecziek a fogytákos előadás mellett is nagy lelkesedéssel társultak a darab szépségeinek és az előadókknak.

**Novelli új szerepe.** *Novi*, az ismert olasz színműző *Sokrates* cím alatt új drámát írt, melynek címszerepét *Ermete Novelli* fogja játszani a *Római Teatro de la Valleban*.

**Rójane asszony a Vígyszínházban.** *Rójane* asszony, a világhírű francia művésznő jövő hétfőn érkezik Budapestre és szerdán kezdi meg vendégszerelését. Először a *Zaza* című dráma címszerepében lép fel, amelyet *Párisban* ő kreált és amelyben oly nagy sikert ért el, hogy az még a *Madame Sans-Gêne* sikerét is fölülmulata. Holnap, kedden kezdi meg a *Rójane*-estekre szóló jegyek árusítását, a következő helyárak mellett:

Földszinti páholy 60 K., erkélypáholy 50 K., I. emeleti páholy 35 K., szőlle az I. sorban 14 K., a II. és III. sorban 12 K., a IV—VI. sorban 10 K., támlásszék az I—IV. sorban 8 K., az V—VIII. sorban 6 K., a IX—XII. sorban 5 K., a XIII—XIV sorban 4 K., I. em. erkélyszék az I. sorban 7 K., a II—V. sorban 5 K., a VI—XI. sorban 3 K., II. em. erkélyszék az I. sorban 5 K., a II—IV. sorban 3 K., az V—VII. sorban 2 K., a VIII—XI. sorban 1 K. 50 fillér, állóhely 50 fillér.

Elővételi díj ninos. Jegyeket lehet váltani a színház pénztáránál, a központi színházjegyirodában (*Koronaherceg-utca* 8. sz.) és *Méry Béla* zeneműkereskedésében (Andrassy-ut 12. sz.)

**Magyar művész sikere külföldön.** *Márkus* Dezső, a jeles magyar művész, mint az *amsterdami* Operaház első karmestere, nagy sikereket arat és az egész németalföldi sajtó osztatlan elismerését érdemelte ki. A *Vaterland* így ír: *Márkus* ur, egy még fiatal karmester, ki az előadást vezette, szakavatott dirigens, aki tudja, hogy mit akar, nyugodt, de azért telve temperamentummal, emellett önálló és energikus, anélkül, hogy fölösleges és és ideges taglejtéssel sértendő és háborgatná a józólést. Hatalmasan, frenetikusn megtapaptolták a III-ik *Leonora* nyitányát. A *Haagsche Courant* a következőket írja: Rég nem élveztünk ily minden tekintetben kitűnő előadást. Első sorban *Tyssen* és különösen *Márkus* urat kell említenem, kit legnagyobb lelkesedéssel kell dicsérnem azért a művészeti modorért, melylyel föladatát teljesítette. *Márkus* urat négyeszer hívták ki a III. *Leonora*-nyitány befejeztével. — *Dagblad*: Egyelőre köszönetet tartozunk a hollandi operának, hogy ily szakavatott ügyes karmestert szerzett. Ugyanígy nyilatkoztak a többi lapok is, de még elismerőbben írnak a rotterdami és hágai újságok.

**A nagyváradi ügyléti-Színházról.** A vidéki színészet állapotát nagyon jellemző cikkeket ír a *Nagyváradi Napló* című újság a *nagyváradi Szépléti Színház*-ról. Nem tartjuk érdektelennek a cikkből a következő részt közre adni: „Költségesebb direkció ninos a nagyváradi színház direkciójánál a vidéken. Nagyváradon kell a ledrágább szintársulatot tartani. Nagyváradon kell — vagy ha tetszik: kellene — a legjobb előadásokat produkálni. Nagyváradon kell — vagy ha tetszik: kellene — lépést tartani minden budapesti színház műsorával. Itt kell huszerekoronás primadonna. Itt kell féltucat énekesnő, két tenorista. Itt kell operaelőadás állami szubvenció nélkül. Itt dirigálják legtöbben a színgazgatót. Itt van a legkisebb színház. Itt van egész serege a speciális színházi posztuláumoknak. Itt Nagyváradon. Nehéz volna csak egy részét is felsorolni. Ezek fejében pedig a mindenkor igazgatót kap egy kis színházat s kap egy tagadhatalanul páratlan jó közönséget, de amelytől lehetetlenségeket, csodákat várni nem lehet. Debreczenben s másutt színház van, mely jóval nagyobb a nagyváradinál. Nagyobb cselekvési szabadsága az igazgatóknak. Jóval kisebb igényű közönség. Nagy, több ezer forinnyi városi szubvenció. Ingeny fűtés és világítás. A kezelő személyzet jórészt a város fizeti. Másutt van zsiros nyári állomás. Az operaelőadások fejében az állam is ad néhány ezer korona szubvenciót. Szóval, másutt egész serege van az igazgatók segélyforrásainak kedvező körülményeknek. Itt csak egy részüket soroltuk föl. És másutt, mindenütt van szeretet, türelem és méltányosság. Nálunk ninos. Nem rég nyílt meg a szezon, ezer kivételre teher nyomja a színgazgatót vállát, előadást nagy áldozatokkal darabokat, melyeknek jövedelme a költségek negyedét ha behoza s ezzel szemben kiadja a jelszót, nyúzzák le a bőrt a színgazgatóknak, mert a tavalyi fűtés és világítás-számláját még nem fizette meg. A fűtését és világítását, melyek másutt a legtermészetesebb minimumát teszik a városok színházi szubvenciójának! . . .”

Mindehhez alig lehet egyéb hozzáadni valónk, mint csak annyi, hogy legfőbb ideje volna, ha a vidéki színészet régóta tervezett reformja mielőbb testté válnék.

**Wagner Siegfriedje Párisban.** *Wagner* Rikárd *Siegfried*-jéből először tolnak a próbák a párisi nagy Operában. A dalmú december 15-ike és 18-ika közt fog bemutatóra kerülni. *Siegfriedet* *Jean de Reszke* fogja énekelni.

**Ibsen állapota.** *Ibsen* Henriknek, a nagy norvég drámaíróknak, aki legutóbb súlyos betegségen esett át, teljesen helyreállott. *Ibsennek* szobrát most mintázza *Vigeland* szobrász.

**Mozart-ünnep a berlini operában.** A berlini udvari opera e hónap közepén *Mozart*-ünnepet rendez. A nagy zeneszerzőnek négy dalművét: *A varázsvivó*, *Figaro lakodalmát*, *Don Juant* és *Cosi fan tutte* fogják előadni. Ezenkívül három nagy *Mozart*-hangverseny is rendeznek *Berlinben*.

**A Pillangó kisasszony Bécsben.** *Felasonak* a *Pillangó kisasszony* című énekes színművét Bécsben *Odillon* asszonnyal akarták előadni. A kis énekes dráma azonban, mint egy bécsi újság írja, a tavaszon *Palmyra* Ilkával a címszerepben fog színe kerülni a *Carl-Theaterben*.

**Az orsz. m. kir. színművészeti Akadémia** növendékei f. hó 17-én, vasárnap este 7 órakor. *Ujházi* Edé tanár vezetésével mellett, tartják a Várszínházban második vizsgálati előadásukat. Ez alkalommal színe kerül a *Cifra nyomorúság*, színmű 4 felvonásban, írta *Csiky* Gergely. A főbb szerepeket játszzák: *Erdős* Alice, *Jezermitzky* Sári, *Kacsók* Fatime, *Kondrát* Ilona, *László* Irén, *Zula* Karola, *Beregi* Simon, *Biró* Gábor, *Gózon* Béla, *Gonda* István, *Pajor* Ferenc és *Sik* Rezső.

**Brieux új darabja és a cenzura.** Megemlékeztünk róla, hogy *Brieux* új darabját, az *Avares* (Romlott vérűek) *Leygues* közoktatási miniszter rendelkezése botlították s így az *Antoine*-színház nem adhatta elő a darabot. *Brieux*, mint egy párisi távirat jelenti, tegnap este nagyszámú, meghívott közönség előtt maga olvasta fel darabját, melynek az az irányító elve, hogy a nem egészségesvért embert el kell tiltani a házasságtól. A meghívottak közül sok orvos és politikus volt. A darab mint színpadi alkotás kevés hatásra számíthat, de ezuttal mégis zajos tüntetést provokált a cenzura ellen. A közönség közt cédulát osztogattak ezzel a fölirással: *Színházi szabadságot követelünk! Vesszen a cenzura!* A darab fölolvására után *Brieux* beszédet mondott:

— Ez tehát az a darab. — ugymond, — amelyet a cenzura elkölcstelenség miatt betiltott. A közönséget teszem bírámá.

*Brieux* szavaira zajos tetszés tört ki. A közönségből sokan ezt kiáltották:

— Vesszen a cenzura!

Ezután sokan feltöltöttek a színpadra s beszédet mondtak. Először *Camille Pelletan* szól s azt mondta, hogy a darab a legerköcsösebbek egyike, amelyeket valaha hallott. Majd *Rocheport*, a híres agitátor lépett elő s beszélni kezdett. A közönség azonban most *Rocheport* ellen fordult s beszédét folytonos *Éljen Zola!* kiáltással szakította félbe. Az est befejezésül újabb erős tüntetés volt a cenzura ellen.

**Wagner — kétféleképpen.** *Wagner* Rikárd *Istenek alkonya* című dalművét különös módon akarják előadni a *brüsszeli Théâtre de la Mouna*-ben, ahol most készülnek a dalműre. A kevésbé zeneőrű közönségnek erős törlésekkel akarják bemutatni, a zeneőrű közönségnek pedig minden törlés nélkül mutatják be a dalművet.

**Galdos Elektra Hamburgban.** *Emil Galdos* spanyol drámaíróknak *Elektra* című jezsuita-ellenes színműve, amely Spanyolországban a mult színházi évadban nagy forrongásokat idézett elő, a napokban előadták a *hamburgi* városi színházban. A darabnak óriási volt a sikere.

**A berlini Ibsen-színház vendégszerelése.** A berlini *Ibsen-színház* az idei évadban külföldi körutára megy társulával. A nagyszabású körut *Szerbián*, *Románián*, *Oroszországon* és *Észak-Németországon* kívül *Páris* és *Londont* is magában foglalja.

**Hoffmann meséi a bécsi Operában.** *Offenbach* örökség dalművét a bécsi udvari Opera is beillesztette műsorába. A dalműnek tegnap volt a bemutatója zajos siker mellett. A harmas nő szerepét *Schoder* asszony énekelte. Az előadást maga *Mahler* igazgató dirigálta.

**Vidéki színházak.** *Aradról* írják nekünk: *Bilhaud* és *Hennequin* vigjátékát, a *Sivem*-et, az összes vidéki színpadokat megelőzve, az aradi színházban a napokban adták először. Az ujdonságot nagy tetszéssel fogadták. Az aradi színtársulatnak oly jeles tagjai vannak, a rendezés pedig oly gondos, hogy a francia vigjáték finomságai teljesen érvényre jutottak. *Angyal* Ika *Montureuxné* asszony szerepében elbájolta a hallgatóságot. *Fenyő* a férj szerepében tüntette ki magát. *László*, mint *Hubert* ismét méltóan mutatkozott a közönségtől, amelyben *aradon* részcsül. Ennek a három szereplőnek jutott ki a siker orszárlánrsze. — *Guthi* Soma és *Rákosi* Viktor új darabja, a *Sasok*, mint a fővárosban, a vidéken is óriási sikereket arat. Tegnap *Kassáról*, esütörtökön pedig *Kolozsvárról* kapunk hírt a *Sasok* nagy sikeréről. Mint értesülünk, a szerzők úgy *Kassára*, mint *Kolozsvárra* leutaznak a hét folyamán, hogy — a direktorok meghívására — darabjuk előadásán jelen legyenek.

**Othon-oszárás** címmel *B. Fehér* Jenő, a fiatal írói gárda egyik rokonszenves tagja, ösmert zeneszerző, akinek már számos népdala forog közönségen, új zeneművet adott ki. Akik kedvelik a jó magyar nótát, azok vegyék meg ezt a iriss, pattogó nótát, amely hamarosan el fog terjedni és uralni fogja az ideai bált szentot.

**A német színpad operett- és opera-statisztikája.** Egy német színházi folyóirat érdekes statisztikáját állítja össze azoknak az operetteknek és operáknak, melyek a mult évadban legtöbb előadást értek a németországi színpadokon. A kis statisztika szerint az egyes darabok előadásának száma a következő: *A denever* 400-szor, *A gésák* 387-szer, *Carasca* 277-szer, *Tannhäuser* 273-szor, *Parasztbecsület* 269-szer, *A baba* 252-szer, *Troubadour* 255-szor, *Mignon* 214-szer, *Faust* 199-szer, *A varázsvivó* 185-szor, *A cigánybáró* 184-szer, *Mártha* 182-szer, *Bajazét* 171-szer, *A koldusdiák* 167-szer, *A repülő hollandi* 155-szor, *Jancsi és Juliska* 153-szor, *Fidelio* 145-szor, *A fegyverkövadás* 145-szor, *A svihákok* 144-szer, *A sevilla borbély* 139-szer, *A windsori vig* nők 137-szer, *Walkür* 131-szer, *Figaro lakodalmá* 126-szor, *A sálkington trombitás* 120-szor, *Aida* 116-szor, *A madaársz* 107-szer, *A hugonoták* 104-szer került színe a mult színházi évadban.

**Hervieu új drámája.** A párisi *Théâtre Français*ban tegnap tartották meg *Paul Hervieu*: *A titok* című új drámájának a főpróbáját. A darabnak nagy sikere volt.

### Igazgatóválság az Operaházban.

(Máder Raoul — helyettes-igazgató.)

Budapest, november 12.

A néhány hét óta lappangó operaházi igazgatói válság holnap megdőlést nyer: *Mészáros Imre igazgatót szabadságot adják és Máder Raoul karnagyát egyelőre mint helyettes-igazgatót veszi át az ügyek vezetését.* *Mészáros Imre szabadságoltatása 1902. április tizenötödikéig tart, — t. i. eddig a napig érvényes a megbízatása, ezután pedig végleg megszűnik az Operaház igazgatója lenni.*

El kell tehát bucsuznunk a régi embertől és üdvözölnünk az újat.

Mikor *Mészáros Imrét* ezelőtt másfél esztendővel az *Operaház igazgatójának* nevezték ki, fokozott érdeklődéssel néztünk az új vezér működése elé. Nehéz volt a helyzete és elvettette a hangot. Programja duzzadt beválthatatlan ígéretektől, a művészszemlézettel szemben folyton emlegette az azóta szállóigévé vált mondatát: — tekintély teljes súlyát, — és minden alkalommal kifelé és befelé tulozva mutatott önértzetet. Nem is volt mindig rokonszenves.

Természetes, hogy az ilyen viselkedés még nagyobb éberségre kötelezi a bírálókat.

Legyünk igazságosak. Valljuk be, hogy most, amikor *Mészáros Imre* elhagyja állását, — ah még most se tudjuk, jó volt-e direktornak, vagy rossz. Mert ő sohase volt igazgató.

Nem tett semmit. Soha se tehetett semmit. Neki csak felelősséget kellett vállalnia mindenért, ami részben felsőbb rendeletre, részben amugy saját magától történt. Felelős miniszter volt abszolút monarchiában. Fából vaskarika.

Nem lehet tehát se korholó, se dicsérő szavunk a távozó igazgató művészi működéséről. Legföljebb csak lélektani következtetésekből lehet arról valami véleményt megformálnunk. Nos, *Mészáros* már évek óta aspirált az igazgató állásra és megtörtént, hogy még *Káldy* idejében mint zenekari tag, az egyik német lapban, társak keretében igazgatói programbeszédet mondott. Köztudomású volt, ő se tagadta, hogy igazgató akar lenni. Végre elérte. De milyen áron?! Lemondott az önállóságról és közegnek adta magát oda, de az igazgatói cím megvolt. Igazi művész egy hétig se bírja el az ilyen ekzsisztenciát és azért gondoljuk, hogy *Mészáros Imrét* nem művészi, hanem társadalmi ambíció vonzotta az *Operaház igazgatói* székébe.

Akik az *Operaház* kulisszái mögé látnak, tudják, hogy milyen keserves élete volt ott *Mészáros Imrén*ek, akit akárhányszor meg a legszerényebb tag is sajnált. Megbénító, idegölő, művészietlen, keserves, ah, keserves élete. Az első peretől az utolsóig. Aki tudja, mi a lelki kín, hallgasson ide és mérlegeljen:

*Mészáros Imrén*ek minden gonja, munkája, fáradsága abban merült ki, hogy eltöltsék, hogy tulajdonképpen semmi befolyás, semmi működési köre sincsen, miattal kifelé mindig tekintélye teljes súlyát kellett emlegetnie.

Oh, irigylésre méltó jövőendő humoristák, akik az *Operaház*nak immáron rövid idő alatt óriásivá dagadt levéláránban fogtok tómatk keresztelni! De erről a vidámságról ne beszéljünk ebben a szomorú pillanatban.

Mert valóban elszomorít *Mészáros Imre* távozása. Es itt nem iránít az a közmondás, hogy: de mortuis nil nisi bene. *Mészáros* nem halott ember és bizonyára gyönyörű jövőt talál olyan helyen, ahová való. Tele erővel, buzgalommal, példás rendszeretettel, szinte eszménye a hivatalnoknak, akinek nagy arányokban rendet kell tartani. A legfontosabb adminisztráció is első rangú szakerőt nyer ebben a talpig becsületes és derék emberben, aki az *Operaház* direktori székében áldozata volt ambíciójának.

De elszomorít a kérdés: miért küldik el éppen mostan? A szezon elején, amely jól indult? Hirtelen? Ez elbocsátás okát követeli a nyilvánosság, hadd tudja, szimpatiával vagy antipatiával kísérje-e a távozó direktort. Kell, hogy teljes világosság legyen, mert különben demoralizálódik a művészi szellem az *Operaház*ban, ha a tagok látják, milyen bizonytalan — még az intéző igazgatójának is az ekzsisztenciája.

Es ezzel elbucsuztunk *Mészáros Imrétől*, akinek egyéni tulajdonságai tisztelőt és melegséget váltottak ki belőlünk.

*Máder Raoul*t, az új helyettes-igazgatót, akit valószínűleg 1902. április 15-én véglegesíteni fognak, bizalommal és szeretettel üdvözöljük. Mindaz, amit fontebb bírálatnak írtunk a multról, szolgáljon neki tanulsággul.

Az új helyettes-igazgató telivér művészember, előkelő egyéniség, akit mindenképpen alkalmasnak találunk arra, hogy a műintézetet európai és magyar színvonalra emelje. Mint komponista, európai hírnévként érrend és az *Operaház*ban az ő kinevezetése általános örömet és megnyugvást keltett. Bizalommal és reménységgel tölt el bennünket a gondolat, hogy az *Operaház* sorsát erre

a finom zenészre és széles látókörű férfura bízta, abban az esetben, ha —

Igenis, csak abban az esetben, ha a mostani abszurd rendszer megdől és a művészi igazgató nemcsak felelősséget vállalni, de cselekedhetni is fog. Nincs kötelesség joga nélkül.

Tessék visszaállítani azt a statutumot, amelyet gróf *Zichy Géza* megsemmisített, hogy *Mahler Gusztávnak* elküldhesse. Ez a statutum a művészi igazgatónak a művészi igazgatás terén négy szuverén jogot biztosított, igaz, hogy a budget keretén belül, — és pedig 1. az újdonságok megválasztása, 2. tagok szerződése és elbocsátása, 3. a repertoár-összeállítás és 4. a szerepkiosztás jogát.

Mire való a művészi igazgató, ha nincs meg ez a négy joga?!

### MŰVÉSZET.

□ Az iparművészeti társulat karácsonyi kiállítása. Az iparművészeti társulat karácsonyi kiállítását, amelyet *Wlassics Gyula* és *Hegedűs Sándor* miniszterek jelenlétében e hónap 16-án, szombaton este 6 órakor nyitnak meg az iparművészeti múzeum palotájában, most rendezik.

A kiállítás rendkívül gazdag lesz és ezáltal a múzeum egész földszintjét, a jobb száránnyal és az előcsarnokkal együtt foglalja el. Egy különös érdekességét képezi a kiállításnak a magyar fazekes-termekek csoportja. *Hegedűs Sándor* kereskedelmi miniszter még a tavaszon azzal bízta meg *Horti Pál* és *Gróh* tanárokat, hogy a gümöri, beregi, máramarosi és tolnai fazekasipart tanulmányozzák, ezeket az iparosokat oktassák, hogy így iparukban a műizlést fejlesszék, termékeiknek kellendőségét biztosítsanak. *Horti Pál* ebből a végből a nyáron bejárta *Tolnát*, *Bereget* és *Máramarosziget*et, *Gróh* pedig *Rozsnyót* és *Sárospatakot* és kiküldetésüknek eredményét, ime most mutatják be egy külön nagy és gazdag csoportot. Az ezáltal bemutatott fazekes-termekekben megítázzuk már a rajz és torma fejlettsége és ez is biztosítja kellendőségét az egyébként olcsó és igen tetszőtős tárgyaknak. Ugyancsak ezáltal jelennek meg a nyilvánosság előtt a székelvudvarhelyi és ungvári állami agyagipar szakiskolák is külön csoportos kiállításban. A sajtó képviselőinek szombaton a délelőtti órákban mutatják be a kiállítást.

□ *Schlauch* bíborok arcképe. *Schlauch* Lőrinc nagyváradi bíboros püspök arcképét festi pár nap óta *Zilzer Antal* festőművész. A bíboros főpap naponta híven ül a festőnek, akinek munkájáról nagy elismeréssel nyilatkoztott.

□ A temesvári Kaszinó palotája. A délvidéki Kaszinó nemrégiben pályázatot hirdetett a Kaszinó épületére. Ez a pályázat most járt le, s a beérkezett tervek bíráló-bizottsága a hatszázkoronás elsődíjat a *Kommoditász* jelű tervnek ítélte oda. A művészi tekintetben tökéletes palotatervező készítője *Tóry* Emil műépítész és műegyetemi magántanár, akit egyszerűsége az építés művezetésével is megbíztak. A pályázaton még kitűnt az a két terv, melyet *Baumhorn* Lipót és *Massinger* és *Sebestyén* készítettek.

### Nyílttér.

## Osztálysorsjegyek

a most kezdődő I. húzáshoz eredeti áron kaphatók:

1/4 sorsjegy 12 kor. | 1/4 sorsjegy 3.— kor.  
1/2 „ 6 kor. | 1/2 „ 1.50 „

## Mercurlbank

BUDAPEST, IV. ker., Váci-utca 37. sz.  
Vevőinknek eddig már több mint  
10 millió korona nyereséget fizettünk ki.  
Teljes titoktartás biztosítottatik.

## Salvator

A Szinye-Lipóczy Lithion-forrás kítőnó sikerrrel használtatik vesé-, húgyúti-, húgydara- és köszvénybántalmak ellen, vizelet nehézségénél, továbbá a légző és emésztési szervek harutos bántalmainál.  
Gúgyhajtó hatású!  
Vasmentes! Könnyen emészthető! Csirmentes!  
Kapható ásványvíz-erősségűen vagy a *Salvator-forrás* gyógyvizűvel. Égerjarm. Budapest, főraktár *Édeskúty L. urnál*.

## Grác! Szanatorium Grác! Meerscheinschloss

idegbetegeknek, tüdőbetegeknek és morlum-betegeknek. Legújabb gyógyberendezések, kombinált villamos fényfürők, házási és más individuális tápláló-gyógyimó. Képes prospektusok ingyen.

## TROPON a gyomorhajosok legjobb tápláléka.

A gyöngösergi érzést, mely a rossz emésztésűeknél, a táplálék tökéletlen fölemésztődése következtében föllép, a *Tropion* hamar megszünteti.

Ez a könnyen emészthető fehérje, melyet a leggyöngébb gyomor is elbir, lehetővé teszi azoknak is, kiknek beteg gyomra a közönséges ételeket megemészteni egyáltalán nem képes, hogy szervezetüknek mindnapon annyi fehérjét juttassanak, amennyi annak jó erőben tartásához szükséges.

**Byrolin és Byrolin-szappan** föllímulhatatlan és nélkülözhetetlen a bőr és szépség-ápolására. Fényes bizonyítványok a legelső orvosi tekintélyektől. Kapható gyógyszerüzletekben, drogériákban, illatszerek-kereskedésekben és közvetlenül a gyárosnál.

Dr. Graf & Comp. Wien, VI. Amerlingstrasse 2.

(Az e rovat alatt közöltetteknek sem tartalmáért, sem alakjáról nem felelős a szerkesztőség.)

### TÖRVÉNYSZÉK.

§§ Az új kihágási eljárás. Az új kihágási eljárás tervezete már majdnem teljesen elkészült s mint értesülünk, a legközelebbi hetekben már meg fogják küldeni az érdekelt közigazgatási hatóságoknak hozzájárulást végett. A hatóságok véleménye után aztán már rövid idő kérdése, hogy vele teljesen elkészüljenek.

§§ Torzalkodások. Két bírói fórum foglalkozott ma *Tóth Béla* panaszaival. Mind a két ügyben már régebben hozódott ítélet s csak felelkezés folytán kerültek ismét bírói döntés elé. Az egyik a mégsebb természetű, *Tóth Bélának* az a panasza, melyet *Benedek Elek* ellen adott be, ki a *Magyar Kritika* és a *Nemzeti Iskola* című lapokban válogatott kiméletlenségeket rőt össze egy hosszabb cikk keretében *Tóth Béla* ellen. *Tóth Béla* nem maradt adósa s egy cikkben minden lehetőséget kimerített, hogy írótlársának kellemetlen perceket szerezzen. Mindez pedig abból az ártatlan ötletről kerekedett, hogy a magyar könyvkereskedők egyesülete felkérte *Tóth Bélát*, hogy írjon tárcát a könyvvásárlásról. A személyes térre átvitt polemikának az lett a vége, hogy mind a két író egymás ellen becsületsértési és rágalalmazási pört indított. A két panaszt együttesen bírálta a törvényszék. Minthogy a bizonyító eljárásnak is helyt adott, a tárgyalás két napig tartott s azzal végződött, hogy mind a két író elítélték. *Benedek Elek*et két rendbeli rágalalmazás vétségért 600 korona pénzbüntetésre, *Tóth Bélát* pedig szintén rágalalmazásért 60 korona fő- és 20 korona mellékbüntetésre ítélte a bíróság. Mindkét vádlott felelkezésére az ügy a kir. táblához került, amely első ízben póttárgyalást rendelt el. Ez megtörtént, s a két író harcot ma újból tárgyalta a kir. ítélőtábla nyilvános íőtárgyaláson *Tolnai Antal* bíró részletes előadása alapján. *Tóth Béla* képviselőjében a íőtárgyaláson dr. *Kenedi Géza*, *Benedek* képviselőjében dr. *Sebestyén József* jelent meg.

Az előadó terjedelmesen ismertette a nagy peranyagot, aztán a védők szólaltak fel. Ekkor már oly későre járt az idő, hogy az elnök az ítélet kihirdetését holnap délelőtt fél tíz órára tűzte ki.

*Tóth Bélának* másik panasza sokkal enyhébb, sőt mondhatjuk, vidámabb természetű. A vádlott ugyanis *Donáth Gyula* szobrász volt, ki az első járásbírósi tárgyaláson saját külön szó- és mondat szerkesztésével bohózi hatásokat hozott létre. Az eset, melyet akkor részletesen megírtunk, a következő: *Tóth Béla* az *Irányi*-szoborról cikket írt, melynek tartalma annyira nem tetszett *Donáth*nak, hogy levelet írt *Tóth Bélának*, kifejezve abban a legnagyobb fokú nem tetszését. A *humorisztikus* levélben a jargonban is jutott szerep, amennyiben *Donáth* így kezdte szükséges mondanivalóját: Viel meloches, vénig broches. *Tóth Béla* a levél hangját és tartalmát sértőnek találta s a büntető járásbírósnál megvádozta a szobrászt. A tárgyalás fölmentéssel végződött. *Tóth Béla* felelkezésére az ügy a törvényszék elé került, amelynek egyik főlebeszési tanácsa *Tóth Ernő* királyi táblai bíró elnöklésével ma végérvényesen döntött benne. A tárgyaláson megjelent *Donáth Gyula* is s az ő megérthetetlen nyelvén adta elő a védelemét. Hozzáigombolkozva a íőtárgyaláson elmondott beszédéhez, kijelentette újra, hogy nem akarta *Tóth Bélát* megsérteni. Ő csak egy humorisztikus levelet írt neki. Azt hitte, hogy mint az

Anekdota-Kincs szerzője, ismerni fogja azt a régi példabeszédet, hogy *drombitásan és domborúval* nem szoktak verebni fogni. Csalódott benne. A főlebbeszi tanács rövid tanácskozás után megerősítette a járásbírói ítéletét.

**Védjegybitorlás.** Érdekes védjegybitorlási bűnügy jolyk a budapesti bűntörvényszék előtt. A panasos: az Esterházy-cognacgyár részvénytársaság. A cég néhány év eött *Congo Thea Rum* jelzést rumot bocsátott forgalomba. A cég érdekeinek megvédése végett a Congo Thea Rum palackjain védjegyet is alkalmazott, melyet a központi védjegyrodában bejelentkeztek. Nemrégiben a Congo Thea Rum kelenföldi oszlokként kezdett. Az Esterházy-cognacgyár részvénytársaság csakhamar rájött ennek okára. A cég palackjain lévő védjeggyel teljesen azonos védjeggyel ellátott tea-rumot bocsátott valaki forgalomba s a fővárosban is árusította. Az Esterházy-cognacgyár megbízta a cég ügyvédjét, Káldor Gyulát, hogy a védjegybitorlás ellen a bíróságnál keresen védelmet. A főlebbeszi megítélte s *Károly bűntörvényszék* joghatóságát is házkutatást, mely alkalmával *Kovács József* Csányi-utcai korcsmárosnál lefoglalt néhány üveg rumot, melyről kiderült, hogy *Blau M. fia* nagykanizsai udvari szállító hozta forgalomba. A bűntörvényszék erre elrendelte *Blau M. fia* ellen a házkutatást s a fogvatartást alkalmával több száz üveg kongo-teát vettek büntügyi zár alá. A budapesti bűntörvényszék már legközelebb tárgyalja az érdekes védjegybitorlást.

## A bejelentett gyilkosság.

— Esküdtészi tárgyalás. —

Budapest, november 12.

*Chovanetz* István tizenkilencéves napszámos proklamáció útján tudatta a nagyrésdemű közönséggel, hogy meg fogja ölni hitelen kedvesét, *Schmalzer Juliát*. Egyben azt is avizálta, hogy magát is megöngyilkolja, olyaténképp, hogy le fog ugrani a Szunyogszigetnél a Dunába. Egy árku papírost irt tele a *Schmalzer Julia* nevezetű leány hiteltelenségéről s elküldte postán bérmentve az államrendőrségnek. A címe az volt a proklamációnak „*Szerelmi dráma*”.

Nos, a szerelmi drámák hősei között az a *Chovanetz* István a legveszedelmesebb típus képviselője. Olyan könnyen határozta el a gyilkosságot, mint más ember egy kisebbmértetű kirándulást. A mai esküdtészi tárgyaláson buta közömbösséggel számolt be, hogy miként szurta le kedvesét, sőt citált néhány nagyhangú irázist a proklamációjából, melynek csak az első felét változta be. Azzal az igérettel nygánis, hogy a Dunába fog ugrani, közbefött akadályok miatt adós maradt. Erre a cselekedetre már nem volt meg benne a szükséges energia. Gyáva volt. Valóságos eldeklamálta az öngyilkosságot. Mert ezek a gyilkosok, ahányan csak vannak, szeretnek deklamálni, a színesz-bűszög legotrombább fajtája lobog a lelkükben. Mondhatjuk, hogy a karzat tapsaiért képesek embert ölni.

Akik a mai tárgyaláson a csupaszarcu síhedert látták, háborzongatva gondolták, hogy ez a fajta miosoda veszedelmet hord magában a társadalomra nézve. *Chovanetz* ugyanis a bűnbánatnak vagy megindultságnak minden külső jele nélkül mondotta el, hogy neki jussa volt *Schmalzer Julia* életét kioltani, mert hetenkint 2—3 forintot költött reá, bálba vitte, meguzonnáztatta és mulatott vele. És a hitelen, mondotta *Chovanetz*, mégis mást szeretett. Ez a más *Enger* volt, aki semmit sem körtött a leányra. Ennél fogva megölte. Ennyi az egész.

A surlódás közte és kedvese között június 2-áról datálódik. A *Gittner-Jóle* külvárosi korcsmában lényes bál volt, melyen *Chovanetz* is megjelent a szeretőjével, *Juliával*. Ejjéltájban *Chovanetz* észre vette, hogy *Julia* eltűnt. Féltekeny szívét a legsötétebb gyau kezdte marcangolni, s vérben forgó szemmel kereste mindentel a leányt. Kűnn az utcán, a vendéglő előtt ráakadt abban a kritikus pillanatban, amint *Enger* *Viktorral* törő csókot váltott. *Chovanetz* karon fogta a leányt, visszavezette a táncterembe, s ott az egész díszes közönség szemeláttára arcul ütötte. Aztán tovább táncoltak.

Hajnalkán *Chovanetz* hazakísérte a leányt, aki egyik barátjánál tölötte az éjszakát, a Tisza-utca második számú házában. A kapuban melegen elbucszott *Juliától*, aztán mámoros lével s bűnbánatos szívvel csavargott az utcán. Nem tudta elfelejteni az áruló tálatét-et, melynek tanuja volt s elhatározta, hogy reggel le fog számolni a szeretőjével. Reggel hat órákor ott várta a leányt a kapuban s hozzácsatlakozott, hogy majd elkíséri a gyárba. Az uton megkérdezte:

— Szeretsz, vagy nem szeretsz?

*Schmalzer Julia* föltételes választ adott. Kijelentette, hogy ha *Enger* este eljön érte a gyárba, akkor azt fogja szeretni, ellenkező esetben *Chovanetz* nek adja végérvényesen a szívét. A leány erre kivette zsebéből a kést s szíven szurta vele a szeretőjét, aki néhány pernyi vergődés után meghalt. *Chovanetz* a gyilkosság után futásnak eredt s meg sem állt a

*Ferdinánd-hidig*. Ott bevárta, míg a szeretője holttestét a bonctani intézetbe viszik s elkísérte odáig a halottas kocsi. Két nap mulva aztán letartóztatták s ma gyilkosságért állott törvényt.

A budapesti bűntörvényszék gyilkosság bűntette miatt helyezte vád alá s ma tárgyalta a bűnügyet *Zsitvay Leó* elnökletével. A tárgyaláson a vádat dr. *Böhm* Alajos kir. ügyész képviselte, vádlottat dr. *Heder* Lajos ügyvéd helyettese védte. A tárgyalást megelőzőleg az esküdtek kisorsolásánál az esküdttörvényszék *Hell* Ferenc és *Fantó* József esküdteket a magyar nyelv nem tudása miatt, *Hlavács* János lakatosmestert pedig testi foglyokozása miatt törölték az esküdtek lajstromából.

*Chovanetz* kihallgatása folyamán beismerte, hogy eltökélt szándéka volt *Schmalzer Juliát* megölni. A leányt már egy félév óta szerelmi viszonyban állott s hetenkint 2—3 forintot költött rá. Szeretőjét mindig tisztességes leánynak gondolta mindaddig amíg csak rajta nem érte, hogy *Enger Viktorral* is folytat viszonyt. Ekkor fogamzott meg benne az elhatározás, hogy uny a leányt, valamint önmagát is kivégzi. A tanu kihallgatásuk során csak azt igazolták, hogy *Chovanetz* szerette a leányt.

Két gyári leány, kik a gyilkosságnak szemtanúi voltak, csodálkozva beszéltek el, hogy milyen simán, szinte észrevétlenül történt a gyilkosság. *Chovanetz* hozzájuk csatlakozott s a legrendesebb módon beszélgetett. Semmi izgalom vagy felindultság nem mutatkozott rajta. Egyszerre csak kést rántott és leszurta a leányt. Az áldozat összeesett s arra kérte társnőit, szaladjanak rendőrtér. Mire a rendőr megjött, *Schmalzer Julia* már kisenvedett.

A perbeszédnek meghallgatása után az esküdttörvényszék bíróságnak mondották ki a vádlott *Chovanetz* Istvánt az erős felindulásban elkövetett szándékos emberölés bűntettében s ez alapon a törvényt alkalmazó bíróság 3 évi fegyházra ítélte, amely büntetésből az elszenvedett vizsgálói fogság által 5 hónapot kiöltöttek vett a bíróság. Az ítélet jogerős.

## VIDÉK.

— (Versengő városok.) *Szatmár* szabad királyi város törvényhatósága tegnap népes közgyűlést tartott, amelyen különösen dr. *Kelemen* Samu indítványa keltet nagy tetszést. Arról volt ugyanis szó, hogy *Nagy-Károly*, amely város tudvalevőleg mindig ellenlábas volt *Szatmárnak*, az eszedi lápi területet vasutvonallal magához csatolja. *Kelemen* azt indítványozta, hogy a város ne engedje, hogy ez a terület, melynek piaca mindig *Szatmár* volt, most *Nagy-Károlyhoz* csatoltassék, hanem maga a város vegye kezébe a dolgot és az eszedi lapot kűsse össze *Szatmárral* vasuti vonallal. A törvényhatóság az indítványt elfogadta.

## TÁVIRATOK.

**Hága**, november 12. A *királyi* gyöngölkedése, mely miatt a szobában kellett maradnia, jóformán elmúlt.

**Berlin**, november 12. A *Nordd. Allg. Ztg.* illetékes helyről nyert értesítés alapján azt a hírt, hogy a császárné jövő tavasszal *Abbazia*ban szándékoznék tartózkodni, alaptalannak jelenti ki.

**Brüsszel**, november 12. A képviselőház *Sadeleur*, a lemondott elnök helyébe. *Sollaert* a lenkököt választotta elnöké a jobboldal 65 szavazatával. A baloldal 44 üres szavazólapot adott be.

**Pétervár**, november 12. A balti hajógyár modell-műhelye az éjjel leégett. A modellek mind elpusztultak.

### A helyzet Ausztriában.

**Bécs**, november 12. Mint a *Deutschnationale Correspondenz* jelenti, ma a nagynémetek meghívására gyűlés volt, amelyen a nagynémetek pártjának, a német néppártjának, a német haladópartjának és a német parasztpártjának tagjai voltak jelen. *Bevether* azt indítványozta, hogy mindazokat a költségvetési tételenek, amelyek a brűnni esch technika vonatkozásnak, mindaddig kirekeszsek a költségvetési vitából és határozatból, amíg a Reichsrath törvényhozási joga nem mint eddig csupán az egyetemek, hanem az összes iskolák tekintetében biztosítva nincs. A különböző pártok képviselői kijelentették, hogy erről klubjaikat értesítik, mire újabb értekezletet loznak tartani.

### Millerand győzelme.

**Páris**, november 12. A kamara folytatja a kereskedelmi tengerészetről szóló törvényjavaslat tárgyalását. *Castellin* módosítványt nyújt be, mely szerint a külföldön épített hajók részére prémiumok engedé-

lyezése, mely prémiumok de *Mahynak* tegnap elfogadott módosítványa által eltöröltettek, ismét felvessék a törvényjavaslatba azzal a feltétellel, hogy a hajózási társaságok hajótulajdonosai vagy igazgatótanácsosai franciák legyenek. Az előadó és *Millerand* kereskedelmi miniszter a módosítvány tárgyalását kívánják. Több szónok ellenezte ezt mert a tárgyalás célja az volna, hogy a kamara megerősítve határozatával ellenkező határozatot hozzon. *Castellin* védi módosítványát. *Millerand* miniszter támogatja azt. Végül az indítványt 272 szavazattal 255 ellenében elfogadták.

### A francia-török konfliktus vége.

**Páris**, november 12. A minisztertanácsban *Delcassé* külügyminiszter ismertette a francia-török konfliktus utolsó fázisát és megerősítette, hogy a szultán a törökországi francia intézetek törvényes elismerése tekintetében elfogadta a francia köztársaság kormányának valamennyi követelését és hogy a diplomáciai érintkezés *Törökország és Franciaország között újra megkezdődött*.

**Konstantinápoly**, november 12. *Vavreal* francia állampolgár kártérítésnek az ügyét nem foglalták be a Franciaországnak tett engedményekbe, mert az erre vonatkozó megegyezés a francia-török diplomáciai érintkezés megzakítása előtt jött létre. A rakpart-társaságok végleges visszahelyezték jogaiba. Ami a porta és a rakpart-társaság között a rakpartnak egy év alatt való visszavásárlására vonatkozó egyezségét illeti, ez az egyezség nem adott okot konfliktusra. *Lorand*-nak 345.440 török fontban megállapított követelését a porta 1902. április havától kezdődő 21.000 fontos havi részletekben fogja törleszteni. *Tubini* követelését, amely 146.000 fontot tesz, 10.000 fontos havi részletekben fogják törleszteni a vámokra szóló utalványokkal.

### A német szocialisták győzelme.

**Berlin**, november 12. *Schönebergben* tegnap a városi képviselőválasztáson mind a négy szocialisták mokrata jelöltet ördási többséggel megválasztották.

### A spanyolországi véres választások.

**Madrid**, november 12. *Tribesben* (Orensé tartományban) a választáson komoly zavargás volt. A különböző pártok kövel dobálták meg egymást és revolverrel lövöldöztek egymásra. A választást föl kellett függeszteni.

**Barcelona**, november 12. Egy csoport tüntető be akart hatolni a kataloniai liga helyiségébe, hogy *Robert* kataloniai képviselőt megtámadja. A rendőrség szétoszlatta a tüntetőket, miközben néhányat közülök megsebesítettek és többeket elfogtak.

**Barcelona**, november 12. *Katalanista* diákok ma újból tüntettek a *Publicidad* lap ellen. A osondorség szétoszlatta a diákokat és a rektor tiltakozása ellenére az egyetem belsejébe is illdötte őket. A tegnapi tüntetések alkalmával 8 ember súlyosan megsebesült.

**Saragossa**, november 12. A választási eredmény kihirdetésénél nagy rendezvárosok voltak, köveket dobáltak és *revolverekből löttek*. A *polgármester* elmenekült. A rendőrség helyreállította a rendet.

### Közgazdasági táviratok.

**Bécs**, november 12. Az osztrák cukorkartell megújítása céljából tegnap tartott gyűlés nem vezetett eredményre, de azért a tárgyalásokat a jövő héten folytatni fogják.

**Liverpool**, november 12. (*Gabonayiac*). Amerikai buza 1/2 p-vel olcsóbb. Amerikai tengeri 1 1/4 p-vel drágább. *Liszt* változatlan. Az idő boros.

**New York**, november 12. (*Terményföldes*). (*Zárlat*). *Gyapot* a New Yorkban helyben 7 1/2 (7 1/2). nov-re 7 45 (7.40). Febrúrra 7.42 (7.37). *New-Orleansban* helyben 7 1/4 (7 1/4). — *Petroleum*: Stand white New Yorkban 8.65 (8.65). Stand white Philadelphában 8.60 (8.60). Refined in Cases 8.75 (8.75). Credit balances at Oil City 1.30 (1.31). — *Zsír*: Western Steam 8.90 (8.90). Rohe és Brothers 9.10 (9.15). — *Tengeri* irányzata gyenge. Novemberre — (—). — Decemberre 68 1/2 (66 1/2). — Májusra 65 1/2 (66 1/2). — *Buza* irányzata gyenge. Páros ősi helyben 82 1/2 (83 1/2). Novemberre — (—). — Decemberre 88 1/2 (80.—). márc-ra — (—). — Májusra 80 1/2 (81 1/2). *Gabona* szállítási díja *Liverpoolba* 1.— (1.—). — *Kávé*: fair Rio 7. sz. 7 1/2 (7 1/4). Nov-re 5.45 (5.65). Febrúrra 5.42 (5.95). — *Liszt*: Spring Wheat cears 2.90 (2.95). — *Cukor*: 3 1/4 (3 1/4). — *On*: 25.42 (24.65). — *Déz*: 16 1/2 (16 1/2). — (A zárójelben lévő számok a tegnapi árakat jelzik.)

**Chicago**, nov. 12. (*Terményföldes*). (*Zárlat*): *Buza* irányzata gyenge. Nov-re 71 1/4 (72 1/2). Dec-re 71 1/4 (72 1/2). — *Tengeri* irányzata gyenge. Nov-re 57 1/2 (59 1/2). — *Zsír*: Decemberre 8.55 (8.55). — Januárra 8.57 (8.60). — *Szaionna* short clear 8.30 (8.20). — *Sertésbűs*: Januárra 14.95 (15.—). — (A zárójelben lévő számok a tegnapi árakat jelzik.)

## KÜLÖNFÉLEK

## Két fehér rózsá.

Egy fehér rózsát  
Dobtak a zúgó, tajtékzó habokba  
S a tűnő vízár  
Szilaj örömmel magával ragadta,

Te jutsz eszembe,  
Ki vigan élés most, könnyelműn, ragyogva  
... Egy fehér rózsát  
Dobtak a zúgó tajtékzó habokba,

Farkas Imre.

† **A görög trónörökös kalandja.** Az athéni újságok a görög trónörökösnek egy kedves kalandjáról tesznek említést. A trónörökös vigan vadászgatott a deikeliai királyi birtokon. Két katonát meglátta a sportruhában levő vadászt s odaszólt neki, hogy királyi területen tilos a vadászás. Minthogy a herceg a figyelmeztetésre rá se beditett, megragadták a gallérijánál és meghagyták neki, hogy kivesse őket a legközelebbi rendőrállomásra. Utközben kíséreltet tett a herceg a katonák megvesztegetésére, aminek az lett a következménye, hogy ezek megvesztegetés miatt is följelentést tettek ellene. Mikor a herceg a rendőrtisztviselő előtt állott s a hozzáintézett kérdésre megmondta a nevét, a katonák majdnem sóbálványnyá váltak az ijedelemtől. Annál nagyobb lett aztán az örömmük, amikor látták, hogy nemcsak semmi büntetésük nem esik, de sőt a trónörököstől kétszerannyi pénzt kapnak ajándékkul, mint amennyivel meg akarta vesztegetni őket.

† **Li-Hung-Csang-adomák.** Li-Hung-Csang az ő szeszélyes modorával rendszeren megintertivolta azokat, akik intorjuk céljából közeledtek hozzá és remekül értette azt is, hogy miképpen kell az udvariassági formákba egy kis szarkazmust vegyíteni. Ez a jellemvonása különösen európai körutja alkalmával volt gyakran tapasztalható. Gyakori ötlei közé tartozott hűblyektől az évek száma után kérdézősködni, ami, állítása szerint Kínában az udvariasságok közé tartozik. Ha valamely magas méltóság mellén aranykeresztet pillantott meg, azt rögtön olybá tekintette, mint valamelyes szolgálatnak gazdag jutalmát s ehhez képest csipősekké lettek a megjegyzései. Mikor Devonshire herceget meglátogatta s ez egy vadászfegyvert mutatva be néki, azt a kérdést intézte hozzá, hogy szokott-e céiba löni, Li-Hung-Csang így válaszolt: igen, de csak lázadókra. Gladstonet is meglátogatta Hawardenben a kínai diplomata s alaposan kikérdezte házigazdáját. Meddig volt ön miniszterelnök? Egészen megbizik önben a királyné? Hogyan gondolkozik ön a háborúról? Bámulója ön lord Salisburynek? Nem nagyon

nehéz földat-e a brit birodalom különböző részeit együtt tartani? Hány órát alszik ön? Mikor az utóbbi kérdésre Gladstone azt mondta, hogy „rendszen nyolc órát“, Li-Hung-Csang megjegyezte rá, hogy: Bismarck herceg is nyolc óráig alszik, csak hogy ön öregebb, mint ő. Salisburyről azt mondta a ravasz kínai, hogy: keveset beszél, de sokat gondol, Gladstoneról pedig azt, hogy sokat beszél és keveset gondol. Németországi utja alkalmával azt kérdezték Li-Hung-Csangtól, hogy kiállják-e az európai nők a versenyt a kínaiakkal? A sárgabőrű notabilitás e kérdésre azt adta válaszul, hogy ók, a kínaiak soha se látnak félnyitni más országok nőivel együtt, mint az európaiak. Mikor Li-Hung-Csang Kínából elutazott, egy koporsót is vitt magával olyan podgyász gyanánt, melyre esetleg, szükségse lehet. Brüsszelben a király fejedelemi fényleny fogadta Li-Hungot s a Bellevue-szállóban rendeztetett be számára lakást. Itt külön tereben őrizték a furcsa máhát, a koporsót s különös gondot kellett fordítani rá, hogy a koporsó mindig használható állapotban legyen. Ez az elővigyázat azért volt szükséges, mert a Kínában készült ércokoporsó — Li-Hung-Csang hite szerint — azt az előnyt biztosította számára, hogy onnan közvetlenül jut el a tulvilág boldog otthonába az, akit abban eltemetnek. Az elhunyt alkirályt öt évvel ezelőtt európai utja után valóságilag megrohanták a különböző nagyhatalmak, hogy cséka puskáikat, ágyúkat s más hadiszereiket megvásároltassák vele. Hazájában sem hagytak békét neki s az ott lakó idegenek, de főképpen a franciák mindenképpen az ő nyakába s Kínára akarták szólni régi ágyúikat. Történt, hogy egy előkelő francia hivatalnok Tientsinben megbalt s a francia konzul beszédet mondott a sirja fölött. Néhány nap mulva találkoztott a konzul Li-Hung-Csanggal, aki így szólt hozzá:

— Nagyon szép beszédet mondott az elhunyt honfitársi sirja fölött, noha a szegény jóval több dícséretet is megérdemelt volna. Mert ő nemcsak a francia kolónia díszese volt, de a világ legderekabb embere is. Ő az egyedüli, aki nem kínált nekem ágyúkat és puskákat...

† **Csillagbűség.** Alig mulik el hét, hogy a földgolyó csillagászai egy-egy új bolygót vagy álló csillagot ne is fűzőzzenek föl. Ezt mutatja legalább a heidelbergi csillagda legutóbb kiadott jelentése, amelyből kitűnik hogy csupán az ottani csillagászok évenként átlag negyven új csillagot fedeznek föl. A párisi csillagda sem marad sokkal mögötte, ott ez év május 6-án már a huszannyolcadik csillaggal ajándékozta meg egy Wolf nevű ur a tudományos világot.

† **Főlolvasás Musolinóról.** Ma a főlolvasó körutak világát éljük. A boer háborúról még legalább érdemes felolvasni és érdekes, ha Mark Twain be-

járja a világot és Dreyfusnak is tettek ajánlatot, hogy mondja el a főlolvasó-asztal mellett személyesen az élményeit. A legújabb főlolvasó-körut Olaszországra szorítkozik és valami Nocera nevéhez fűződik. És miről olvas fel ez az ur? A boerokról? A világkékről? Nem. Musolinóról, a zsványról, akit évek óta tartó hajszá után most végre elfogtak. Az ő hűtetteit és kalandjait fogja elregélni Nocera ur a derék olaszoknak, akik ugyancsak nagy érdeklődéssel várhatják, mert impresszáriója hat hónapra huszezer lírát fizet neki.

† **Kínai mesék.** A mese a kínaiaknál ugyanazt a szerepet játszza, mint az európai népeknél. Mint B. Navarra írja „Kína és a kínaiak“ című most megjelent műben, a kínaiaknak rengeteg sok meséjük van, amelyek náluk apáról-fiúra szállnak, anélkül, hogy valaki összegyűjtötte volna őket. A legregibb ismert kínai mese, úgy látszik, Krisztus előtt 315-ből származik, vagyis 300 esztendővel korábbi keletű, mint Aesopus meséi. Csau herceg egyik tanácsadója mondotta el ezt a mesét annak bizonyítására, hogy mennyire fontos a szövetséges fejedelmek egyesülése, akiket közös ellenség szorongat.

A mese így szól:

— Egy csiga a folyam partján sűtkérezett. Ekkor jött egy bölömbika és lecsapott rája. A csiga erre behuzódott házikójába, úgy hogy becsipte oda a madár csőrét. Szólt emez: „Ha nem engedsz ma szabadon, holnap halott csiga léssz!“ Ebben a pillanatban egy hal siklott oda s mindkét állatot elnyelte.

A legismertebb kínai mesék közé tartozik az, amely mindazoktól óv, akik a maguk áhitatát mindenki előtt nyitlan mutogatják. Ez a mese egyébként buddhista eredetűnek látszik és így szól:

— Egy vén kandur egy estén félig lecsukott szemekkel nyávogva ült a ház ajtajában, amikor két egér megpillantotta őt. Ezek meglepetve attól, hogy ősi ellenségük oly kevéssé óvatoss, így szóltak egymáshoz: „A cicus, úgy látszik, megjavult, mert imádkozik s így nem kell félnünk.“ Az egerek nyugodtan játszadozni kezdtek, a nélkül, hogy a macskára ügyeltek volna. Amikor azonban a közelébe értek, fölugrott a kandur és karmaival megkapta az egyik egeret. A másik egy lyukba menekült s ott elbujva mondta: „Ki gondolta volna, hogy egy maoska, aki lecsukott szemekkel imádkozik, ilyesmit tegyen?“

A kigyók a kínai mesékben gyakorta nagy szerepet játszanak. E mesék egyike, amely a legismertebbek közé tartozik, élénken emlékeztet a Menenius Agrippa-éle ősi mesére a gyomorról, melynek a többi testrészek fölmondták a szolgálatot.

— Egy kigyó feje és farka egymással viszályba keveredtek. Ez utóbbi úgy gondolta, hogy ugyanannyi joga van a test mozgásait irányítani, mert a

## REGÉNY.

# TÜZZEL-VASSAL.

Irta: SIENKIEWICZ HENRIK.

(32)

— Kegyelmes hercegem, irgalmasan bántam velök, mert egy áruhás nemes volt közöttük. Őt magammal hoztam, a többit elbocsátottam, mert nekem is boldogságot küldött az ég. Szívesen viselem haragodat és megérdemelt büntetésem, mert az a nemes Sagloba volt. Helenáról hozott hírt.

A herceg közelebb lépett Skrzetuskihoz.

— El? Egészségben?

— Hála az istennek, igen.

— Hol talált menedéket?

— Barban.

— Helyesen. Bar vára erős.

Azután odaölelte mellére a Skrzetuski fejét és homlokra csókolt.

— Edes barátom, veled örülök, mintha fiam volnál, mintha nekem hozták volna a jó hírt.

Skrzetuski hálását csókolt meg a herceg kezét. Régóta lelkesedett érte, készen véret ontani, de most úgy érezte, hogy a lángokban álló pokol mélyére is behatolna a szavára. Így szerzte meg Jeremiás lovagjainak a szeretét és tántoríthatatlan hűségét.

— Most már nem csodálom, hogy boldogságodban futni hagytad azokat a nyomorultakat. De ne mondd, hogy büntetlenül teheted! Majd számolunk még. Sagloba derék ember és nagy róka! Keresztüllopta Helenát a Dnyeper-vídeden és Barba rejtette? Nekem is vigasztal ez a hír! Hozd ide ezt a vén rókat!

Skrzetuski sietve indult az ajtó felé, amelyet azonban e percben valaki kívülről betaszított. Viersul-ronított be rajta, arca égött, libgett.

— Hercegem! Krsyvonos bevette Polomnát és lemészárolta az egész lakosságot, tizezer férfit, asszonyt és gyermeket!

Rohamra jöttek a tiszték és körülfojták Viersult. A kievi vajda is odasietett. A herceg meredten, elképedve állott a közepén, ilyen rettenetes hírt mégsem várt.

— Hiszen a városban csupa ruthén ember volt!

— Egy sem menekült meg közülök.

A herceg keserűen szólt a vajdához:

— Hallod? Hát csak alkudozatosok az ellenséggel, amely a saját testvéreit sem kíméli!

A vajda líhegye felelt:

— A gaz kutyák, hogy verje meg őket érte az Isten! Herceg, veled megyek!

— Testvérem vagy, szólt lelkesülten a herceg és a Sacwilihovski példájára mind így kiáltottak:

— Eljen a kiewi vajda!

— Eljen az összetartás! — kiáltott a herceg, azután Viersulhoz fordult.

— Hová mennek Polomnából?

— Ugy mondják, hogy Konstantinovba.

— Nagy Isten! Akkor az Osinski és a Kosycky csapatai elvesztek, mert a gyalogság nem menekülhet el előlük. Felejtünk kell a sértést, siessünk a segítségükre. Lóra! Lóra!

Ragyogott a herceg arca a harci kedvtől és a kimerülés sápadtságát tüzes pirosság váltotta föl, mert megnyitni látta maga előtt a dícsőség útját.

XIV.

A csapatok elvonultak Konstantinov előtt és Roslogiban tábor ütöttek.

A herceg ugyanis úgy számított, hogy Polomna elestének a híre Kosycki és Osinski Roslogiig fognak hátrálni s akkor utközben az ő serege észrevétlenül ronthat az ellenségre, amely nyomukba eredt.

A herceg sejtelve jórészt be is teljesedett. Emberei csatarendbe állottak, előőrseket küldöttek

mindenfelé, a herceg néhány századdal a faluban várta az elkövetkezendőket.

Estefel jelentették a Viersul tatárai, hogy Konstantinov felől gyalogság közeledik.

A herceg néhány tisztje kíséretében szállásának kapuja elé állott az érkezők fogadására.

A közeledő katonaság hangos trombitaszóval megállott a falu előtt, s a két főtiszt rohanva jött a herceg elé, hogy szolgálatakat neki fölajánlják. Mikor meglátták a herceget és fényes kíséretét, zavartan állottak meg, mert nem tudták, hogy miként fogadják majd őket. Mélyen meghajoltak, s végre is a herceg szólt meg:

— A sors keze igazságos és megalázza a gőgösöket. A mi kérő szavunkra nemmel feleltetek és ime, most jöttök, hivatalanul, kértelenül.

Osinski bátrabban felelt már.

— Fenséges uram, a szívünk mindig idehuzott hozzád, de a szigorú parancs megbénította lábainkat, feleljen érte, aki a parancsot adta. Bocsanatodért esdünk most, ambátor voltaképpen nem vagyunk bűnösök, mert hiszen a katonának engedelmeskednie kell.

— Domokos herceg tehát visszavonta előbbeni parancsát?

— Nem tette, de mi nem engedelmeskedünk már a szavának. Egyedüli segedelünk, végső menedékünk te vagy. Fogadj minket barátsággal és mi veled és érted élünk és halunk!

Az Osinski férfias beszéde és hatalmas alakja megtetszett a hercegnek s a tiszteknek is. A kapitány külömben is jó vitéz híreben állott s noha negyven évet élt csak, sok tapasztalat szerzett már a harcmezőkön, főként az idegen országekban. Magos, fenyőmódra sudár növésű férfi volt, sárgás, fölfelé pödört bajusszal, állán kis svéd szakállal. A harmincöt éves háború tisztjeinek a mintája lehetett volna.

A tatár származású Kosycki nem hasonlított hozzá. Alacsony, zömöktermetű, sötétkintetű ember volt, akinek a keleties arcvonásaihoz nem

fej egymaga élvezi az evés örömeit. A fej beoegyezett a fark kívánságába, amely a test mozdulatait azonnal vezetni kezdte. Természetesen hátrafelé vitte a testet s miután a természet hátul nem adott szemet a kigyónak, a fark egy nagy sárgódörbe rántotta magával az állatot, ahonnan sehogysem tudott kivackalótni és bele is veszett.

Fontos szerepe van a kínai mesékben a tigrisnek is, amely ez okon szintén sűrűn szerepel a mennyei birodalom mese-világában. Szép a következő mese, amely arra tanít, hogy többet ér az okosság, mint a nyers erő.

— Egy napon kedve támadt a tigrisnek, hogy rókapecsenyét egyék. A róka azonban könyörgött, hogy hagyja őt életben, mivelhogy ő okosabb, mint a többi állatok. „Ha nem hiszel a szavammak — szólt a tigrishez — jőj velem és győzdődjél meg magad! Mindketen utra keltek tehát. Minden állat, amely szembe került velük, persze elszaladt előlük. A tigris, szembe ostromba volt arra, hogy belássa, hogy ő rémiti meg a szembejövőket, nagy tisztelettel kezdte nézni kísérőjét s végre is utjára eresztette.

Fülemünk végül egy mesét, amely a fősvényesség balgaságát ostorozza:

— Egy gazdag papnak költséges ékszergyűjteménye volt, amelyet nagy fáradsággal koldult össze s amelyre rendkívül büszke volt. Egy napon megmutatta a gyűjteményét egyik barátjának. Amikor ez alaposan végignézte a drágaköveket s távozni készült, melegen megköszönte a papnak az élvezetet. — Mit jelent ez? — kiáltott föl riadtan a pap. — Hisz én csak megmutattam az ékszereket, miért köszönöd meg tehát? — A barátja így válaszolt: — Bizonyára épp annyit gyönyörűségem telt az ékszerek nézésében, mint neked, azzal az egy különbséggel, hogy neked örömet is kell azokat.

— **Csendélet a Balkánon.** A Miss Stone esetéből számlálhatatlan sok történetet beszélnek a Balkán esendéletéről, a rablók nyilvános és megtört garzdaalkodásáról. Az elvadulás persze terjed és az államférfiak sem kímélik meg, amint ezt a *Vie illustrée*ben elbeszélte következő eset konstatálja. *Stambul*hoz beállított egyszer a hírbelt *Panitia* őrnagy. Egy levágott emberi fület tartott a kezében.

— Neked hoztam, Macedóniából küldi számodra *Dryas*. A te ottani barátaid egyikének a füle ez s ha nem küldesz 200 türköt, úgy a teste egyéb részei is nemsokára megkapod.

— Pénzt azt nem adhatok, felelte *Stambul*ov, mert *Baitenberg*nek sincs. Hanem majd viszonom a *Dryas* szives küldeményét. A fia tudniillik a mi hatalmunkba került.

— És még aznap este elküldte *Dryas*nak a fia levágott — orrát.

is illet jól az idegenszerű öltözék. Ő vezette a német gyalogosokat, s nemesak a vakmerősége volt híres, de a mogorvasága is, meg az a kemény fegyelem, amelyben katonáit tartotta.

— Várjuk fenséged parancsait, mondotta *Osinski*.

— Tudom, hogy a katonának engedelmeskednie kell, s csak azért hivatal, mert nem tudtam a tilalomról. Most már rendbe jöttünk. Sok keserves, de sok vidám órát is élünk majd együtt át, s erősen hiszem, hogy kedvetek lesz az én vezérségem alatt a harcokhoz.

— Adja az Ég, hogy meg legyetek elégedve velünk. Mi rajta leszünk.

— Messzi maradt mögöttetek az ellenség?

— Az előérsei nyomunkban voltak, de a főcsereg csak holnap reggel érkezik ide.

— Akkor hát van elegendő időnk. Vonulassátok el előttem a csapataitokat, hogy lássam, miféle katonákat kapok?

A két kapitány visszasiertett a csapatjához, s nemsokára annak élén vonult be a táborba. A hereg katonái nagy csoportokban tödültek a látásukra. Elöl jöttek a király dragonysai, Gisa kapitány vezette őket, nehéz svéd sisakjokon esilgott a magas taraj. Podolai, hatalmas, jól táplált lovak voltak alattok. Pihent volt a legénység, vidám kedvű, egyenruhája szinte riki-tón fénylett, s jólesőleg ütött el a hereg fíradt, piszkos, lépetruháju katonáitól. Utánok jött az *Osinski* ezrede, végül a *Kosyekié*. Hangosan dicsérték a németeket a hereg tisztjei. Piros haj-tókájok, vállravetett esilgő fegyverök már megszűröl szemükbe öltött. Harmincas sorokban lépkedtek, mint egy ember, erős, döngő lépéssel.

Szálas, szélesvállú legények voltak, haredzett katonák, akik már sok országot és sok vészedelemet láttak, fegyelmezett derék harcsook.

Mikor a hereg közelébe érték, főlhangzott *Osinski* szava:

— Megállj!

Egyszerre, mintha a földbe gyöközött volna a lábuk, megállott az egész ezred. A tisztek

— **Asszony az amerikai hadseregben.** Az egyetlen nő, aki valaha tiszti rangot nyert az Egyesült Államok hadseregében: működése teréről visszavonult *Anita Newcomb Mac Gee* hadnagy a spanyol háboru idejében vezetett ki tényleges minőségű segédorvossá és azóta a hadsereg ápoló csapatjának vezetője volt. Visszalépése alkalmával az Egyesült Államok kormányja a legmelegebb köszönetét nyilvánítja a távozonak. A hadsereg kötelekéből kilépő hölgy *Simon Newcomb* csillagász leánya és az amerikai ethologiai iroda főnökének felesége.

## KÖZGAZDASÁG.

### Szövőipar a székelyföldön.

Budapest, november 12.

Áldásos dologtevés indult meg rövid idővel ezelőtt a székelység lakta vidékeken, az a magyar földön, amelynek népe évről-évre százával vándorol ki új hazát és kenyeret keresni. A föld és az erdő, amelyből verejtékével csikarja ki a székelység a mindennapi való megélhetést, igen sokszor csak harmad terméssel fizet a nehéz munkáért, ilyen években aztán ijesztően nagy a kivándorlók száma.

A társadalom segítségére sietett az inségben szenvedő székely népnek. *Potsa* Győzsef főispán kezdeményezésére megalakult *S.-Szt.-Györgyön* az *Első székely szövőgyár-részvénytársaság*, amely hozzáfogott a nagy munkához: a székely nép megmentéséhez, iparának fellendítéséhez és értékesítéséhez. Az iparfejlesztésnek ez az akciója azonban szinte leküzdhetetlen nehézségekkel járt. A sanyarúság e napjaiban történt, hogy *Hegedűs* Sándor kereskedelmi miniszter, aki a legmelegebb érdeklődéssel kísérte és vitte előbbre a székely ipar felkarolásának ügyét, bejárta háromszék vidékét, hogy személyesen gyűjtsön tapasztalatokat. Meggyőződött róla, hogy az akcióit szélesebb alapokra kell fektetni, legalább 500 háziiparost kell öt éven át fokozatosan ellátni legújabb szerkezetű szövőszékekkel és szövőmestereket kell szereznie, akik a lakosságot, a háziiparosokat a szövőmesterségre kioktassák. Arról is meggyőződött a kereskedelmi miniszter, hogy e nagy feladattal a sepsi szentgyörgyi társaság aligha tud megbirkózni. Új irányt szabott hát *Hegedűs* Sándor kereskedelmi miniszter a székely szövőipar fejlesztésének. *Saterényi* József miniszteri tanácsos közreműködésével, aki lelkes munkatársa a miniszternek az ipar megerősítésének nagy művében, megnyerte a nagyszabású terv valóítására a *Klinger* Henrik-féle céget, amelynek nagykiterjedésű vitorlavászon-, len- és jutagyrái, festési, teilitési és hadfelszerelési gyártelepei vannak, Pozsonyban 40.000 négyzetméter területen és háziipar-vállalata Liptó- és Arvamegyékben.

kardjokat és páleákat magosra emelték, a zászlós meglengette a zászlót és háromszor mélyen meghajtotta a hereg előtt.

— Indulj! vezényelt aztán *Osinski* s tovább haladt az ezred.

A *Kosyeki* emberei sem maradtak mögöttök, látokra örömmel dobbant meg minden igazi katonaszív. *Jeremiás*, aki ugyancsak szigorú mértékekkel ítelt a katonák fölött, megelőgedtetten bölintott és mosolygott rájuk. Eppen a gyalogság hiányzott az ő seregéből, ennek a gyalogságnak pedig sehol sem lelve volna párját.

Erejét is növekedni érezte, s most már meggyarapodott seregével új hősöttekre készült. A tisztek körülötte harcos dolgokról beszéltek és a vegyes nemzetek katonáinak a képességét tették szóvá.

— A saporogiai gyalogság ugyan kitűnő, főként a sánevédelemben, mondta *Slesinski*, de ezek még annál is többet érnek.

— Sokkal többet! tette hozzá *Migurski*. Csak *Viesul* ellenkezett.

— Nehézkés nép ez. Fogadom, hogy ha tártáimmal két napig ostromlom őket, harmadik napon már mozdulni se tudnak.

— Ne beszélj belondot, a német derék katoná, sokat elbírt!

Most megszólalt sajtáságos lithvániai éneklő hangon *Longinus* is.

— Böles az isten rendelése, hogy minden nemzetet különböző-erényekkel ajándékozott meg. A mi lovasságunknak nincs párja a világon, de gyalogságunk sem a magyar, sem a német vitézekkel nem mérkőzhetik.

Ságloba persze köztűni kezdett.

— Bizony böles az uristen. Neked például nagy vagyonot adott, hosszú kardot és erős kart, de édes-kevés eszet.

— Ugyan hagy már szegényet. Ugy rászoktál már, mint göbly az állatra, folyton csipéd, szurod, mondotja *Skrzetuski*.

(Folytatása következik.)

A pozsonyi gyártelepek a modern technika legújabb vívmányaival vannak berendezve: van ott két nagy kazánház három kazánal, 45011 méter fűtőfelülettel, három precízios gőzpép *Collmann-féle* vezérművel, amely 450 lóerőt képvisel. A szövőgyártelep *Cops-gépeket* foglalkoztat a vetülék számára, továbbá láncgombolyító, cérnázó, felvető bordabehuzó és irizelő-gépeket; itt vannak elhelyezve a fonalfestő és a centrifugális szűrítőgép-kádak is. 150 mechanikai szövőszék, köztük *Jacquard-nyüst* és zsávolyszövőszékek, 30 tömlőszövőszék, 2 szövőszék 450 centiméter széles áru készítésére, továbbá 20 kézi szövőszék egészíti ki a hatalmas gyár berendezését. Ugyanezen a területen épült az újonnan berendezett vászós-, bőr-vászon és fali kártpigár. A liptó-szent-miklósi házi ipar-telep *Arva- és Liptómegegyékben* 650 kézi szövőszéket és házon kívül konfekciós munkásokat foglalkoztat.

A *Klinger* Henrik-cég összesen közel másfélszer munkással dolgozik, ezek közül a pozsonyi gyártelepen körülbelül 600, a gyáron kívül 2—300, Liptó- és Arvamegyében 650 talál foglalkozást. Nyers anyagok közül felhasznált a gyár lent, kendert, raniet, jutát, gyapotot, bourettet, (nyers selyem) fészült gyapjút, teveszőrű gyapjút stb. Készítményei: mindennemű lenárak haditengerészeti, műszaki, kórházi, vasúti célokra ugy a bel-földi mint kiviteli forgalom számára. Különleges készítmények: lenvásznak ágyneműek számára, zsávolynadrágok, zubbonyok, törülközők, tarisznyák, terményzsákok, itató-és tűzoltóvédredek, szűrő és préselő kendők, puskaporzsákok, vízmentes szövetek, vízmentes takaróponyvák és csomagoló szövetek, sátrak és hordályak, kötszerek, *Billroth-féle* battiszt, fűgöngyszövetek lenből és teveszőrőnából, vászokvasznak, mennyezet- és falikártpitek, bőrvásznak, padlókárpitek, kender- és lentömlők nyersen és rugyantázza.

A gyár évi termelőképessége 2 millió méterre rug és így a gyár rendkívüli esetekben a legmészebb menő kívánalomnak megfelelően.

A termelés legnagyobb része a kereskedelmi forgalom számára készült, 40—50% Ausztriába megy, 15—20% exportra vehető. A kivitel Romániába, Szerbiába, Bulgáriába, Görög-, Törökország, Kis-Ázsia, Egyiptom, Kelet-India, Kína, Japán, Németország, Belgium és Svájc-felé irányul. A gyár minden eddigi kiállításán a legmagasabb kitüntéseket nyerte el és a párisi vilákiállítás gyurja a *Grand-Priz*vel díjazta.

Ez a hatalmas gyár vállalkozott a székely ipar fellendítésére és fejlesztésére. A kereskedelmi kormányzattal kötött szerződés alapján átvette az *Első szövőgyár részvénytársaság* sepsi-szent-györgyi gyárát, felszerelte azt új, 250 lóerű gépekkel, képessé tette arra, hogy teljeleje a székely vidék egész szövőiparát s a mechanikai üzemen kívül legalább 500 háziiparost foglalkoztasson. A gyárállalat, amely e nagyszabású átalakítás következtében három telepén közel 3000 dolgoz kéznek ad keresetet, a konfekció-ipart is háziipár gyanánt üzi. Ez a gyár Magyarországon az egyetlen textilgyár, amely nem vett igénybe állami szubvenciót.

A kereskedelmi kormányzatnak ez a széles alapokra fektetett iparfejlesztési akciója már eddigéle is dicséretes eredményeket ért el. Alig telt el néhány hónap, hogy *Hegedűs* Sándor kereskedelmi miniszter erős kézzel hozzáfogott a székely ipar feltámasztásához, a gyártelep máris több mint száz szövőszéket állított tel a székelység lakta földön s körülbelül hatvan embert foglalkoztat háziiparral.

Most már a kormányon és a törvényhatóságokon a sor, hogy elegendő munkája legyen a kívándorlás következtében magtizedelt vidékeken hatalmasan fellendült gyártelepek és hogy a közszállásokban s a bel-földi iparpártolás révén a gyár cikkeit mennél nagyobb kelendőséget találjanak. Nagy kockázattal és temérdek nehézség leküzdésével vállalkozott ez a gyártelep a székely ipar feltámasztásának hazafias feladatára, de azt csak akkor fogja sikerrel valóra váthatni, ha a kormány és a társadalom okozott erővel támogatja.

### Ipar és kereskedelem.

A határidőszület. A *Tőzsdatanács* ma délután *Kornfeld* Zsigmond elnöklésével teljes ülést tartott. A napirend tárgyalása előtt a tőzsdatanács elnöke bejelentette, hogy dr. *Falk* Miksa jubileuma alkalmából ugy a maga, mint a tőzsdatanács nevében üdvözölte. A napirendre áttérve, kimondotta a tanács, hogy az *Arvületi Szokások* különös határozatainak 13., 16., 17. szakaszait és a határidőszületre vonatkozó különös határozatok 74. szakaszát módosítja. A szóban forgó szakaszok módosított szövege így hangzik:

13. §.: Nem szállítható oly gabona, mely dohos, nem száraz, egészben vagy részben átmelegedett, továbbá, mely nem a kereskedelmi szokás által megkivánt módon van rostálva, sem oly gabona, mely

vagy jelentékeny zsizsikes vagy jelentékeny mennyiségben zsizsikkra tartalmaz.

- Nem szállítható a buza: a) ha az suly szerint 20%-nál több keveréket, azaz üszköt, rozst, búkkényt, konkolyt és általában idegen magféléket tartalmaz; b) ha a szemek száma szerint 1/4%-nál több kukabka buza (blé dur) vagy fehér buza van benne továbbá c) ha üszkös hegyű; d) ha csirás szemeket tartalmaz (lásd 15. §-t).

Magyar buza alatt a magyar korona országainban termelt buza értendő. 16. §. A gabona minőségi sulya hektoliterenként: buzánál 76 kilogramm, rozsnál 71, arpnál 61, zabnál 40.

Ha a buza minőségi sulya 75-5 kilogrammot nem érne el, akkor az nem szállítható; ha 75-5 kilogrammot elér vagy meghalad, de 76 kilogrammot nem ér el, akkor az átvevő köteles ugyan azt átvenni, de az átadó megtérítés tartozik, mely 25 dekagramm hiány 1/2%-ot, 25 dekagrammnál nagyobb hiány esetén pedig 1%-ot tesz ki.

A fennmért minőségi sulya a minden egyes mérés alkalmával megmért gabona-mennyiségeknek el kell érnie, vagyis a minőségi suly nem az egyes mérések a kalmával átlagban talált minőségi sulyból állapítandó meg.

Ha a határidőre kötött ügyletekből kifolyólag szállított magyar buza minőségi sulya 76 kilogrammot meghalad és a szállító a magasabb minőségi sulyt a bemutatás alkalmával az átvevővel közli, az átvevő a sulytöbbletért — 50 kilogramm sulyegység alapulvétele mellett — teljes kilogrammonként és bezárólag 79 kilogramm az átadónak 5 fillérvnyi ráfizetéssel tartozik. A ráfizetés alapján a minőségi suly szolgál, amelyet a megmért mérések a kalmával megállapított különböző minőségi sulyok átlaga képez. Ha az egyes méréseknél olyan buza találtatik, amelynek minőségi sulya 76 kilogrammot nem ér el, ráfizetésnek nincsen helye. A 79 kilogrammnál nagyobb minőségi sulyjal bíró buza olybá vétélik, mintha 79 kilogramm minőségi sulyjal bírna. Ha egyes mérések közötti eltérések 80 dekagrammot meghaladnak, ráfizetés csak abban az esetben igényelhető, ha kezelési (granulációs) költésr. tejében a szállító 50 kilogrammonként 5 fillért térít meg az átvevőnek.

17. §. Ha a szállításra kerülő áru akár rostálás, akár keverék tekintetében együttesen vagy külön-külön a tőzsdei szokásoknak meg nem felel az áru átvétele meg nem tagadható, ha az ezen eltérésekből lemerülő és a tőzsdei szakértő-bizottság által megállapítandó összes értékevesztést 1%-ot meg nem halad.

Ez az intézkedés nem terjed ki oly buzára, mely 2 sulyszázaléknál több keveréket tartalmaz, ha csak a szállítás nem mustra szerint, külön meghatározott minőségben, mennyiség vagy származék szerint történik.

Mustra szerinti eladások esetét kivéve, a vámbelföldön termelt gabona külföldi vámköteles gabonával össze nem keverhető.

A határidőre vonatkozó különös határozatok.

74. §. Ha a szállításra kerülő áru akár rostálás, akár a keverék tekintetében együttesen vagy külön-külön a tőzsdei szokásoknak meg nem felel, az áru átvétele meg nem tagadható, ha az ezen eltérésekből lemerülő és a tőzsdei szakértő-bizottság által megállapítandó összes értékevesztést 1%-ot meg nem halad.

Ez az intézkedés nem terjed ki oly buzára, mely 2 suly százaléknál több keveréket tartalmaz. Az ilykép módosított szakaszok az 1902. évi augusztus 1-től fogva teljesítendő ügyleteknél nyerne alkalmazást.

Az Országos Iparegyesület végrehajtó-bizottsága ma délelőtti lovag Falk Zsigmond elnöklete alatt ülést tartott. Tudomásul vette a bizottság a kereskedelmi miniszternek több vázlatát az egyesület részéről hozzatételeit leterjesztésére; ezek között a Hazai Veszélyes Források című kiadvány ujjalakítása ügyében érkezett nagyfontosságú leiratot amelynek tárgyaását a következők iles naprendjére tűzte ki. Az Országos Keresztény Egyesület által jövő évben rendezendő kiállítás do gában a nevezett egyesülettel a kiállítás ipari részére névze folytatandó tanácskozására Matkovits Sándor bizottsági elnököt, Thék Andre alelnököt, Ráth Károly és Thaly Zsigmond bizottsági tagokat; Zsolnay Miklós és Kraus Károly urakat kérte fel a bizottság. Foglalkozott a bizottság egy pozsonvi gyárosnak azzal az indítványával, hogy kérsék fel a kereskedelmi miniszter az eddig érvényben levő vasúti bérletjegyek helyett, amelyek az államvasutak egész vonalára szólnak, adassanak ki egy-egy vonalra szóló bérletjegyek is olyan iparosok és kereskedők érdekében kik egyes vidéki géocpontokból a óvárosba gravitálnak. A bizottság az indítványt helyesléssel fogadta és ilyen értelemben leterjesztést intéz a kereskedelmi miniszterhez. Ezekben kívüli a bizottság több folyó ügyet intézett el.

A newyorki tőzsde. Newyorkból jelentik november 11-iki kelettel: A mai értéktőzsdén a spekuláció folytatól élenk tevékenységét, de a jó irányzatot nyereségrealizációkra használta fel. Nagyon kedvezően hatott az irányzatra a vasutak nagy áruiragalma s a bányáértékek helyzetének javulása továbbá a pénzpiac kedvezőbb alakulásának reménye. Zárlat szabálytalan. Részvényforgalom 1,100,000 darab.

Az osztrák ipartörvény-novella. Az Országos Iparegyesület és a tőzsdei szakosztályai ma délután lovag Falk Zsigmond elnökletével ülést tartottak, amelyen

Gelléri Mór iparegyesületi igazgató ismertette az osztrák ipartörvény tervezetét. E törvénytervezet azért érdekel bennünket közelebbről, mert nálunk is hasonló javaslat munkálatai folynak a kereskedelmi miniszteriumban. Az előadó mindenekelőtt az osztrák javaslatnak az a részét ismertette, amely a képzéshez kötött ipartokról szól. A javaslat szerint aki képzéshez kötött ipart akar üzni, köteles felszabadító-levelel bizonyítani, hogy tanoncveit kitöltötte és hogy mint segéd is több éven át volt alkalmazásban. Ismerteti Gelléri a törvénytervezet intézkedéseit az ipari átruházására. A tanszerződés kötése, az ipartársulatok teendőire vonatkozólag s végül megígérte, hogy az ügyben esedeg kijelentődő további mozgalmakat is figyelemmel fogja kísérni s azokról — ha lesz anyaga — egy újabb előadásban fog beszámolni.

Fizetésképtelenségek. A bécsi Creditoren-Verein a következő fizetésképtelenségeket jelenti: Kafka Bohumil kereskedő Neukimn. Pollák Ede (hagyaték) kereskedő Dolnja-Tuzia. Potocki György kereskedő Nagy-Sink, Klein Ignác kereskedő Baranya-Sellye, újabb Jakab János kereskedő Csik-Szépvez, Streicher Adolt kereskedő Nyitra, Herlitschek Samuel kereskedő Bécs, Holas János kereskedő Jungwurtz, Merhaut József borkereskedő Smichov.

A Dunagőzhajózási Társaság közli, hogy a dunai posta- és személyhajózatokat a tolyó évre a következő napokon szünteti meg, és pedig: Utolsó menet Budapestről Orsovára november 16-án Orsováról Budapestre 20-án. Budapestről Mohácsra 22-én és Mohácsról Budapestre 25-én.

A Magyar Folyam- és Tengerhajózási Részvénnytársaság igazgatósága közli, hogy a kisudnai hajózatokat Budapest és Dömös között a folyó évben a következő módon fogja megszüntetni: Utolsó menet Budapestről Dömösre november 19-én, Dömösről Budapestre november 20-án. A budapesti-dömösi vonalon lekvő állomások személy- és áruiragalma tehát a fentemlített napokon megszűnik.

Vásárosanok. (Vámos és Bruszt hatóság) közvetítők üzleti jelentése.) Ezenkett vételek mellett a mai forgalom kielégítő volt. To ásbán és vajban az üzlet egyre szilárd és a vágott baromfiban telhalmozódott készletek nagy része már vevőre talált. Friss áru iránt éntekbb az érdeklődés, a szállítási rendszeres lojtatása az itt említett cikkekben ismét ajánlható. — Huszméiek: vidéki marhahús bájúja 60—72, eleje 60—60 korona 100 kilonként. Ölt boron bórben 83—108 fillér kilonként. Birkahús 40—60 fillér, sertéshús szalonnával pörköve vagy iorráza 80—90, szalonna nélkül 80—88 fillér kilonként. — Vágott liba 1-a truss áru 0.98—1.02 korona kilonként. Tojás 1-a friss teit áru 90—92 korona. Vaj, 1-a teavaj 2.20—2.40 korona. Iózóvaj 1.60—1.80 korona kilonként. Vadjelek: Nagy nyul 2.80—2.50 korona, sildő 1.20—1.60 korona óz egészben mérve 1.—1.20 korona, szarvas 80 fillér, dámvad 80 fillér kilonként.

Szeszárak. A kontingens nyersszesz ára Budapestben pénzben 42.— korona. áruban 42.50 korona. Bécseben a kontingentált nyersszesz ára 37.60 korona pénzben 37.80 korona áruban.

Petroleum. (Hesz Izidor és Társa cég jelentése a Budapesti Napló részére.) Az üzlet menete lanyha, egyelőre változatlan árák mellett azonban rövid időn belül magasabb árák várhatók amennyiben a kártell valószínűleg ismét létrejön. Jegyzéseink: Amerikai 1 csillagos petroleum 45.— K. Orosz 3 csillagos petroleum 39.50 K. Biztonsági 2 csillagos petroleum 34.— K. Ipari 3 kesztes petroleum —.— korona. I. Standard petroleum 33.50 korona. Amerikai császáróraj, ottani finomítás 60.— korona. Amerikai császáróraj belöldi finomítás 56.— korona. Az árák 100 kilogrammonként kés-pénzítés mellett 20% göngysuly, az itteni vasut-hoz szállítva értendő. Kékgáló 1. vasmentes 60.— korona. Zöldgáló 8.— korona carbolineum 1.15.— korona. carbolineum 11. 14.— korona. Bacu gépolaj (orosz) 40.— korona. Oliva gépolaj 1. 78.— korona. Oliva gépolaj 11. 72.— korona. Tovothe gépkendős 60.— korona.

Borjüvásár. 1901. évi november hó 12-én. (A budapesti marnavásártéri vásár-pénztár részvénnytársaságtól.) Felhajtás: Belöldi élő borju 254 drb, leölt borju — db. bécsi borju — db, — db, növényekmarha 61 darab, bárány élő — darab, élő bárány — darab. Argyezések. — Belöldi leölt borju 1. rendű 80—90 1.-ig, kivételes 96 —, 11. rendű 70—78 1.-ig, 1 kilonként leölt borju 1. r. — 1.-ig 11. r. — 1.-től — 1.-ig, kivét. — 1. kilonként levonas nélkül. Rugott borjúkört — 1.-ig. Növények marha — 1.-től — 1.-ig 1. r. — 1.-ig, középminőségű 83—60 1.-ig, alárendelt — 1.-ig, 1 kilonként. Bárány élő — k., leölt bárány — k. kivételes ár — k.-ig páronként. — A csekély javiskélet lojtán az irányzat lanyha és az árák 4—5 fillérel kilogrammonként csökkentek.

Budapesti sertés-konzumvásár. A terencvárosi petróleum-arakodónál lévő szekes-lóvárosi sertés-konzumvásár-argyézése 1901. évi november 12-én készült 471 darab. Erkezett 1156 darab. Összesen 1627 darab. Eladott 997 darab. Maradt 630 darab. Napi árák: 120—180 kilogramm sulyban 83—88 koronáig, 220—280 kilogramm sulyban 84—90 koronáig, 320—360 kigr. sulyban 84—90 k.-ig. Öreg nehéz páronként 400—600 kilós 80—84 koronáig. Malac 76—80 korona. Az irányzat lanyha volt.

Bécsi sertésvásár. A st.-marxi központi vásárosanokban ma megtartott sertésvásárra bejelentetk 12548 darabot, ebből a vásár elején felhajtottak: 4979 darab fiatal sertést, 7362 darab magyar hizott sertést — nehéz sertést összesen 12341 darabot. Irányzat változatlanul jó volt.

Jegyzések: kgknt élő sulyban (a fogyszatási adót nem számítva) eisördendő sertés 82—85 fillér, kivételesen — filléren, középminőségű sertés 76—80 fillér, könnyű sertés 68—74 fillér, fiatal sertés 68—85 fillér, sildő — fillér.

A budapesti gabontőzsde.

Budapest, november 12.

A kínálat ma jó volt. Forgalomba került 40,000 métermázs buza, amelynél az árák változatlanok maradtak.

Rozsban az irányzat változatlan volt. Zab tartott árákon kelt el.

Tengeriben szilárd volt az irányzat és az árák 5 fillérel emelkedtek.

Eladott:

Buza. Tiszavidéki: 300 mm. 79 k. 8 K. 85 f., 200 mm. 79-5 k. 8 K. 80 —, 100 mm. 79 k. 8 K. 85 f., 400 mm. 79 k. 8 K. 80 f., 100 mm. 78-5 k. 8 K. 60 f. sárga, 1300 mm. 78 k. 8 K. 76 1/4 f., 700 mm. 78-5 k. 8 K. 76 1/4 f., 500 mm. 78 k. 8 K. 80 f., 300 mm. 78 k. 8 K. 80 f., 100 mm. 78 k. 8 K. 75 —, 200 mm. 78 k. 8 K. 70 f., 500 mm. 77 k. 8 K. 50 f. felső 100 mm. 76 k. 8 K. 25 f. felső sárga, 100 mm. 73-5 k. 8 K. 45 f.

Szolnoki: 5100 mm. 78 k. 8 K. 80 f.

Fehérmegyei: 1100 mm. 78 k. 8 K. 72 1/2 f., 900 mm. 77-5 k. 8 K. 70 f., 300 mm. 77-5 k. 8 K. 70 f., 100 mm. 76 k. 8 K. 51 1/2 f.

Tolnai: 500 mm. 78 k. 8 K. 72 1/2 f.

Felsőmagyarországi: 350 mm. 80 k. 8 K. 80 f., 100 mm. 79 k. 8 K. 70 f.

Pestmegyei: 1150 mm. 77-5 k. 8 K. 65 f., 400 mm. 78 k. 8 K. 55 f., 200 mm. 77 k. 8 K. 55 f., 100 mm. 77 k. 8 K. 40 f., 100 mm. 75-5 k. 8 K. 45 fillér.

Török-Becsei: 4000 mm. 77 k. 8 K. 70 f.

Szent-Tamási: 4000 mm. 76-6 k. 8 K. 60 f.

Szévcei: 3100 mm. 75 k. 8 K. 65 f., ab. Vác.

Előskallási: 5000 mm. 76 k. 8 K. 60 f.

Becsereki: 4200 mm. 76 k. 8 K. 55 f.

Raktári: 2200 mm. 79-6 k. 8 K. 37 1/2 f.

Mána három hónapra. Rozs: 900 mm. 7 k. 07 f., 100 mm. 7 K. 05 f., 100 mm. 7 K. 02 1/2 f., 200 mm. 7 K. — f., 200 mm. 6 K. 95 f., 300 mm. 6 K. 60 f., ab. Debreczen.

Arpa: 200 mm. 6 K. 15 f., 100 mm. 6 K. 10 f., 100 mm. 6 K. 07 1/2 f., 100 mm. 6 K. 10 f.

Zab: 100 mm. 7 K. 55 f., 150 mm. 7 K. 50 f., 250 mm. 7 K. 30 f., 100 mm. 7 K. 30 f., 100 mm. 7 K. 30 f., 100 mm. 7 K. 22 f., 250 mm. 7 K. 12 f., 100 mm. 7 K. 10 f.

Tengeri (6): 500 mm. 5 K. — f.

Tengeri (u): 300 mm. 4 K. 65 f., 200 mm. 4 K. 65 f., 100 mm. 4 K. 65 f., 500 mm. 4 K. 65 f., 300 mm. 4 K. 60 f.

Köles: 150 mm. 4 K. 20 f.

Készpénzfizetés mellett.

A készáru hivatalos jegyzése a budapesti áru-és értéktőzsde szokásai szerint készpénzben 50 kilogrammonként. — A minőség hektoliterenként és kilogrammonként.

Table with columns: B u z a, Kiló, K.-100, K.-ig, Kiló, K.-100, K.-ig. Rows include Tiszavidéki, Fehérmegyei, Pestvidéki, Bánági, Bácskai.

Table with columns: Egyéb gabonamétek, Kiló, K.-100, K.-ig. Rows include Rozs, Arpa, Zab, Tengeri, Repce, Köles.

A határidőre vonatkozó folyó és a következő kölések törtételek: Áprilisi buza 1902 . . . 8.76—8.75—8.74—8.72—8.70, Áprilisi rozs 1902 . . . 7.42—7.41—7.40—7.39—7.38, Áprilisi zab 1902 . . . 7.51—7.50—7.49—7.48, Májusi tengeri 1902 . . . 5.58—5.59—5.60—5.61—5.64, Augusztusi repce 1902. . . —. —. —.

Déli egy órákor a következő záróárakat állapították meg hivatalosan a tőzsdén: Áprilisi buza 1902. . . . . 8.67 pénz 8.68 ár, Áprilisi rozs 1902. . . . . 7.39 " 7.40 ", Áprilisi zab 1902. . . . . 7.48 " 7.48 ", Májusi tengeri 1902. . . . . 5.54 " 5.55 ", Augusztusi repce 1902. . . . . 11.80 " 11.90 "

Délután fél 5 órákor zárul: Buza áprilisa 1902. . . . . 8.69 — 8.70, Áprilisi rozs 1902. . . . . 7.38 — 7.39, Áprilisi zab 1902. . . . . 7.48 — 7.49, Májusi tengeri 1902. . . . . 5.57 — 5.68, Augusztusi repce 1902. . . . . 11.80 — 11.90

A budapesti értéktőzsde.

A mai előtőzsde magasabb küllődre s a cukorkartell létrejöttének híresztelésére szilárdabb volt, 16- leg Magyar hitelek emelkedtek.

A déli tőzsde tartott volt, mérsékelt forgalom mellett.

A helyi piacon Kőzutiak keresve voltak s némileg emelkedtek.

A valutapiac változatlan.

As előtőzsde: kedvező.

Kötötték: Magyar hitelrészvény 633.—636.50.

Osztrák hitelrészvény 619.50—620.25. Államvasuti részvény 620.—620.50. Koronajáradék 93.60 korona.

A déli tőzsde: tartott.

Jegyzetek: Magyar hitelrészvény 635.75—636.—.

Osztrák hitelrészvény 619.25—620.25. Államvasutak 620.—620.25. Jelzálogbank 441.—441.50. Rimamurányi 409.25—413.—. Közúti vasut 557.—559.—korona.

Forgalomba került tovább: Fővárosi takarékpénztár 2070.—2080.—. Magyar villamossági 225.—. Városi vasut 278.—279.—korona.

Utótesde. A 4 órai zárlatok maradt:

Osztrák hitelrészvény 618.80. Magyar hitelrészvény 635.—. Leszámitoló 408.—. Rimamurányi vasúti 412.50. Osztrák-Magyar államvasuti részvény 619.25. Közúti vasut 558.—. Villamos vasut 278.—korona.

A budapesti terménytőzsde.

A terményüzletben a szezonzeri hangulatnak megfelelően alakultak az árak és végül a terményüzleti árjegyző-bizottság hivatalosan a következő ár-táblákat állapította meg:

Jegyzetek: Heremag: lucerna magyar 41.—48.—korona, vörös aprószemű 39.—43.—korona, vörös erdélyi — korona, vörös bánási — korona, középszemű 45.—47.—korona, nagyszemű 48.—62.—korona. Disznózsír: budapesti 51.—51.50 korona, vidéki — korona. Táblaszalonna: légszártított vidéki — korona, városi 4 darabos 43.—43.50 korona, 3 darabos 44.50—45.—korona, ástított — korona. Szilva: boszniai; szokás szerinti minőség 14.50—15.—korona 120 darabos — korona, 100 darabos 15.50—16.—korona, 85 darabos 16.25—16.75 korona, azonnali szállásra. Szerbiai szokás szerinti minőség 14.50—15.—korona, 100 darabos 15.50—16.—korona, 85 darabos 16.—16.25 korona. Szilva: slávoniai — korona, szerbiai 17.—17.50 korona, azonnal való szállásra.

A bécsi gabonátőzsde.

Bécs, november 12. (A Budapesti Napló telefon-jelentése.) A határidőüzlet ma meglehetősen szilárd magatartást követett; tengeri a magasabb newyorki jegyzésekre erősen keresztetett és emelkedő irányzatot mutatott. Buza emelkedett, ellenben rozs és zab ugyanolyan nivón maradt, mint tegnap este. Később erősebb lett a kínálat és az irányzat ellanyhult, erre tengeri elviesztette az eleinte elért javulást, zárlatok pedig a tegnapi árfolyamon maradt, buza és rozs 2, zab 3 fillérrel hátrányban volt.

Köttettek buza tavaszra 8.96—8.92, zab tavaszra 7.85—7.82, tengeri május—júniusra 5.91—5.85, rozs tavaszra 7.68—7.69, repce január—februárra 13.50—13.75, augusztus—szeptemberre 12.20—12.30 korona.

Zárlatok maradtak: buza tavaszra 8.93, rozs tavaszra 7.69, zab tavaszra 7.86—7.85, tengeri május—júniusra 5.87 1/2 korona.

A bécsi értéktőzsde.

Az előtőzsde általában jó hangulatban indult. Arra a hírre, hogy a francia-török konfliktus kedvező elintézkést nyert, az árak némileg javultak. A magyar hitelrészvények némi javulást mutattak.

A déli tőzsde is barátságos volt a hangulat.

Zárlat. Berlinre valamivel gyengébb.

Bécs, november 12. (Magyar értéktőzsde zárlata.) 4 1/2%-os aranyjárdék 118.05. Ísza- és szegedi kölesön sorsjegy 144.50. Magyar vasúti köcsön ezüsten 100.20. Magyar keleti vasúti Állami kötvény 118.75. Magyar leszámitoló- és pénzváltóbank 406.—. Rimamurányi vasútrészvény 411.—. Magyar koronajárdék 93.—. 4 1/2%-os magyar földterem. kötvény 92.85. Magyar hitelbank részvény 632.50. Magyar nyereményi köcsön sorsjegy 178.—. Kassa-oderbergi vasúti részvény 350.—. Magyar kereskedelmi bank —. Magyar cukoripar

Bécs, november 12. (Osztrák értéktőzsde zárlata.) 4 1/2%-os papírjárdék 98.65. 4 1/2%-os osztr. aranyjárdék 118.50. 1860-os sorsjegy 139.50. Osztrák hitelsorsjegy 402.—. Angol-osztrák bank 258.90. Bécsi bankjegyesület 417.50. Osztrák-magyar bank 1906.—. Déli vasút 62.50. Dunagőzhajózási részvény 73.—. Dohányrészvény 275.—. Császári és királyi arany 11.32. Német bankváltók 117.20. 4 1/2%-os ezüst járdék 98.50. Osztrák koronajárdék 93.60. 1864-iki sorsjegy 218.50. Osztrák hitelintézet részvény 619.—. Unionbank 610.—. Osztrák Landerbank 393.—. Osztrák-magyar Államvasut 620.—. Elbavölgyi vasut 466.—. Alpesi bányarészvény 344.50. 20 frank. arany 19.24. Londoni váltóár 230.30. Bécsi Iramway Lít B. 240.—. Bécsi Iramway Lít A. 245.—. Lípót köb —. Az irányzat tartott.

Bécs, november 12. (A Budapesti Napló tudósítójának telefon-jelentése.) A délutáni magánforgalomban a zárlatok a következők voltak: Osztrák hitelrészvény 618.50. Magyar hitelrészvény 634.—. Angol-Osztrák bank 259.—. Bécsi bankjegyesület 417.50. Union bank 510.50. Landerbank 392.50. Osztrák-magyar Államvasut részvény 619.50. Déli vasut 63.—. Elbavölgyi vasut 467.—. Északnyugati vasut részvény 461.—. Dohányrészvény 276.—. Rimamurányi vasúti 412.—. Alpesi bányarészvény 343.50. Májusi járdék 98.65 Magyar korona járdék 93.—. Török sorsjegyek 94.—. Német birodalmi márká 117.23—28. Napoleon d'or 19.04.

Külföldi értéktőzsde.

Berlin, november 12. (Tőrsde tudósítás.) A mai tőrsde irányzata meglehetősen szilárd, de az üzleti forgalom nagyon korlátozott volt. Annak a hírekre a megerősítése, hogy a tőrsdetörvény módosított törvényjavaslat elkészült, szintén támogatta a jó irányzatot. Bankértékek el voltak hanyagolva. Hajózási részvények a szállítási értékek hanyatlása következtében gyengék. A második tőrsdeórban bankértékek az üzletlenség miatt gyengültek. Magánkamatláb 2 1/4%.

Berlin, november 12. (Zárlat.) 4 1/2%-os papírjárdék —. 4 1/2%-os osztrák aranyjárdék 101.10. Elbavölgyi vasut 98.—. Magyar koronajárdék 93.90. Osztrák-magyar Államvasut 133.—. Kassa-oderbergi vasut —. Bécsi váltóár 85.25. Magyar vasúti beruházási köcsön 103.25. Alpesi bányarészvény —. Disconto-Commandit 172.25. Általános vállamossági Edison 178.—. Geisenkirchnei 161.30. Laura-köhó 178.50. 4 1/2%-os ezüstjárdék 98.80. 4 1/2%-os magyar aranyjárdék —. Osztrák hitelrészvény 195.25. Déli vasut 16.—. Károlyi Lajos vasut 102.40. Orosz bankjegyek 216.25. 4 1/2%-os új orosz köcsön 98.10. Török dohányrészvény —. Olasz járdék 99.30. Magyar hitelbank —. Dynamit Trusti —. Harpeni 157.40. Az irányzat gyengébb.

Berlin, november 12. (A Budapesti Napló tudósítójának távirata.) Esti forgalom. 4 1/2%-os magyar aranyjárdék 99.90. Magyar koronajárdék 93.90. Osztrák hitelrészvény 195.10. Osztrák-magyar államvasut 133.—. Déli vasut 16.—. Északnyugati vasut 216.25. Elbavölgyi vasut —. Orosz bankjegy készpénz —. Buschtiehradi —. Orosz bankjegy —. (Ultimo.) Lombard —.

Páris, november 12. (Zárlat.) Osztrák-magyar államvasut 671.—. 4 1/2%-os osztrák aranyjárdék 101.—. Osztrák Landerbank —. 3 1/2%-os francia járdék 100.80. Ottomanbank 617.—. 3 1/2%-os francia járdék —. Alpesi bányarészvény —. Déli vasut —. 4 1/2%-os magyar aranyjárdék —. Párisi bankrészvény 979.—. Olasz járdék 99.30. Francia törleszt. járdék 99.52. Osztrák földhitelintézet részvény 1208.—. Török dohányrészvény 298.—. Az irányzat szilárd.

Frankfurt, november 12. (Zárlat.) 4 1/2%-os papírjárdék 99.—. 4 1/2%-os osztrák aranyjárdék 101.20. Magyar koronajárdék 93.95. Osztrák-magyar bank 115.50. Déli vasut 16.10. Elbavölgyi vasut —. Londoni váltóár 204.05. Bécsi bankjegyesület 106.50. Villamos részvény —. 3 1/2%-os magyar aranyköcsön 82.50. 4 1/2%-os ezüstjárdék 98.85. 4 1/2%-os magyar aranyjárdék 99.75. Osztrák hitelrészvény 195.10. Osztrák-magyar államvasut 133.20. Északnyugati vasut —. Bécsi váltóár 85.33. Párisi váltóár 812.33. Union bank —. Alpesi bányarészvény 171.—. Az irányzat szilárd.

Frankfurt, november 12. (A Budapesti Napló tudósítójának távirata.) Árnyakom január. Esti forgalom Osztrák hitelrészvény 195.20. Német bank 193.80. Disconto 172.60. Bélini kereskedelmi bank 101.80. Geisenkirchnei 161.10. Harpeni 157.30. Laura-köhó —. Olasz járdék —. Csendes.

Hamburg, november 12. (Zárlat.) 4 1/2%-os ezüstjárdék 99.—. 1860. sorsjegy 138.50. Déli vasut 15.75. 4 1/2%-os osztrák aranyjárdék 100.90. Osztrák hitelrészvény 165.20. Osztrák-magyar államvasut 132.75. Olasz járdék 99.20. 4 1/2%-os Magyar aranyjárdék 99.40. Az irányzat csendes.

Budapest-kőbányai sertés-kereskedelmi csarnok jelentése.

November 12. A szerződészet irányzata változatlan. A) Hízott sertések ára: I. A Magyar elsőrendű: Oreg nehéz (páronként 400 kilogramm felüli súlyban) fillérg. Oreg közép (páronként 300—340 kilogramm terjedő súlyban) fillérg. Fialat nehéz (páronként 320 kilogramm felüli súlyban) 92—93 fillérg. Fialat közép (páronként 251—320 kilogramm terjedő súlyban) 91—92 fillérg. Fialat könnyű (páronként 250 kilogramm terjedő súlyban) fillérg. II. Magyar szedett: Nehéz (páronként 280 kilogramm felüli súlyban) fillérg. Közép (páronként 240—280 kilogramm súlyban) fillérg. Könnyű (páronként 240 kilogramm terjedő súlyban) fillérg. III. Romániai: Nehéz (páronként 320 kilogramm felüli súlyban) fillérg. Közép (páronként 250—320 kilogramm terjedő súlyban) fillérg. Könnyű (páronként 250 kilogramm terjedő súlyban) fillérg. IV. Romániai eredeti (Stachl). Nehéz (páronként 240 kilogramm terjedő súlyban) fillérg. Könnyű (páronként 240 kilogramm terjedő súlyban) fillérg. V. Szerbiai: Nehéz (páronként 260 kilogramm felüli súlyban) 86—88 fillérg. Közép (páronként 240—260 kilogramm terjedő súlyban) 84—86 fillérg. Könnyű (páronként 240 kilogramm terjedő súlyban) 80—82 fillérg.

Szállítási szám 1901. november 10. napján volt készlet 38.881 darab. — 1901. november 11. napján felhajtotta 771 darab. 1901. november 11. napján elszállított 1462 darab, 1901. november 12. napjára maradt készletben 38.190 darab.

Kivonat a hivatalos lapból.

— November 12. —

Kinevezések. A vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszter a vezetése alatti miniszteriumban dr. Radnai Rezső és dr. Gönczi Mór miniszteri titkári címmel és jelleggel felruházott segédtitkárokat valóságos miniszteri titkárokká, Arányi Olivér segédtitkári címmel és jelleggel felruházott miniszteri fogalmazót és Neizer Antal miniszteri fogalmazott miniszteri segédtitkárokká, dr. Imre Miklós és dr. Wolf Nándor miniszteri segédfogalmazókat miniszteri fogalmazókká s dr. Bartsch Robert és Rotharidesz Endre fizetéstelen segédfogalmazókat fizetéses miniszteri segédfogalmazókká, Vargha Irén okleveles tenitőnt az Árapatoki Állami elemi népiskolához rendes tanítónővé, a földmivelétségi miniszter a debreczeni m. kir. dohánnyermelési kísérleti állomásához Török Elemér segédet a IX. fizetési osztályba sorolt segédde, Liebhardt Márton magvizsgátó állomási gyakornokot pedig ideiglenes minőségben a X. fizetési osztályba sorolt segédde, Baán Lajos növénytermelési kísérleti állomási segédet a magvizsgátó állomások személyzeti létszámába segédde, az állami kezelésbe vett községi és némety más erők és kopár területek kezelésénél alkalmazott erdősítkez létszámában a következő uradalmi erdősítkeket és végzett erdész-akadémiai hallgatókat erdőgyakornokokká: Gschwindt Lipótot a lipót-szent-miklósi m. kir. állami erdőhivatalhoz, Bukva Jánost a kolozsvári m. kir. állami erdőhivatalhoz, Francsicy Vilmost a székegy-udvarhegyi m. kir. állami erdőhivatalhoz, Kindernay Kálmán és Asbóth István a dévai m. kir. állami erdőhivatalhoz, Molnár Antal a beregszászi m. kir. állami erdőhivatalhoz, Junkunec István okleveles gépész a m. kir. állatteltitási és takarmányozási kísérleti állomáshoz ideiglenes minőségben mechanikusá, a kereskedelmi miniszter Balassa Miklós, Dömötör Sándor, Meszlényi Lajos, Kádár Ödön, Schneider Emil, Vester Ambrus és Kertész Ferenc posta- és táviratbiztosok, a IX. fizetési osztály 3-dik foko-

zatába végleges minőségű posta- és táviratbiztosokká nevezték ki.

Athelyesek. Az igazságügyminiszter Józsa Benedek újdíkei kir. törvényszéki aljegyzőt a szabadkai kir. törvényszékhez helyezte át.

Pályázatok. A marosvásárhelyi állami kórháznak egy igazgatói, egy főorvosi, két másodorvosi, egy gondnoki, egy ellenőri és egy írnoki állásra december 1-ig.

Napirend.

Naplár: Szerda, november 13. Római katolikus: K. Szaniszló. — Protestáns: Arkád. — Görög-orosz: (október 31.) Epimuk. — Zsidó: Kislev 2. — Nap két: 6 óra 48 percek. — Nyugszik: 4 óra 8 percek. — Hold két: 8 óra 34 percek reggel. — Nyugszik: 3 óra 41 percek délután.

A horvát miniszter fogad t. u. 4 órakor.

Nemzeti Múzeum. Képtár nyitva van délelőtt 9 órától délután 1 óráig. Többi tárai 1 korona belépődíj mellett tekinthetők meg.

Országos Képtár az Akadémiában nyitva van délelőtt 9—1-ig.

Iparművészeti múzeum nyitva délelőtt 9—1-ig.

Teknőcsigaz Iparmúzeum. Nyitva délelőtt 9—1-ig.

Mesésgazdasági Múzeum (Kerepesi-ut 72.) délelőtt 8-10 1 óráig.

A földtani intézet múzeuma (Stefánia-ut 14.) nyitva d. e. 10—1-ig. Belépődíj 1 korona.

Kereskedelmi múzeum a városligeti iparcarnokban d. e. 9 órától d. u. 2-ig.

Közlekedési Múzeum a Városligetben nyitva délelőtt 9—12-ig és délután 3—5-ig.

Az Akadémia Goethe-szobdjá nyitva délelőtt 10—12-ig.

Nemzeti Szalon állandó kiállítása d. e. 9 órától este 8 óráig. Előtt-nap. Belépődíj 1 korona.

Vadászati kiállítás a városligeti fővárosi pavilonban reggel 8 órától este 8-ig. Belépődíj 60 fillér.

Múzeumi könyvtár nyitva délelőtt 9 órától 1 óráig.

Akadémiai könyvtár nyitva délután 3 órától 7 óráig.

Egyetemi könyvtár nyitva délelőtt 9 órától 12 óráig és délután 3 órától 8 óráig.

Magyar Kereskedelmi Múzeum. Igazgatóság, kereskedelmi szakkönyvtár és keleti miniatúr: V. kerület Váci-körút 32. szám alatt. Hivatalos órák: délelőtt 9-10 délután 2 óráig. Hazai termékek állandó kiállítása és kereskedelmi-területi gyűjtemény, továbbá a házi-ipari kiállítás (melyben az üzletvezetőség arisztokraták is eszközöl) a városligeti iparcarnokban nyitva: délelőtt 9 órától 12 óráig és délután 3 órától 8 óráig. A külföldi kirendeltségek központi üzletvezetősége (Magyar kereskedelmi részvénytársaság) V. Váci-körút 32. szám alatt.

Időjelzés.

— Az Országos Meteorológiai Intézet hivatalos jelentése. —

Budapest, november 12.

Míg az északi depresszió Oroszországba vonult, addig Anglia fölött egy új és mély depresszió közeledik a kontinens felé; a magas légrétegben pedig egész Dél-Európát borítja.

Európában a hőmérséklet eloszlása a tegnapihoz viszonyítva változatlan. Észak Angliában és Németországban voltak. Hazánkban az idő változóan felhős, száraz és hűvös volt éjjeli fagyokkal. Kisebb csapadék elvétel csupán az északkeleti Kárpátokban esett.

Küldés: Változóan felhős, száraz és enyhébb idő várható elvétel (keleten) éjjeli fagygal és legfeljebb északkeleten elvétel némi csapadékkal.

Vizállás.

Table with columns for location (Inn, Dunna, etc.), date (Nov. 11, 12), and water level (méter). It lists water levels for various locations like Scharling, Pannu, Bécs, Pozsony, Komárom, Budapest, Paks, Mohács, Gombos, Újvidék, Pannocsa, Oroszvá, Magyaralföld, Zselica, Tencsény, Szeged, Eszterháza, Sárköz, Győr, Pécs, Záhony, Bonyhád, Eszék, Móra, Szécsény, Szamos, Kraszna, Letorona, Latorca, and Uue.

Advertisement for Dr. Fabinyi J. v. kórházi orvos, specialista. Text: 'Titkos betegségek gyógyítására a specialista legjobban ajánlható számos éven át szerzett gazdag kórházi tapasztalatai alapján.' Includes contact information: 'Lakás: Budapest, Erzsébet-körút 12. sz., (Dohány-utca sarok, I. emelet). Bejárati a lépcsőnél. Kélen váróterem. Rendelés délelőtt 9—3-ig. este 6—8-ig.'

# Színházak, szórakozó helyek.

**M. KIR. OPERAHÁZ.**  
Szerda, 1901. november hó 13-án.  
Zárva.

**NEMZETI SZÍNHÁZ.**  
Szerda, 1901. november hó 13-án.

**Hannele.**

Álomköt. 2 szakaszban. Irta Hauptmann Gerhart.  
Fordította Telekes Béla.  
Személyek:  
Hannele Török I. Berger Mészáros  
Goltwald Gál Fekete angyal Horváth  
Márta Jászai 1. angyal Paulayné  
Tulpe Rákosi 2. " Tuboly  
Hedwig Hettyey 3. " Maróthy  
Fleske Faludi Matern Vizvári  
Hanke Gabányi Wachler Gyenes  
Seidel Latabár Szabó Rózsahegy

**A nevelő.**

Vigjáték 1 felvonásban. Irta Méilhac és Halévy.  
Fordította Ambrus Zoltán.  
Személyek:  
Turquet Dezso Oktav Náday  
Daubertier Gál Adél Ligeti  
Leontin Paulayné  
Kezdeté 7 1/2 órákor.

**MAGYAR SZÍNHÁZ.**  
Szerda, 1901. november hó 13-án.

**A svihákók.**

Vig operette 3 felv. Zenéjét szerző Ziehrer C. M.  
Magyarosították Feld Aurél és Mérei Adolf.  
Személyek:  
Gilka, herceg Boross Málter Prém Delli  
Mim, táncosnő Szoyer Roland Farkas  
Blitz Fritz Sziklay Anna Turcsányi  
A feleség Ledófsky Kampel Mátrai  
Rodenstein Margó Kampelné Soló  
Muggenheim Dory Szepi Dalnok  
Kezdeté 7 1/2 órákor.

**VIGSZÍNHÁZ.**

Szerda, 1901. november hó 13-án.  
Először:

**Üzenet a Marsból!**

Színmű 3 felvonásban. Irta Anthony Richard. Fordította Fái J. Béla.  
Személyek:  
Mars-lakó Kazaliczky Csavargó Balassa  
Horsaz Parker Tapolcai Sir Edvárd Szendy  
Miss Márta Rozsagni Ferguson Véndrei  
Minnie Lenkei Rendor Rónaszeri  
Arthur Bihari Bolla Pécsi P.  
Chapman Bárdi Jim Győző  
Kezdeté 7 1/2 órákor.

**NÉPSZÍNHÁZ.**

Szerda, 1901. november hó 13-án.  
**Jáfet 12 felesége.**

Énekes bohózat 3 felvonásban. Irta Antony Mars és Maurice Desvallières. Fordította Makai Emil. Zenéjét szerzte Victor Roger.  
Személyek:  
Paterson Jáfet Sirmal Baliveau Solymosi  
Debora Krescsányi Cassoulet Kovács  
Arabella Fedák S. Des Toupettes Tollagi  
Klári Harmath John Smith Szerdahelyi  
Beatrix Nagy M. Briquet Németh  
Rebeka Rózsá G. Ernest Ujvári  
Kezdeté 7 órákor.

**URANIA SZÍNHÁZ.**  
Szerda, 1901. november hó 13-án.  
Zárva.

## FŐVÁROSI ORFEUM

Nagymező-utca 17.

**Az 11 novemberi műsor.**

Kezdeté 8 órákor.

Helenka Titcomb délamerikai szanszont, Paulon és Dolej-komkus kerékpáros. Les Trombitas olasz kettős. The 3 Harweys drókból-művészek. Les Fronsya nemzetközi énekesnők. Arcanasz táncosnő. Lorette önképek kutyájával Ben-nel. Soltész, a Magyar Színház volt tagja. Mariot komikus. Leony berlini szobritz.

Tovább szerződött: Baumann Károly Fregoli-parodiája val. Conchas Fái utóbohózatok előadói. Haldano zene-excentrikusok. Vanola antipodista. Kozmográf új képsorozat.

A téliertben reggel 5 óráig Vörös Elek cigányzenekara hangversenyén.

Jegy elővétel díj nélkül váltható

### Színházak heti műsora.

	M. Kir. Operaház	Nemzeti színház	Vigszínház	Népszínház	Magyar színház
<b>Csütörtök</b>	A bibliás ember	A bílcso Kolostorból	Üzenet a Marsból	A gyimesi vadvirág	Svihákók
<b>Péntek</b>	Nincs előadás	A vörös talár	Üzenet a Marsból	Teréz kapitány	A gésák
<b>Szombat</b>	Észak csillaga	Hannele A nevelő	Szivem	Teréz kapitány	A gésák
<b>d. n. Vasárnap este</b>	—	III. Richárd A bor	Ocskay brigadéros Üzenet a Marsból	Teréz kapitány A tolong	Svihákók A gésák

Hétfőn, november 18-án, a Vigadó nagytermében

## Burmester

Willy egyetlen hangversenye.  
Zongora: Mayer-Mahr Mór tanár.  
Jegyek kaphatók Méry Béla zeneműkereskedésében, Andrássy-ut 12.

## Folies Moderne

Kerepest-ut 63. szám.  
Az Aranyosy ház.  
Eredeti bohózat. Irta: Modern.  
11 órákor

## UJ! Pinkász & Co. UJ!

Német bohózat. Irta: Tauffstein Louis.  
salo Pinkás, ruhakereskedő Müller dr.  
Roel, leánya Halmi k. a.  
Kreppenschlag Aron, lárosa Fleischmann úr  
Knoblauch Simon, factum Halmi dr.  
Erich Kaiser, postbírófalnok Roland dr.  
Schermetz Laurencs, zongoratanító Müllerné assz.  
Sumsér Rudi Hegyi  
Leni mosonó Werner k. a.  
Történik a Petőfi-utcaiban, jelenben.  
Nappali pénzt. d. s. II-12, d. u. 3-5-ig, este 7-től kezdve.  
A téli kertben 12 órától kezdve reggel 5 óráig hangverseny.

## cs. k. árverező-intézet

BÉCS, I. Dorotheergasse 17.  
elfogad butort, partiáru, hagyatékot, lakásberendezéseket, gyűjteményeket, műtárgyakat, különlegességeket, valamint mindenféle tárgyat árverezésre.  
Bővebb értesítés és bejelentés hétköznapokon 8-12-ig.

## KÖRUTI FURDÓ GOZMOSO

Erzsébet-körút 51.  
A gőzmosóda gyorsan és pontosan tisztítja meg a szöveteket.

## 17.50 FORINTÉRT kemény tűzifa

száz buk- és tölgyfa, négy méter puhafa 15 forint, folsprita, szállítva és pincéből hordva. Kapható a legjobb minőségű porosz szén, legelőbb árban számított. Megrendelések FREUD LAJOS tüzfakereskedőhöz, V. ker., Felsőrakpart 7. sz. alá intézendők.  
Telefon 36-95. szám.

## Éljen!

A felkérésed netovábbja a magyar Éljen! Többet mond ez egy szó, mint egy egész közelemény. A magyar meg is valóga, hogy kit dítot és nagyban be kell hogy a szerelést és bizalmába írva legyen az, akire ráköszönt az Éljen! Leginkább azt életoi, a hitű szerencséséjét, boldog ágnak tagállapítását várja. A legutóbbi nagy főnyereményeket mind a Hecht-bankház vezető nyerték és gyakran hangzót el szűles ez országban: Éljen a Hecht-bankház, melynek olyan nagy a szerencsége és meynél a legtöbb főnyereményt nyerték. Ezért vásároljon osztály-sorsjegyet a Hecht-bankháznál, Budapest, Ferenciek-teret 6. és Erzsébet-körút 32. Buzas november 21. és 22. Egész sorsjegy 6 frt, fél 3 frt, negyed 1 frt 50, nyolcad 85 kr.



Reményi Mihály  
Műhangszerész legújabb képes árajegyzékét át nem olvasta, melyet ingyen és bérmentve küld

## Budapestről Király-utca 44/d.

Magyar kir. államvasutak. Gyors- és teherárak házhoz szállítása.  
A magyar kir. Államvasutak a vasúti üzletszabályzat 68. §-a alapján márvékelezelőttrend-szereltette azon intézményt, hogy a budapestszékhelyi, budapest-nyugoti és budapest-dunaparti telephelyeivaraokra érkező gyors- és teherárakat a címzetlenek saját szerződött fuvarosával házhoz, — illetve a feladandó árakat a lakásból a vasúthoz szállítja, ha a címzett a Duna partján a IV-IV-kerületben vagy a tisztviselő-elejen lakik.  
Ugyancsak ezen szerződött fuvarossal szemelteti a Budapestben, — az az Budapestre helyben rendelt vámárakat is, melynek elővá-molás a vasútra bízott; egy-egy a közliúrlétkeről — házhoz szállított — szállítványok után kiállítandó árnyilatkozatok is ezen megbízottja által állítja ki.  
Utánvételrel terhelt, Budapestben a Duna jobbspartján lakó felek részére szóló, továbbá terjedelmű, tűzveszélyes és oly árak, melyeknek összeváltása az egy tonnával meghaladja, csak a vállalkozóval kötendő előzetes országos alapján szállítatnak házhoz.  
A házhoz áll azonban minden kinek, hogy a vállalkozó által való házhoz szállítás igénybe ne vegye, mit az illető állomásokkal egyeztetve írásbeli megkereséssel közzét.  
A házhoz való elszállításai díjak a következők:  
a) gyorsárúkat: 10 kg. súlyig — 30 fillér 10 kg. — 25 kg. — 40 " 25 kg. — on felül 50 kg. — 50 " 50 kg. — on felül minden további 50 kg. — 40 "  
b) teherárúkat: 50 kg. súlyig — 40 fillér 50 kg. — on felül minden további 50 kg. — 30 "  
A statisztikai árnyilatkozatok kiállítását a vállalkozó nyilatkozatunként 5 krajcárt számított.  
Az árak házhoz szállítási esetén, ha az árú fogyasztási vagy vámilletékek ásvetve nincsen, s ha a címzett a fuvarlevélben kijelölt helyen felváltás, s az árú ott át is veszik csak a fuvarlevél felszámlított összeg szerűdik be.  
Ha az árú vámilletékek vagy fogyasztási árúknak van aláírva még a címzetnek kézbesítendő vámvagy, illetve adóárak szerűt hazeti vámilleték, fogyasztási adó és vámlevéllettel illesztek is megfizetendők.  
A szállítványozó az árú a lakas vagy üzemhelyiség azon részére tartozik állítani, mely e célra neki kijelölt.  
Ha címzett az árú befurrozási idején lakásán nincsen, a másodszor, esetleg többször is megkérőztet kézbesítést küldi címzettnek szemléltető föl.  
Ha azonban címzett a fuvarlevélben kijelölt helyen nem találkozik, s tartózkodási helyét csak a bejelentés útjánal tudja leho; meg tudni, a rendes fuvarozási díjon kívül még 10 krajcárt közzét.  
Ha címzett az árú át vételét megtagadja, vagy azt városnak má, nem a fuvarlevélben megjelölt helyre küldi, a visszavétel utra való költsége, vagy más helyre való szállítást díjában szerűdíj illeték utból felváltandó.

## Elegendő

Elegendő egy mintakabátnak beküldése megfelelő öltönyt megrendelésénél.  
Elegendő egy levelezőlap minták megküldéséért és mértékvetelhez való utasításért.  
Elegendő ajánlás az a tény, hogy meg nem felelő ruháért pénz visszaadatik. Rothberger Jakab és kir. udvari ruhaszállító, Budapest Váci-utca 6.

Miért nyit fiók-üzletet a Hecht-Bankház? Mert közöhoj.  
Hol van a fiók-üzlet? Erzsébet-körút 32.  
Mi ösmerteti? Egy nagy aranytömb!  
Mit jelez ez? Hogy ott a szerencse és onnan árad az arany főnyeremények alakjában.  
Miért? Mert minden huzásnál ott nyerték a legnagyobb és legtöbb főnyereményt.  
Mi a címe a fiók-üzletnek? HechtBankház fiókja, az arany tömbhöz Erzsébet-körút 32. szám.

Villany és légszesz csillárok, légszesz-kályhák, légszesz-fűzők legújabb változatok, legelőbb árak  
**Pollák Ferenc**  
Budapest, Teréz-körút 3. sz. (Kunmitter-utca sarok.)  
Telefon 13-26. ■ Telefon 13-26. ■

HAGGENMACHER-féle  
a söröződe által palacszkozott  
**GÓLIÁT MALÁTA-SÖR**  
legelőbbesébb üdítő és tápláló ital.  
Dr. Teller János kir. keresk. törvén. hit. végűzés nyilatkozata: „A Haggemmacher-féle Góliát Maláta Sört, vegyviszálalom alapján, sőt magas extract és maláta-csuszor (Maltose) tartalma következtében a legelőbbesébb maláta-sörök közé sorozom.”  
Megrendelés hely:  
Budapest, V., Kádár-utca 5. sz.

TÉLI IDÉNY 1901/2.  
Szecskavágógépek kézi és erőhajtásra.  
Répavágók. Kiváló munkabírásu rapid darológépek. Ventszki-féle szab. takarmányfüllesztők.  
Erőhajtásra Casali-féle szab. kukoricamorzsolók rendkívüli munkaképességgel.  
Teljes takarmánykamara felszerelések, melyek sokévi tapasztalatok alapján a helyi viszonyokhoz mérten díjmentesen tervezettek, legjobb szerkezetben és gondos kivitelben szállítatnak.  
**K U H N E E.**  
mezőgazdasági gépgyára által.  
Főraktár: BUDAPEST, VI., Váci-körút 57/a szám.  
Gyár: MOSON, Moson v. m.



Minden szó egyszeri beiktatása... Képzett iródnévből 4 fill. Vastagabb betűkből 8 fill.

APRÓ HIRDETESEK

A hirdetőkre díjmentesen ad felvilágosítást a kiadóhivatal: József-körút 18. szám.

Levélbeli tudakozására ingyen adunk felvilágosítást, csak a válasza szükséges bélyeget kell mellékelni.

Apró hirdetéseket... Képzett iródnévből 4 fill. Vastagabb betűkből 8 fill.

KERESLET.

Izr. tanárjelölt... Képzett iródnévből 4 fill. Vastagabb betűkből 8 fill.

Brener nővérek... Képzett iródnévből 4 fill. Vastagabb betűkből 8 fill.

Engelmann Mór... Képzett iródnévből 4 fill. Vastagabb betűkből 8 fill.

Franka Pál... Képzett iródnévből 4 fill. Vastagabb betűkből 8 fill.

Husz... Képzett iródnévből 4 fill. Vastagabb betűkből 8 fill.

Szakavatott... Képzett iródnévből 4 fill. Vastagabb betűkből 8 fill.

Haszánlt... Képzett iródnévből 4 fill. Vastagabb betűkből 8 fill.

Pianinót... Képzett iródnévből 4 fill. Vastagabb betűkből 8 fill.

Fiatal, nős ember... Képzett iródnévből 4 fill. Vastagabb betűkből 8 fill.

Német... Képzett iródnévből 4 fill. Vastagabb betűkből 8 fill.

Használt... Képzett iródnévből 4 fill. Vastagabb betűkből 8 fill.

Kiszolgált altiszt... Képzett iródnévből 4 fill. Vastagabb betűkből 8 fill.

Nagyobb... Képzett iródnévből 4 fill. Vastagabb betűkből 8 fill.

A vadászatok... Képzett iródnévből 4 fill. Vastagabb betűkből 8 fill.

Könyvelő... Képzett iródnévből 4 fill. Vastagabb betűkből 8 fill.

Frotirozó... Képzett iródnévből 4 fill. Vastagabb betűkből 8 fill.

Édes Lola!... Képzett iródnévből 4 fill. Vastagabb betűkből 8 fill.

Dear Birdie!... Képzett iródnévből 4 fill. Vastagabb betűkből 8 fill.

Kiszűthet!... Képzett iródnévből 4 fill. Vastagabb betűkből 8 fill.

Iholya... Képzett iródnévből 4 fill. Vastagabb betűkből 8 fill.

Kezdő ügyvéd... Képzett iródnévből 4 fill. Vastagabb betűkből 8 fill.

Két... Képzett iródnévből 4 fill. Vastagabb betűkből 8 fill.

Fűszerkereskedés... Képzett iródnévből 4 fill. Vastagabb betűkből 8 fill.

Butor... Képzett iródnévből 4 fill. Vastagabb betűkből 8 fill.

Egy csinosan... Képzett iródnévből 4 fill. Vastagabb betűkből 8 fill.

Intelligens... Képzett iródnévből 4 fill. Vastagabb betűkből 8 fill.

3 1/2 éves... Képzett iródnévből 4 fill. Vastagabb betűkből 8 fill.

Butorozott szoba... Képzett iródnévből 4 fill. Vastagabb betűkből 8 fill.

Elegáns... Képzett iródnévből 4 fill. Vastagabb betűkből 8 fill.

Cimirás... Képzett iródnévből 4 fill. Vastagabb betűkből 8 fill.

Két butorozott... Képzett iródnévből 4 fill. Vastagabb betűkből 8 fill.

Szoptatók dadáért... Képzett iródnévből 4 fill. Vastagabb betűkből 8 fill.

Egy... Képzett iródnévből 4 fill. Vastagabb betűkből 8 fill.

Ügyes könyvelő... Képzett iródnévből 4 fill. Vastagabb betűkből 8 fill.

Gymnázista... Képzett iródnévből 4 fill. Vastagabb betűkből 8 fill.

Szép búkkaszán... Képzett iródnévből 4 fill. Vastagabb betűkből 8 fill.

Kerékpárok... Képzett iródnévből 4 fill. Vastagabb betűkből 8 fill.

Csinos... Képzett iródnévből 4 fill. Vastagabb betűkből 8 fill.

Kiadó szoba... Képzett iródnévből 4 fill. Vastagabb betűkből 8 fill.

Dohányüzemben... Képzett iródnévből 4 fill. Vastagabb betűkből 8 fill.

Singer-varrógépek... Képzett iródnévből 4 fill. Vastagabb betűkből 8 fill.

Egy kisasszony... Képzett iródnévből 4 fill. Vastagabb betűkből 8 fill.

Hegedűoktatók... Képzett iródnévből 4 fill. Vastagabb betűkből 8 fill.

Elzises jó... Képzett iródnévből 4 fill. Vastagabb betűkből 8 fill.

Az Ó-bor... Képzett iródnévből 4 fill. Vastagabb betűkből 8 fill.

Okk. tanítóné... Képzett iródnévből 4 fill. Vastagabb betűkből 8 fill.

Kitűnő szabóné... Képzett iródnévből 4 fill. Vastagabb betűkből 8 fill.

Egy gépészkönyv... Képzett iródnévből 4 fill. Vastagabb betűkből 8 fill.

Zongora... Képzett iródnévből 4 fill. Vastagabb betűkből 8 fill.

Butorozott... Képzett iródnévből 4 fill. Vastagabb betűkből 8 fill.

Egy... Képzett iródnévből 4 fill. Vastagabb betűkből 8 fill.

Szép... Képzett iródnévből 4 fill. Vastagabb betűkből 8 fill.

Nagyon olcsón... Képzett iródnévből 4 fill. Vastagabb betűkből 8 fill.

Nagy üzlethelyiség... Képzett iródnévből 4 fill. Vastagabb betűkből 8 fill.

Jófogalmu óra- és... Képzett iródnévből 4 fill. Vastagabb betűkből 8 fill.

Egy... Képzett iródnévből 4 fill. Vastagabb betűkből 8 fill.

A ki hegedűt... Képzett iródnévből 4 fill. Vastagabb betűkből 8 fill.

Mignon... Képzett iródnévből 4 fill. Vastagabb betűkből 8 fill.

Zongora... Képzett iródnévből 4 fill. Vastagabb betűkből 8 fill.

Valódi Echo-Phono... Képzett iródnévből 4 fill. Vastagabb betűkből 8 fill.

Két szoba... Képzett iródnévből 4 fill. Vastagabb betűkből 8 fill.

Klein József... Képzett iródnévből 4 fill. Vastagabb betűkből 8 fill.

Butor... Képzett iródnévből 4 fill. Vastagabb betűkből 8 fill.

csak jó minőségű... Képzett iródnévből 4 fill. Vastagabb betűkből 8 fill.

Butor... Képzett iródnévből 4 fill. Vastagabb betűkből 8 fill.

csak jó minőségű... Képzett iródnévből 4 fill. Vastagabb betűkből 8 fill.

Butor... Képzett iródnévből 4 fill. Vastagabb betűkből 8 fill.

csak jó minőségű... Képzett iródnévből 4 fill. Vastagabb betűkből 8 fill.

Az influenza... Képzett iródnévből 4 fill. Vastagabb betűkből 8 fill.

Haszánlt... Képzett iródnévből 4 fill. Vastagabb betűkből 8 fill.

Ritka alkalom... Képzett iródnévből 4 fill. Vastagabb betűkből 8 fill.

Dóczy M... Képzett iródnévből 4 fill. Vastagabb betűkből 8 fill.

esőköpenyek... Képzett iródnévből 4 fill. Vastagabb betűkből 8 fill.

A ki... Képzett iródnévből 4 fill. Vastagabb betűkből 8 fill.

valamit venni... Képzett iródnévből 4 fill. Vastagabb betűkből 8 fill.

vagy eladni... Képzett iródnévből 4 fill. Vastagabb betűkből 8 fill.

akar... Képzett iródnévből 4 fill. Vastagabb betűkből 8 fill.

stb. stb... Képzett iródnévből 4 fill. Vastagabb betűkből 8 fill.

A legjobb... Képzett iródnévből 4 fill. Vastagabb betűkből 8 fill.

„Budapesti Napló”... Képzett iródnévből 4 fill. Vastagabb betűkből 8 fill.

apróhirdetése... Képzett iródnévből 4 fill. Vastagabb betűkből 8 fill.

utján... Képzett iródnévből 4 fill. Vastagabb betűkből 8 fill.

Főhirdetés-felvétel... Képzett iródnévből 4 fill. Vastagabb betűkből 8 fill.

VIII. József-körút 18... Képzett iródnévből 4 fill. Vastagabb betűkből 8 fill.

Legelőcsöb árak!... Képzett iródnévből 4 fill. Vastagabb betűkből 8 fill.

Legjobb eredmény... Képzett iródnévből 4 fill. Vastagabb betűkből 8 fill.

! SZENZÁCIÓ!... Képzett iródnévből 4 fill. Vastagabb betűkből 8 fill.

Wald Gyula... Képzett iródnévből 4 fill. Vastagabb betűkből 8 fill.

Wald Gyula... Képzett iródnévből 4 fill. Vastagabb betűkből 8 fill.

Wald Gyula... Képzett iródnévből 4 fill. Vastagabb betűkből 8 fill.

Wald Gyula... Képzett iródnévből 4 fill. Vastagabb betűkből 8 fill.

Wald Gyula... Képzett iródnévből 4 fill. Vastagabb betűkből 8 fill.

Az influenza... Képzett iródnévből 4 fill. Vastagabb betűkből 8 fill.

Haszánlt... Képzett iródnévből 4 fill. Vastagabb betűkből 8 fill.

Ritka alkalom... Képzett iródnévből 4 fill. Vastagabb betűkből 8 fill.

Dóczy M... Képzett iródnévből 4 fill. Vastagabb betűkből 8 fill.

esőköpenyek... Képzett iródnévből 4 fill. Vastagabb betűkből 8 fill.

A ki... Képzett iródnévből 4 fill. Vastagabb betűkből 8 fill.

valamit venni... Képzett iródnévből 4 fill. Vastagabb betűkből 8 fill.

vagy eladni... Képzett iródnévből 4 fill. Vastagabb betűkből 8 fill.

akar... Képzett iródnévből 4 fill. Vastagabb betűkből 8 fill.

stb. stb... Képzett iródnévből 4 fill. Vastagabb betűkből 8 fill.

A legjobb... Képzett iródnévből 4 fill. Vastagabb betűkből 8 fill.

„Budapesti Napló”... Képzett iródnévből 4 fill. Vastagabb betűkből 8 fill.

apróhirdetése... Képzett iródnévből 4 fill. Vastagabb betűkből 8 fill.

utján... Képzett iródnévből 4 fill. Vastagabb betűkből 8 fill.

Főhirdetés-felvétel... Képzett iródnévből 4 fill. Vastagabb betűkből 8 fill.

VIII. József-körút 18... Képzett iródnévből 4 fill. Vastagabb betűkből 8 fill.

Legelőcsöb árak!... Képzett iródnévből 4 fill. Vastagabb betűkből 8 fill.

Legjobb eredmény... Képzett iródnévből 4 fill. Vastagabb betűkből 8 fill.

! SZENZÁCIÓ!... Képzett iródnévből 4 fill. Vastagabb betűkből 8 fill.

Wald Gyula... Képzett iródnévből 4 fill. Vastagabb betűkből 8 fill.

Wald Gyula... Képzett iródnévből 4 fill. Vastagabb betűkből 8 fill.

Wald Gyula... Képzett iródnévből 4 fill. Vastagabb betűkből 8 fill.

Wald Gyula... Képzett iródnévből 4 fill. Vastagabb betűkből 8 fill.

Wald Gyula... Képzett iródnévből 4 fill. Vastagabb betűkből 8 fill.

Ferenz József kabát... Képzett iródnévből 4 fill. Vastagabb betűkből 8 fill.

Patak H. és W... Képzett iródnévből 4 fill. Vastagabb betűkből 8 fill.

Dr. Wirkmann József... Képzett iródnévből 4 fill. Vastagabb betűkből 8 fill.

szabadalmakat... Képzett iródnévből 4 fill. Vastagabb betűkből 8 fill.

Patak H. és W... Képzett iródnévből 4 fill. Vastagabb betűkből 8 fill.

Dr. Wirkmann József... Képzett iródnévből 4 fill. Vastagabb betűkből 8 fill.

szabadalmakat... Képzett iródnévből 4 fill. Vastagabb betűkből 8 fill.

Patak H. és W... Képzett iródnévből 4 fill. Vastagabb betűkből 8 fill.

Dr. Wirkmann József... Képzett iródnévből 4 fill. Vastagabb betűkből 8 fill.

szabadalmakat... Képzett iródnévből 4 fill. Vastagabb betűkből 8 fill.

Patak H. és W... Képzett iródnévből 4 fill. Vastagabb betűkből 8 fill.

Dr. Wirkmann József... Képzett iródnévből 4 fill. Vastagabb betűkből 8 fill.

szabadalmakat... Képzett iródnévből 4 fill. Vastagabb betűkből 8 fill.

Patak H. és W... Képzett iródnévből 4 fill. Vastagabb betűkből 8 fill.

Dr. Wirkmann József... Képzett iródnévből 4 fill. Vastagabb betűkből 8 fill.

szabadalmakat... Képzett iródnévből 4 fill. Vastagabb betűkből 8 fill.

Patak H. és W... Képzett iródnévből 4 fill. Vastagabb betűkből 8 fill.

Dr. Wirkmann József... Képzett iródnévből 4 fill. Vastagabb betűkből 8 fill.

szabadalmakat... Képzett iródnévből 4 fill. Vastagabb betűkből 8 fill.

Patak H. és W... Képzett iródnévből 4 fill. Vastagabb betűkből 8 fill.

Dr. Wirkmann József... Képzett iródnévből 4 fill. Vastagabb betűkből 8 fill.

szabadalmakat... Képzett iródnévből 4 fill. Vastagabb betűkből 8 fill.

Patak H. és W... Képzett iródnévből 4 fill. Vastagabb betűkből 8 fill.

Dr. Wirkmann József... Képzett iródnévből 4 fill. Vastagabb betűkből 8 fill.

Ferenz József kabát... Képzett iródnévből 4 fill. Vastagabb betűkből 8 fill.

Patak H. és W... Képzett iródnévből 4 fill. Vastagabb betűkből 8 fill.

Dr. Wirkmann József... Képzett iródnévből 4 fill. Vastagabb betűkből 8 fill.

szabadalmakat... Képzett iródnévből 4 fill. Vastagabb betűkből 8 fill.

Patak H. és W... Képzett iródnévből 4 fill. Vastagabb betűkből 8 fill.

Dr. Wirkmann József... Képzett iródnévből 4 fill. Vastagabb betűkből 8 fill.

szabadalmakat... Képzett iródnévből 4 fill. Vastagabb betűkből 8 fill.

Patak H. és W... Képzett iródnévből 4 fill. Vastagabb betűkből 8 fill.

Dr. Wirkmann József... Képzett iródnévből 4 fill. Vastagabb betűkből 8 fill.

szabadalmakat... Képzett iródnévből 4 fill. Vastagabb betűkből 8 fill.

Patak H. és W... Képzett iródnévből 4 fill. Vastagabb betűkből 8 fill.

Dr. Wirkmann József... Képzett iródnévből 4 fill. Vastagabb betűkből 8 fill.

szabadalmakat... Képzett iródnévből 4 fill. Vastagabb betűkből 8 fill.

Patak H. és W... Képzett iródnévből 4 fill. Vastagabb betűkből 8 fill.

Dr. Wirkmann József... Képzett iródnévből 4 fill. Vastagabb betűkből 8 fill.

szabadalmakat... Képzett iródnévből 4 fill. Vastagabb betűkből 8 fill.

Patak H. és W... Képzett iródnévből 4 fill. Vastagabb betűkből 8 fill.

Dr. Wirkmann József... Képzett iródnévből 4 fill. Vastagabb betűkből 8 fill.

szabadalmakat... Képzett iródnévből 4 fill. Vastagabb betűkből 8 fill.

Patak H. és W... Képzett iródnévből 4 fill. Vastagabb betűkből 8 fill.

Dr. Wirkmann József... Képzett iródnévből 4 fill. Vastagabb betűkből 8 fill.

szabadalmakat... Képzett iródnévből 4 fill. Vastagabb betűkből 8 fill.

Patak H. és W... Képzett iródnévből 4 fill. Vastagabb betűkből 8 fill.

Dr. Wirkmann József... Képzett iródnévből 4 fill. Vastagabb betűkből 8 fill.

